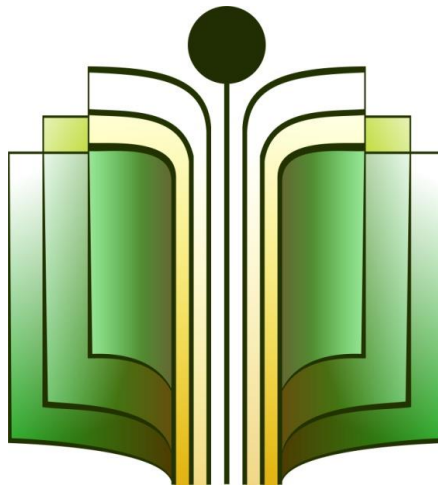

PATVIRTINTA
Pasvalio Mariaus Katiliškio
viešosios bibliotekos direktoriaus
2020 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-24

***Pasvalio Mariaus Katiliškio
viešosios bibliotekos***

2019 m. veiklos ataskaita

T U R I N Y S

BENDROJI DALIS	3
I. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS	5
Bibliotekų skaičius	5
Nestacionarinis aptarnavimas	6
Neįgaliųjų ir senyvo amžiaus gyventojų aptarnavimo organizavimas	6
II. FONDO BŪKLĖ IR ORGANIZAVIMAS	8
Dokumentų gautis	11
Dokumentų nurašymas	13
Fondo apsaugos klausimai. Mainų ir atsarginiai fondai	14
LIBIS PĮ diegimas	14
III. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS	15
Rajono gyventojų skaičius	15
Registruotų vartotojų skaičius	15
Apsilankymų skaičius ir lankomumas	16
Išduotis	17
Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius	19
Prieiga ir sąlygos	20
TBA	20
Renginiai	21
Mokamos paslaugos	23
Bibliotekos įvaizdžio formavimas	23
IV. DARBAS SU VAIKAIS	24
Vartotojų vaikų aptarnavimas	24
Renginiai vaikams	25
Renginiai Atvirame jaunimo centre ir „Mono arba Stereo“ erdvėje	28
V. KRAŠTOTYROS VEIKLA	31
Skaitmeninimas. E. biblioteka PASVALIA	31
Ryšiai su kraštiečiais	34
Kraštotyros darbai. Kraštotyros informacijos sklaida	37
VI. INFORMACINĖ VEIKLA	42
Informacinis vartotojų aptarnavimas	42
Vartotojų mokymai	45
Elektroninės paslaugos	49
VII. METODINĖ VEIKLA	53
VIII. DALYVAVIMAS PROJEKTUOSE IR PROGRAMOSE	62
IX. PERSONALAS	63
X. MATERIALINĖ BAZĖ	64
XI. FINANSAVIMAS	66
XI. IŠVADOS	67

BENDROJI DALIS

2019 m. bibliotekos veikla buvo vykdoma įgyvendinant Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos 2015–2020 metų strateginį planą, kuriame numatyta bibliotekos misija - būti atvira, skatinti žinių visuomenės raidą, formuoti visą gyvenimą trunkančio mokymosi aplinką, užtikrinti teisę į informaciją, raiškos laisvę ir suteikti galimybę visiems ir kiekvienam naudotis informaciniais ištekliais. Ataskaitiniais metais buvo įgyvendinami šie tikslai:

- *Tapti moderniu ir patraukliu bendruomenės informacijos, mokymo, kultūros ir laisvalaikio centru.*
- *Formuoti teigiamą bibliotekos ir bibliotekininkų įvaizdį, skatinantį vartotojų pasitikėjimą bei pasirinkimą naudotis bibliotekos teikiamomis paslaugomis.*

2019 metai Viešajai bibliotekai buvo ypatingi tuo, kad renovavus dalį bibliotekos atsivėrė naujos erdvės vaikams ir jaunimui: III a. įkurta Vaikų erdvė ir IV a. (mansardoje) – Šeimos kambarys, Žaisloteka, Edukacijų erdvė ir Atviras Jaunimo centras, kur galima leisti laisvalaikį jaukiai, kūrybingai, kultūringai ir naudingai.

Taip pat 2019-ieji ypatingi ypač intensyvia projektine veikla. Buvo sėkmingai įgyvendinti 8 projektai ir programos, skirti įvairioms vartotojų amžiaus grupėms: vaikams, jaunimui ir suaugusiems. Bibliotekoje atkurtas lėlių teatras „Kaukutis“, suaktyvėjo edukacinė veikla, įkurtas Senjorų klubas, didžiulio populiarumo sulaukė Mariaus Katiliškio atminimo kambarys. Vaškų Vandos Zaborskaitės bibliotekoje atnaujinta ekspozicija apie prof. V. Zaborskaitę šiuolaikinėmis technologijomis, inovatyviais sprendimais. Sukurti trys interaktyvūs standai ir informacinis-edukacinis terminalas.

Biblioteka tapo tarpininku tarp vietos bendruomenės, verslo, vietos valdžios ir visuomeninių organizacijų ir siūlė gyventojams naujas, jų poreikius tenkinančias paslaugas. Kiekvienais metais rajono bibliotekos keitėsi ir tie pokyčiai siejami su moderniomis šiuolaikinėmis technologijomis, jų integracija, kuri ir užtikrino reikiamą bazę bei suteikė galimybę bibliotekoms plėsti paslaugas. Patys bibliotekų darbuotojai biblioteką suvokia plačiąja prasme: dinamiška, besikeičianti, įvairialypė, kurioje teikiamos paslaugos apima informacinę, kultūrinę, šviečiamąją-edukacinę, socialinę-visuomeninę sritis. Be to, bibliotekos partneriai tokią bibliotekos siūlomų paslaugų įvairovę priėmė, nors anksčiau jie biblioteką įsivaizdavo kaip įstaigą, kuri orientuota tik į skaitymą ir su skaitymu susijusias veiklas. Bibliotekos pakeitė tą tradicinį įvaizdį ir dabar stebina teikiamų paslaugų įvairove. Biblioteka kaime išliko pagrindinis kultūros ir bendruomenės židinys. Keičiantis bibliotekai labai pasikeitė ir pats bibliotekininkas, nes tradicinės bibliotekininko kompetencijos nebėra pakankamos. Jis turėjo įvaldyti šiuolaikines technologijas, tapti kūrėju, edukatoriumi, programuotoju, mokyti gyventojus kompiuterinio raštingumo ir naudotis e.paslaugomis bei kt.

Biblioteka ir toliau išliko patikima ir bendradarbiaujanti su visomis krašto švietimo ir kultūros įstaigomis, istorinės atminties institucijomis, verslo, socialinės sferos ir kitomis įstaigomis bei nevyriausybinėmis organizacijomis, prisidedanti prie socialinės atskirties mažinimo. Kaupianti ir sauganti universalų savivaldybės bendruomenės poreikius tenkinantį dokumentų fondą, teikianti gyventojams informacijos ir viešosios prieigos paslaugas, vykdanči kraštotyros, sociokultūrinės edukacijos, skaitymo skatinimo, informacinio raštingumo ir kt. su bibliotekų veikla susijusias neformaliojo švietimo programas ir projektus.

2019 metais Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka minėjo 25–metį, kai Pasvalio viešajai bibliotekai suteiktas jos buvusio vedėjo, rašytojo Mariaus Katiliškio vardas ir rašytojo 105-ąsias gimimo metines – prisimindama reikšmingą Mariaus Katiliškio indėlį į Pasvalio kultūrinį gyvenimą ir jo ryšį su Pasaulio lietuvių bendruomene.

2019-ieji metai buvo svarbūs ir kitomis sukaktimis: Pasvalio krašto e.bibliotekos *Pasvalia* 10-metis; Pasvalio krašto istorijos ir kultūros žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ 20-metis, Mobilios bibliotekos 20-metis.

Įvairiais renginiais paminėtas Baltijos kelio 30-metis, Juozo Tumo-Vaižganto, Lietuvos Tarybos Pirmininko, Lietuvos Valstybės Prezidento Antano Smetonos, Pasaulio lietuvių, Lietuvos Nepriklausomybės kovų atminimo bei Laikinosios sostinės atminimo metai – rengti susitikimai su žymiais visuomenės veikėjais, rašytojais, aktorais, kraštiečiais literatais ir kitų sričių meno žmonėmis.

2019-ieji buvo dosnūs bibliotekų jubiliejais – kaimo bibliotekos minėjo: Pušaloto – 80; Meškalaudio ir Kraštų – 70; Jurgėnų ir Diliauskų – 65; Valakėlių – 55; Namišių – 50.

2019 m. pasipildė Rankraštynas: priimta 11873 dokumentų laikinojo saugojimo vienetų, buvo surašyti 36 dokumentų priėmimo aktai. Toliau skaitmeninama ir pildoma e.biblioteka *Pasvalia*. Pasirašyta sutartis su Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba – susitarimas dėl Pasvalio rajono skaitmeninių pažintinių metrikų knygų apsaugos.

Toliau sėkmingai buvo plėtojama partnerystė su Lietuvos ir užsienio bibliotekomis, Pasvalio Kraštiečių bendrija ir partneriais, padedančiais įgyvendinti projektus, kt. veiklas. Skatinama savanorystė, knygnešystė visose rajono bibliotekose aptarnaujant vartotojus, organizuojant renginius, įvairias veiklas. Palaikomi glaudūs ryšiai su seniūnijomis, vietos bendruomenėmis, įstaigomis ir organizacijomis. Ir jau 20 metų Mobili biblioteka aptarnauja atokių kaimų gyventojus, teikia jiems paslaugas, organizuoja renginius, edukacijas, ypatingą dėmesį skirdama knygnešystei.

Rajono bibliotekų išsidėstymo schema ir atstumai kilometrais

Nestacionarinis aptarnavimas

Mobilios bibliotekos aptarnaujamas mikrorajonas – 20 kaimų, kuriuose gyvena 1951 gyventojas. Nuo 2015 metų Mobili biblioteka aptarnavo 21 kaimo gyventoją. Per tuos metus sparčiai mažėjo aptarnaujamų kaimų gyventojų skaičius: 2015 m. – 2685 gyventojai, o 2018 m. – 2031 (654 gyventojais mažiau), o 2019 m. – 1951 (80 gyv. mažiau). Mobilios bibliotekos fondas – 2581 fiz. vnt. įvairių dokumentų. Ataskaitiniais metais, lyginant su 2018 m. (160 fiz. vnt.), fondas pasipildė 205 fiz. vnt. (grožinės lit. – 140, t.y. beveik trigubai daugiau nei 2018 m. – 55 fiz. vnt. grožinės lit.). Mobili biblioteka turi fonoteką ir žaisloteką. Čia prenumeruojami 6 pavadinimų periodiniai leidiniai.

2019 metais mobili biblioteka aptarnavo skaitytojus kiekvieną mėnesį nuo 1 iki 15 dienos (2 savaites). Bibliobusas važiavo po kaimus ir skaitytojus aptarnavo 64 darbo dienas (2018 m. – 69; 2017 m. – 43; 2016 m. – 86) dienas. Dėl bibliobuso remonto (bibliobuso gamybos metai – 1995) mobili biblioteka nevažiavo 46 dienas (2018 m. – 47; 2017 m. – 64; 2016 m. – 20), todėl nebuvo pilnai išnaudotos mobilios bibliotekos galimybės dirbti efektyviai. Mobilios bibliotekos darbuotojai skolina ir pristato į namus knygas, periodinius leidinius, žaidimus neįgaliesiems. Mobilios bibliotekos paslaugos ypač populiarios ir aktualios Lavėnų socialinės globos namų gyventojams.

Mobilios bibliotekos paslaugomis 2019 metais naudojosi 148 vartotojai, lankytojų – 1282, jiems išduota 2557 egz. dokumentų. Žr. *lentelę palyginimui*:

	2019	2018	2017	2016
Vartotojai	148	204	156	196
Lankytojai	1282	1601	1146	1725
Išduotis	2557	2441	1544	3405

Kitų nestacionarių bibliotekų rajone nėra.

Neįgaliųjų ir senyvo amžiaus gyventojų aptarnavimo organizavimas

Daugiausia neįgalių žmonių gyvena mobilios bibliotekos aptarnaujamoje teritorijoje, kur veikia Lavėnų socialinės globos namai (aptarnauja Mobili biblioteka). Viešojoje bibliotekoje yra Lietuvos Aklujų bibliotekos Panevėžio padalinio, Pasvalio išdavimo skyrius, kuriame kartą į ketvirtį keičiamas, atnaujinamas garsinių knygų fondas. 2019 metais šiomis paslaugomis naudojosi 25 rajono skaitytojai, turintys regėjimo negalią. Jie per metus bibliotekoje apsilankė 82 kartus. Jiems buvo išduota 226 egz. garsinių knygų.

Biblioteka bendradarbiauja su įstaigomis, užsiimančiomis negalią turinčių žmonių ugdymu. Bibliotekos darbuotojai lankosi Lietuvos silpnaregių draugijos Pasvalio skyriuje, dalyvauja jų renginiuose ir tuo pačiu pristato bibliotekos naujienas, supažindina silpnaregius su naujai gautais leidiniais. Jau daug metų bendraujama su Pasvalio rajono neįgaliųjų užimtumo centru „Viltis“, Pasvalio paslaugų ir užimtumo centru pagyvenusiems ir neįgaliesiems, Pasvalio „Riešuto“ mokykla, Grūžių

vaikų globos namais ir kitomis įstaigomis, dirbančiomis su neįgaliaisiais, socialinės atskirties žmonėmis, specialių poreikių vaikais ir našlaičiais.

Neįgalieji ir socialiai pažeidžiami asmenys kviečiami į bibliotekoje organizuojamus renginius, taip pat organizuojami bendri renginiai ir įvairios veiklos. Jie noriai dalyvauja įvairiuose renginiuose: edukaciniuose užsiėmimuose, garsiniuose skaitymuose, meninių ir dokumentinių bei animacinių filmų peržiūrose. Bibliotekininkai atvyksta į užimtumo centrą „Viltis“ ir demonstruoja kino filmus judėjimo negalią turintiems lankytojams.

Pasvalio rajono aklųjų ir silpnaregių draugijos nariai dalyvavo susitikime su eiles rašančiu 17-mečiu neregium Jonišio „Saulės“ pagrindinės mokyklos moksleivių Redu Olšausku. Jie plačiau susipažino su knygos „Jeigu aš matyčiau“ autoriumi, jo kūryba bei kasdieniniu gyvenimu.

Bibliotekoje dažni svečiai ir Grūžių vaikų globos namų auklėtiniai. Jie apsilankė vaikų erdvėje ir dalyvavo užsiėmime „Lietuva skaito“. Vaikams buvo pristatyta Francois David „Berniukas ir jo mylinti širdis“. Vaikų globos namų auklėtiniai pristatė piešinių bei rankdarbių Jungtinei darbų parodai.

Biblioteka glaudžiai bendradarbiauja su Pasvalio „Riešuto“ mokyklos auklėtiniais. Moksleiviai dalyvavo aplinkosauginėje-ekologinėje konferencijoje „Žemė mūsų rankose: mąstyk globaliai–veik globaliai“, skaitė pranešimus apie tai, kaip jie prisideda saugodami gamtą ir palaikydami švarią aplinką.

Grūžių vaikų globos namų auklėtiniais, Pasvalio „Riešuto“ mokyklos mokiniams buvo surengtos ekskursijos po biblioteką, pristatytos naujos vaikų ir jaunimo erdvės. Moksleiviai susipažino su įvairiais žaidimais, išmėgino interaktyvias grindis.

Jau dvidešimt keturis metus biblioteka kartu su Pasvalio rajone veikiančių ugdymo, užimtumo įstaigų, organizacijų, draugijų, dirbančių su specialiųjų poreikių vaikais, suaugusiais bei neįgaliaisiais (gegužės mėn.) organizuoja Gerumo dienos renginius. Ataskaitiniais metais M. Katiliškio viešojoje bibliotekoje buvo atidaryta Jungtinė darbų paroda „Europos diena – kūrybingai“. Parodoje dalyviai pristatė savo rankų darbo gaminius ir pasakojo, kaip sukurti gražų, funkcionuojantį daiktą iš jau nebenaudojamos medžiagos. Dalyvavo Pasvalio „Riešuto“ mokykla, Pasvalio „Riešuto“ mokyklos Socialinis globos padalinys, Pasvalio lopšelis-darželis „Žilvitis“, Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centras „Viltis“, Pasvalio rajono Grūžių vaikų globos namai, Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centras pagyvenusiems ir neįgaliesiems, „Gelbėkit vaikus“ Pasvalio vaikų dienos centras „Visada kartu“, Pasvalio Šv. Jono Krikštytojo parapijos vaikų dienos centras, Pasvalio muzikos mokykla. Darbų įvairovė stebino parodos lankytojus.

Knygnešystės paslaugos. Bibliotekinės paslaugos už bibliotekos ribų buvo teikiamos socialiai pažeidžiamoms grupėms ir neįgaliesiems. 2019 m. paslauga, pristatant knygas į namus, buvo teikiama 358 negalintiems lankytis bibliotekose asmenims. Jiems nunešta 11165 vnt. spaudinių. Knygas į namus nešė 291 savanoris knygnešys – bibliotekininkai, šeimos nariai, kaimynai, socialiniai darbuotojai.

Žr. lentelę:

	2019	2018	2017
Knygnešių sk.	291 (t.sk. padaliniuose-231)	357 (t.sk. padaliniuose-285)	206
Aptarnautų vartotojų skaičius	358 (t. sk. padaliniuose-333)	331 (t. sk. padaliniuose-291)	272
Išduotis	11165 (t.sk. padaliniuose-10523)	8880 (t.sk. padaliniuose-7774)	9199

Daugiausiai knygnešių turi Saločių kaimo biblioteka – 36, Raubonių, Švobiškio – 15, Diliauskų - 12 knygnešių. Šios bibliotekos turi senas knygnešystės tradicijas. Kaimo bibliotekininkės didelį dėmesį skyrė neįgaliesiems, senyvo amžiaus, toli nuo bibliotekos gyvenantiems žmonėms – jiems knygas pristatė į namus. Diliauskų kaimo bibliotekininkė pati važinėjo pas daugiavaikes, sunkiai besiverčiančias šeimas ir jų namuose vedė edukacinius užsiėmimus, vežė knygas, žaidimus, mokė groti gitara. Knygnešystė labiau populiari kaimo bibliotekose. Knygnešių ir jų aptarnaujamų vartotojų rodikliai išlieka stabilūs, bet išduoties rodikliai svyruoja. Pačios kaimo bibliotekininkės teikia knygnešystės paslaugą. Vienai kaimo bibliotekai vidutiniškai teko 7 knygnešiai, vienas knygnešys vidutiniškai aptarnavo 1 skaitytoją, vidutiniškai jiems išdavė po 32 dokumentus.

II. FONDO BŪKLĖ IR ORGANIZAVIMAS

Rajono bibliotekose yra sukauptas 260194 253645 fiz. vnt. dokumentų fondas, lyginant su 2018 m. jis padidėjo - 6549 fiz. vnt. Tačiau reikia atsižvelgti į tai, kad 2019 metais į apskaitą buvo įtraukta 11873 fiz. vnt. rankraščių, taigi, atmetus šį skaičių, fondas būtų sumažėjęs 5324 fiz. vnt. dokumentų. Nors bendras pavadinimų skaičiaus didėjimas yra pakankamai didelis, atskiruose bibliotekos padaliniuose dokumentų pavadinimų mažėjo. Gaunamas finansavimas neleido pakankamai papildyti Joniškėlio miesto bibliotekos ir kaimo bibliotekų fondų.

	Iš viso rajone	Viešojoje bibliotekoje	Kaimo bibliotekose	Joniškėlio miesto biblioteka
Gauta egz.	20639	14615	5347	677
Nurašyta egz.	14090	5674	7536	880
Fondo dydis	260194	93334	152299	14561

Bibliotekos fondo judėjimas 2019 m.

	2019 m.		2018 m.		Fondo augimas/mažėjimas	
	Fiz. vnt.	Pav.	Fiz. vnt.	Pav.	Fiz. vnt.	Pav.
Viešojoje	93334	52835	84393	48872	+8941	+3963

bibliotekoje (su rankraščiais)						
Viešojoje bibliotekoje (be rankraščių)	81461	48485	84393	48872	-2932	-387
Joniškėlio miesto bibliotekoje	14561	13462	14764	13696	-203	-234
Kaimo bibliotekose	152299	22375	154488	21714	-2189	+661
Iš viso VB Sistemoje (su rankraščiais)	260194	60643	253645	55572	+6549	+5071
Iš viso VB sistemoje (be rankraščių)	248321	56293	253645	55572	-5324	+721

Fondo sudėtis:

	Fondo dydis		Grožinė literatūra		Šakinė literatūra (be periodikos)		Periodiniai leidiniai	
	Fiz. vnt.	Pavad. sk.	Fiz. vnt.	%	Fiz. vnt.	%	Fiz. vnt.	%
Viešojoje b-koje (su rankraščiais)	93334	52835	33933	36,4	45375	48,6	14026	15,0
Viešojoje b-koje (be rankraščių)	81461	48485	33933	41,7	33502	41,1	14026	17,2
Joniškėlio miesto bibliotekoje	14561	13462	8107	55,7	5585	38,3	869	6,0
Kaimo bibliotekose	152299	22375	104473	68,6	40238	26,4	7588	5,0
Iš viso VB sistemoje (su rankraščiais)	260194	60643	146513	56,3	91198	35,1	22483	8,6
Iš viso VB sistemoje (be rankraščių)	248321	56293	146513	59,0	79325	31,9	22483	9,1

Fondo sudėtis fiz. vnt. ir proc.

Mobilios bibliotekos fonde yra **2581 fiz.vnt.** dokumentų. Iš jų:

- grožinė literatūra – 1727 fiz.vnt. (66,9%)
- šakinė literatūra (be periodinių leidinių) – 512 fiz.vnt. (19,8%)
- periodinių leidinių – 342 fiz.vnt. (13,3%).

Iš viso sistemoje yra informacinės literatūros – **7490 fiz.vnt.** (arba 2,9% viso fondo).

Iš jų:

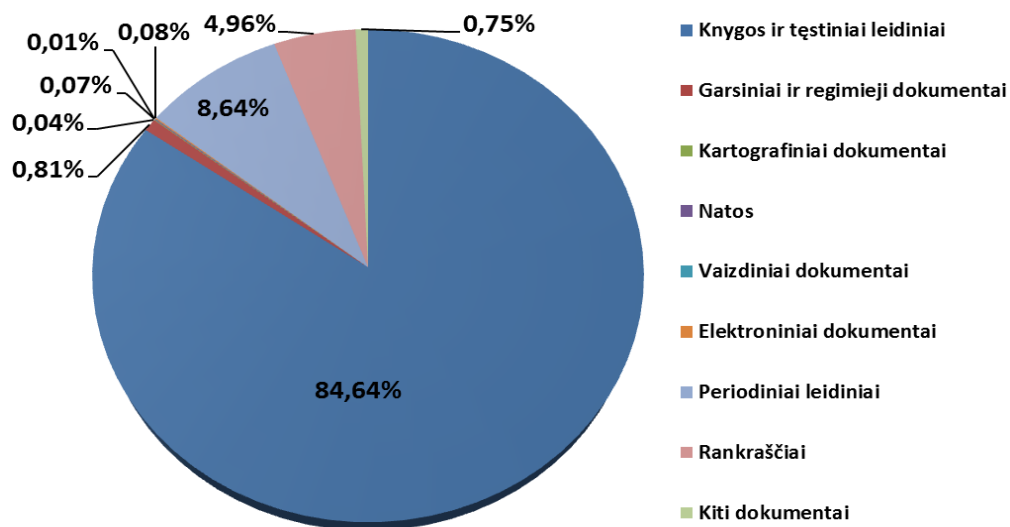
Viešojoje bibliotekoje – 5167 fiz.vnt.

Joniškėlio m. bibliotekoje – 465 fiz.vnt.

Kaimo bibliotekose – 1858 fiz.vnt.

Palyginus su 2018 metais, VB sistemos fonde knygų ir tęstinių leidinių sumažėjo 2,7 proc., kartografinių dokumentų – 9,7 proc., tačiau garsinių ir regimųjų dokumentų skaičius didėjo 2,7

proc., natų – 1,2 proc., elektroninių dokumentų – 1 proc, periodinių leidinių 3,3 proc. Iki 12916 fiz. vnt. išaugo rankraščių skaičius.

Aprūpinimas dokumentais:

Vienam gyventojui tenka dokumentų – 11,4 fiz. vnt. (su rankraščiais),

Vienam gyventojui tenka dokumentų – 10,9 fiz. vnt. (be rankraščių)

📖 rajono savivaldybės VB – 14,7 fiz. vnt. (su rankraščiais)

📖 rajono savivaldybės VB – 12,8 fiz. vnt. (be rankraščių)

📖 Joniškėlio miesto bibliotekoje – 14,3 fiz. vnt.

📖 kaimo bibliotekose – 9,9 fiz. vnt.

Vienam vartotojui tenka dokumentų – 37,5 fiz. vnt. (su rankraščiais)

Vienam vartotojui tenka dokumentų – 35,8 fiz. vnt. (be rankraščių):

📖 rajono savivaldybės VB – fiz. 46,1 fiz. vnt. (su rankraščiais)

📖 rajono savivaldybės VB – fiz. 40,2 fiz. vnt. (be rankraščių)

📖 Joniškėlio miesto bibliotekoje – 23,1 fiz. vnt.

📖 kaimo bibliotekose – 35,6 fiz. vnt.

Vienam vartotojui tenka garsinių ir regimųjų dokumentų – 0,3 fiz. vnt.

📖 rajono savivaldybės VB – 0,8 fiz. vnt.

📖 Joniškėlio miesto bibliotekoje – 0,19 fiz. vnt.

📖 kaimo bibliotekose – 0,08 fiz. vnt.

Vienam vartotojui tenka elektroninių dokumentų – 0,02 fiz. vnt.

📖 rajono savivaldybės VB – 0,06 fiz. vnt.

📖 Joniškėlio miesto bibliotekoje – 0,01 fiz. vnt.

📖 kaimo bibliotekose – 0,01 fiz. vnt.

Dokumentų gautis

2019 metai, lyginant su 2018 metais, bibliotekos fondų komplektavimui nebuvo itin palankūs – Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija 2019 metams fondų komplektavimui skyrė 20304,00 eurus (343 eurai mažiau nei 2018 metais). Iš jų 20180,60 eurų buvo panaudota spaudinių, o 123,40 eurų – garso, vaizdo ir elektroninių dokumentų įsigijimui.

Periodinių leidinių prenumeratai Pasvalio rajono savivaldybė skyrė 12000,00 eurų (600 eurų daugiau nei 2018 metais).

Per metus gauta 20639 fiz. vnt. dokumentų (6191 naujų pavadinimų) už 46471,59 eurų. Iš jų inventorinamų dokumentų įsigyta 5945 fiz. vnt. (1776 pavad.) už 32913,90 eurų.

Pagal finansavimo šaltinius gauta:

📖 iš Valstybės lėšų – 2569 fiz. vnt. už 20847,43 eurų (iš Kultūros ministerijos lėšų įsigyta 2512 fiz. vnt. dokumentų už 20304,00 eurus);

📖 iš savivaldybės lėšų - 2654 fiz. vnt. dokumentų už 13351,65 eurų;

📖 gauta paramos – 840 fiz. vnt. už 722,40 eurų;

📖 gauta iš kitų šaltinių (Lietuvos Respublikos kultūros tarybos remti leidiniai, dovanos, pamestų ir trūkstančių knygų dengimai ir kt.) – 2707 fiz. vnt. inventorinamų dokumentų už 11548,31 eurų.

	Gauta iš viso		Grožinės literatūros		Šakinės literatūros (be periodikos)		Periodinių leidinių	
	Fiz. vnt.	Pavad. sk.	Fiz. vnt.	Pavad. sk.	Fiz. vnt.	Pavad. sk.	Fiz. vnt.	Pavad. sk. / iš jų naujų
Viešojoje bibliotekoje (su rankraščiais)	14615	6012	1006	780	12857	5217	752	87 / 15
Viešojoje	2742	1662	1006	780	984	867	752	87 / 15

bibliotekoje (be rankraščių)								
Joniškėlio miesto bibliotekoje	677	433	368	317	123	113	186	21 / 3
Kaimo bibliotekose	5347	970	3048	793	416	174	1883	17 / 3
Iš viso VB sistemoje	20639	6191	4422	889	13396	5294	2821	87 / 8

👉 Palyginus su 2018 metais, gauta 10342 fiz. vnt. daugiau. Tačiau į 2019 metų apskaitą buvo įtraukti 11873 fiz. vnt. rankraščių. Jei lygintume gavimą be rankraščių, tai dokumentų 2019 metais būtų gauta 1531 fiz. vnt. mažiau nei 2018 metais.

Vienam gyventojui dokumentams įsigyti teko lėšų – 2,03 euro. Iš jų:

📖 Kultūros ministerijos lėšos – 0,88 euro;

📖 Savivaldybės skirtos lėšos periodinių leidinių prenumeratai ir nemokamai perduoti dokumentai – 0,58 euro;

📖 Kiti šaltiniai – 0,5 euro.

Vidutinė pirktų naujų inventorinamo dokumento kaina – 8,08 euro (2018 metais – 7,39 euro).

Didžiausią dalį pildant fondą 2019 metais sudarė dovanotos knygos ir parama. Kaip ir kasmet, didelę paramą skyrė labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“ (840 fiz. vnt.), „Knygų Kalėdų“ akcijos metu rajono bibliotekoms padovanota 538 fiz. vnt. knygų. Fondai papildyti ir Lietuvos kultūros tarybos remtomis knygomis (296 fiz. vnt.). Bibliotekų fondai dažnai papildomi ir nebūtinai naujomis dovanotomis knygomis. Kaimo bibliotekų fondai 2019 metais buvo papildyti 702 fiz. vnt. rajono savivaldybės VB nebeapaklausių ir dubletinių vaikiškų knygų.

Iš Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos skirtų lėšų 2019 metais buvo nupirktas 42,3 proc. inventorinamų dokumentų. Šis skaičius beveik nekinta jau daugelį metų ir tai didelė dalimi lemia, kad fondai nuvertėja ne tik kiekybine, bet, svarbiausia, ir kokybine prasme.

Pasvalio rajono savivaldybė padidino 2019 metų lėšas periodinių leidinių prenumeratai, tačiau jų vis tiek nepakanka, kad būtų galima labiau patenkinti skaitytojų poreikius. Situaciją šiek tiek sušvelnina Spaudos, radijo ir televizijos fondo bibliotekai užprenumeruoti 44 pavadinimų periodiniai leidiniai.

Vienam gyventojui tenka naujai gautų dokumentų – 0,90 fiz. vnt. (su rankraščiais)

Vienam gyventojui tenka naujai gautų dokumentų – 0,38 fiz. vnt. (be rankraščių)

- 📖 rajono savivaldybės VB – 2,29 fiz. vnt. (su rankraščiais)
- 📖 rajono savivaldybės VB – 0,43 fiz. vnt. (be rankraščių)
- 📖 Joniškėlio miesto bibliotekoje – 0,66 fiz. vnt.
- 📖 kaimo bibliotekose – 0,34 fiz. vnt.

Vienam vartotojui tenka naujai gautų dokumentų – 2,97 fiz. vnt. (su rankraščiais)

Vienam vartotojui tenka naujai gautų dokumentų – 1,26 fiz. vnt. (be rankraščių)

- 📖 rajono savivaldybės VB – 7,21 fiz. vnt. (su rankraščiais)
- 📖 rajono savivaldybės VB – 1,35 fiz. vnt. (be rankraščių)
- 📖 Joniškėlio miesto bibliotekoje – 1,07 fiz. vnt.
- 📖 kaimo bibliotekose – 1,24 fiz. vnt.

SVB naujai gautų dokumentų proc. dokumentų fonde – 7,93 (su rankraščiais)

SVB naujai gautų dokumentų proc. dokumentų fonde – 3,53 (be rankraščių)

- 📖 rajono savivaldybės VB – 15,65 (su rankraščiais)
- 📖 rajono savivaldybės VB – 3,36 (be rankraščių)
- 📖 Joniškėlio miesto bibliotekoje – 4,64
- 📖 kaimo bibliotekose – 3,51

Dokumentų nurašymas

Iš viso nurašyta 14090 fiz. vnt. dokumentų 1120 pavad. (inventorinamų – 11996 fiz. vnt., periodinių leidinių – 2094 fiz. vnt., grupuojamųjų dokumentų – 0 fiz. vnt.). Iš jų:

- 📖 rajono savivaldybės VB – 5674 fiz. vnt. 2049 pavad.
- 📖 Joniškėlio miesto bibliotekoje – 880 fiz. vnt. 667 pavad.
- 📖 kaimo bibliotekose – 7536 fiz. vnt. 309 pavad.

Dokumentų nurašymo priežastys įvairios:

- 📖 susidėvėję dokumentai – 10492 fiz. vnt. (74,5 %)
- 📖 vartotojų prarasti dokumentai – 100 fiz. vnt. (0,7 %)
- 📖 perduoti į mainų fondą – 950 fiz. vnt. (6,8 %)
- 📖 dėl kitų priežasčių (trūksta patikrinus fondus ir kt.) – 76 fiz. vnt. (0,5 %)
- 📖 periodiniai leidiniai, pasibaigus saugojimo laikui – 2472 fiz. vnt. (17,5 %)

Remiantis visuminės apskaitos rodikliais, nurašyta 6549 fiz. vnt. dokumentų mažiau negu gauta. Tačiau atsižvelgiant į realią situaciją, kad rankraščių gautis 2019 metais buvo didelė, galima sakyti, kad nurašyta 5324 fiz. vnt. daugiau nei gauta. Tai rodo, kad buvo nurašyta daug neturinčių jokios išliekamosios vertės bei daugelį metų neskaitomų knygų, taip siekiant pagerinti fondų kokybinę.

Fondo naudojimas

Bendras fondo apyvartos rodiklis:

- 📖 VBS (be rankraščių) – 1,23
- 📖 VBS (su rankraščiais) – 1,17
- 📖 rajono savivaldybės VB (be rankraščių) – 1,84
- 📖 rajono savivaldybės VB (su rankraščiais) – 1,59
- 📖 Joniškėlio m. bibliotekoje – 1,01
- 📖 kaimo bibliotekose – 0,90

Fondo apsaugos klausimai

Metų eigoje fondai patikrinti Pumpėnų, Valakėlių, Kraštų ir Švobiškio kaimo bibliotekose.

Iš viso nustatytas 76 fiz. vnt. trūkumas.

Mainų fondas

Mainų fonde yra 749 fiz. vnt. dokumentų.

72,1 % mainų fondo dokumentų sudaro grožinė literatūra.

Metų eigoje mainų fondas papildytas – 950 fiz. vnt.

Metų eigoje iš mainų fondo perduota kaimo bibliotekoms – 702 fiz. vnt.

Metų eigoje iš mainų fondo nurašyta susidėvėjusių dokumentų – 177 fiz. vnt.

Atsarginis fondas

Atsarginiame fonde yra 516 fiz. vnt. dokumentų

Metų eigoje iš atsarginio fondo nurašyta susidėvėjusių dokumentų – 136 fiz. vnt.

LIBIS PĮ diegimas

Iš viso LIBIS kompiuteriniame kataloge yra 177600 įrašai. Iš jų: 73496 dokumentų, 104104 analizikos. Per metus LIBIS kompiuterinis katalogas papildytas 8206 įrašais. Iš jų: 2171 naujai gautų dokumentų, 6035 analizikos. Reaguojant į nuolat tobulinamą Universaliąją dešimtainę klasifikaciją (UDK), bibliotekos kataloge esančių dokumentų senieji indeksai keičiami naujais.

2019 metais LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemis buvo įdiegtas Deglėnų, Mikoliškio, Nairių, Rinkūnų, Namišių ir Nakiškių kaimo bibliotekose. Dabar automatizuotai aptarnaujami skaitytojai Viešojoje, Joniškėlio m. ir 26 kaimo bibliotekoje. Liko 5 kaimo bibliotekos, kuriose reikia įdiegti LIBIS Skaitytojų aptarnavimo posistemį: Kraštų, Valakėlių, Diliauskų, Dagių ir Žilpamūšio kaimo bibliotekose. 2020 m. planuojama diegti dar 3. Jeigu neįvyks pakeitimai rajono bibliotekų tinkle (bibliotekų tinklo optimizavimas), per artimiausius metus planuojame baigti LIBIS SAP diegimą.

III. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS

Rajono gyventojų skaičius

Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2019 m. Pasvalio rajone gyveno 23.043 nuolatinių gyventojų, t. sk. miesto gyventojų – 7404; Pagal rajono savivaldybės pateiktus duomenis rajone – **23377**: kaime – **15891**; Pasvalio m. – 6307; Joniškėlio m. – **1179** gyventojai. *Kaimo bibliotekų darbuotojai pateikia seniūnų pasirašytas pažymas su seniūnijose gyvenančių žmonių skaičiais, kurie skiriasi nuo Statistikos departamento, todėl bibliotekinio gyventojų aptarnavimo rodikliai skaičiuojami vadovaujantis seniūnijų pateiktais duomenimis ir aptarnaujamo mikrorajono gyventojų skaičiumi.*

Vidutinis gyventojų skaičius rajone, tenkantis vienai bibliotekai 708, kaime – 513.

Rajono gyventojų sutelkimo į vartotojus procentas

	2019	2018
Rajone	29,0	29,2
Pasvalio mieste	29,4	31,0
Joniškėlio m. bibliotekoje	33,3	32,1
Kaimo bibliotekose	28,0	27,0

Lyginant su 2018 m. gyventojų sutelkimo į bibliotekas procentas išlieka labai stabilus, nežymiai padidėjo kaimo ir Joniškėlio m. bibliotekų (virš 68 proc. rajono gyventojų sutelkta kaimiškose vietovėse) ir labai suaktyvėjo knygnešystės paslauga kaimo vietovėse. Didžiausias gyventojų sutelkimo į bibliotekas procentas yra Norgėlių (51%), Grūžių ir Gulbinėnų (49 %), Kiemėnų (42%), Žadeikonių (40%) kaimo bibliotekose. Mažiausias – Namišių (15%), Žilpamūšio, Mikoliškio (16%), Valakėlių (14%) kaimo bibliotekose. Namišių, Valakėlių, Žilpamūšio kaimo bibliotekos dirba 0,25 etato arba 10 valandų per savaitę. Diliauskų kaimo biblioteka dirba 0,5 et., tačiau yra priemiestinė gyvenvietė ir gyventojai mieliau naudojasi Viešosios bibliotekos paslaugomis.

Registruotų vartotojų skaičius

	Registruoti vartotojai			Perregistruoti			Naujai užregistruoti		
	2019	2018	Skirtumas	2019	2018	Skirtumas	2019	2018	Skirtumas
VB	2026	2028	-2	1759	1804	-45	267	224	+43
Joniškėlio m. bibliotekoje	631	620	+11	528	578	-50	103	42	+61
Kaimo bibliotekose	4278	4344	-66	3709	3928	-219	569	416	+153
Rajono SVB	6935	6992	-57	5996	6310	-116	939	682	+257

Lyginant su 2018 m. registruotų vartotojų skaičius sumažėjo –57. (2018 m. –107). Vartotojų skaičių įtakoja kasmet prastėjanti demografinė situacija: Pasvalio rajone pastebimas neigiamas

natūralus gyventojų prieaugis; Gyventojų skaičiaus mažėjimas taip pat susijęs su neigiama vidine ir tarptautine migracija, kurių priežastys susijusios su darbo ir materialinės gerovės paieškomis ne tik užsienyje, bet ir didesniuose miestuose. Pasvalio r. savivaldybė – kaimiško tipo savivaldybė, kurioje virš 68 proc. gyventojų gyvena kaime. Vertinant demografinę situaciją, reikia atsižvelgti ir į senėjimo reiškinį. Vis labiau senstantys gyventojai signalizuoja, jog keičiasi visuomenės struktūra: mažėja vaikų ir darbingo amžiaus gyventojų skaičius, daugėja pensinio amžiaus žmonių.

2019 m. kai kurių rodiklių mažėjimui turėjo įtakos renovacija Viešojoje bibliotekoje, kelis mėnesius nedirbo (dėl remonto) Vaškų ir Nakiškių kaimo bibliotekos, pusmetį – Meškalaukio biblioteka (dėl darbuotojo ligos) ir neaptarnavo vartotojų, keitėsi darbuotoja Valakėlių kaimo bibliotekoje. Dėl techninių problemų nevažiavo Mobili biblioteka ir neaptarnavo savo skaitytojų (bibliobuso gamybos metai – 1995). Bibliobusas važiavo 64 dienas, vasaros laikotarpiu mobili biblioteka nevažinėja (darbuotojams atostogos ir buvo remontuojamas bibliobusas), o kaimo vietovėje ši paslauga būtų populiareesnė (vaikų užimtumui) ir reikalingesnė vasarą.

Ataskaitiniais metais (lyginant su 2018 m.) išaugo lankytojų skaičius bibliotekose (vartotojams siūlomos naujos paslaugos, naujos erdvės su atnaujintomis šiuolaikinėmis technologijomis ir įvairiais sprendimais), bet sumažėjo virtualių lankytojų skaičius iki 25919 (2018 m. – 31515). Bendri dokumentų išduoties rodikliai rajone nuo 2016 m. kasmet auga. Ataskaitiniais metais dokumentų išduoties vietoje rodikliai (visos sistemos) šoktelėjo. Tačiau viešojoje bibliotekoje, vykstant renovacijai, Vaikų erdvė devynis mėn. neturėjo skaityklos ir tai įtakojo išduoties vietoje rodiklių mažėjimui, nors paskutinį ketvirtį suremontuotose ir naujai atidarytose erdvėse buvo pasiūlyta naujų paslaugų: Vaikų erdvė, Žaisloteka, AJC, Šeimos kambarys su stalo žaidimais, konstruktoriais, interaktyviomis grindimis, teleskopu, mikroskopu ir kt. Viešoji ir kaimo bibliotekos, siekdamos geresnių rodiklių, ieškojo papildomo rėmimo periodikai, knygoms, organizavo įvairias akcijas. Bendruomenės, ūkininkai, verslininkai, rėmėjai, organizacijos dovanojo bibliotekoms periodinius leidinius ir knygas.

Apsilankymų skaičius ir lankomumas

	Rajone	Viešojoje bibliotekoje	Joniškėlio miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose	Vidutinis lankomumas
2019 metai	231712	65610	18920	147182	33,4
2018 metai	220047	63639	15306	141102	31,5
2017 metai	216038	63281	16195	136562	30,4
2016 metai	218899	66296	16716	135887	29,9
2015 metai	206953	62934	15557	128462	27,8
2014 metai	211887	62377	17379	132131	28,3
Skirtumas	+11665	+1971	+3614	+6080	+1,9

Vidutinis lankomumas:

Viešojoje bibliotekoje 32,4 (2018 m.– 31,4; 2017 m. – 31,8; 2016 m. – 31,2; 2015 m. – 28,4; 2014 m. – 29,1;).

Miesto bibliotekoje 30,0 (2018 m.– 24,7; 2017 m. – 26,5; 2016 m. – 24,9; 2015 m. – 23,0; 2014 m. – 27,3).

Kaimo bibliotekose 34,4 (2018 m.– 32,5; 2017 m. – 30,3; 2016 m. – 30,1; 2015 m. – 28,4; 2014 m. – 28,1).

Išduotis

	Rajone	Viešojoje bibliotekoje	Joniškėlio miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
2019 metai	305736	148452	19165	138119
2018 metai	301874	147737	23345	130792
2017 metai	298286	147785	24011	126490
2016 metai	296334	146395	24243	125696
2015 metai	282676	141274	22045	119357
2014 metai	292716	143842	23810	125064
Skirtumas	+3862	+715	-4180	+7327

Išduota dokumentų į namus (fiz. vnt.):

	Rajone	Viešojoje bibliotekoje	Joniškėlio miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
2019 metai	150009	45141	14850	90018
2018 metai	149513	42864	15535	91114
2017 metai	142166	41718	15322	85126
2016 metai	152515	44519	16573	91423
2015 metai	141013	39727	16273	85013
2014 metai	148126	39429	17382	91315
Skirtumas	+496	+2277	-685	-1096

Išduota dokumentų vietoje (bibliotekoje) (fiz.vnt):

	Rajone	Viešojoje bibliotekoje	Joniškėlio miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
--	--------	------------------------	--------------------------------	--------------------

2019 metai	155727	103311	4315	48101
2018 metai	152361	104873	7810	39678
2017 metai	156120	106067	8689	41364
2016 metai	143819	101876	7670	34273
2015 metai	141663	101547	5772	34344
2014 metai	144590	104413	6428	33749
Skirtumas	+3366	-1562	-3495	+8423

Į namus išduota 49,1 proc. (2018 m. – 49,5 proc.; 2017 m. – 48 proc.; 2016 m. – 51,4 proc.; 2015 m. – 49,9 proc., 2014 m. – 50,6 proc.) nuo bendros išduoties.

Vietoje 51 proc. (2018 m. – 50,5 proc.; 2017 m. – 52 proc.; 2016 m. – 48,5 proc.; 2015 m. – 50,1 proc., 2014 m. – 49,4 proc.).

Viešojoje bibliotekoje į namus išduota 30,4 proc. (2018 m. – 29,0 proc.; 2017 m. – 28,2 proc.; 2016 m. – 30,4 proc.; 2015 m. – 28,1 proc.; 2014 m. – 27,4 proc., 2013 m. – 28,0), **vietoje** 69,6 proc. (2018 m. – 71,0 proc.; 2017 m. – 72 proc.; 2016 m. – 69,5 proc.; 2015 m. – 71,8 proc.; 2014 m. – 72,6 proc.).

Joniškėlio miesto bibliotekoje į namus išduota 77,5 proc. (2018 m. – 66,5 proc.; 2017 m. – 64 proc.; 2016 m. – 68,3 proc.; 2015 m. – 73,8 proc.; 2014 m. – 73,0 proc., 2013 m. – 70,2 proc.), **vietoje** 23,0 proc. (2018 m. – 33,5 proc. (2017 m. – 36 proc.; 2016 m. – 31,6 proc.; 2015 m. – 26,2 proc.; 2014 m. – 27,0 proc.).

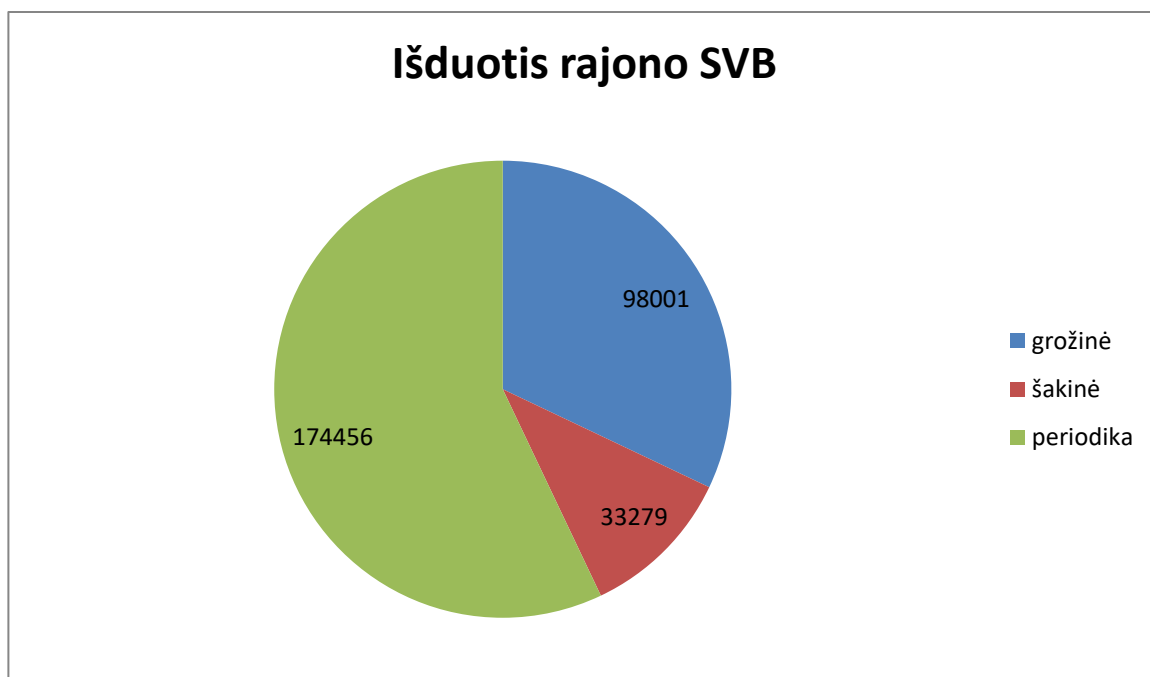
Kaimo bibliotekose į namus išduota 65,2 proc. (2018 m. – 69,7 proc.; 2017 m. – 67 proc.; 2016 m. – 72,7 proc.; 2015 m. – 71,2proc., 2014 m. – 73,0 proc., 2013 m. – 73,0), **vietoje** 35,0 proc. (2018 m. – 30,3; 2017 m. – 33 proc.; 2016 m. – 27,2 proc.; 2015 m. – 28,8 proc., 2014 m. – 27,0 proc.).

Grožinės, šakinės literatūros ir periodinių leidinių išduotis

(vnt. ir proc. nuo bendros išduoties)

	Grožinė	Proc.	Šakinė *	Proc.	Periodika	Proc.
VB	32894	22,2	21169	14,3	94389	63,6
Joniškėlio m. b-koje	9442	49,3	2156	11,3	7567	39,5
Kaimo bibliotekose	55665	40,3	9954	7,2	72500	52,5
Rajono SVB	98001	32,1	33279	11,0	174456	57,1

**Šakinės literatūros išduoties rodikliai be periodinių leidinių*

Bendras fondo apyvartos rodiklis – 1,23 (be rankraščių); 1,17 (su rankraščiais)

Viešojoje bibliotekoje – 1,84 (be rankraščių); 1,59 (su rankraščiais)

Joniškėlio miesto bibliotekoje – 1,01

kaimo bibliotekose – 0,90

Vidutinis skaitomumas

bendras rajone – 44 proc. (2018 m. – 43,2 proc.; 2017 m. – 42 proc.; 2016 m. – 40,6; 2015 m. – 38,1, 2014 m. – 39,1)

viešojoje bibliotekoje 73 proc. (2018 m. – 72,8 proc.; 2017 m. – 74 proc.; 2016 m. – 68,9; 2015 m. – 63,7, 2014 m. – 67,1)

Joniškėlio miesto bibliotekoje 30,4 proc. (2018 m. – 37,7 proc. (2017 m. – 39 proc.; 2016 m. – 36,1; 2015 m. – 32,6, 2014 m. – 37,4)

kaimo bibliotekose – 32,3 (2018 m. – 30,1 proc.; 2017 m. – 28 proc.; 2016 m. – 27,9 ; 2015 m. – 26,4, 2014 m. – 26,6)

Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius

iš viso rajone 594 (2018 m. – 425; 2017 m. – 430; 2016 m. – 424; 2015 m. – 415, 2014 m. – 411, 2013 m. – 409).

viešojoje bibliotekoje 132 (2018 m. – 90; 2017 m. – 81; 2016 m. – 81; 2015 m. – 84, 2014 m. – 82, 2013 m. – 67)

Joniškėlio miesto bibliotekoje 22 (2018 m. – 22; 2017 m. – 22; 2016 m. – 22; 2015 m. – 22, 2014 m. – 22, 2013 m. – 22).

kaimo bibliotekose 440 (2018 m. – 313; 2017 m. – 327; 2016 m. – 321; 2015 m. – 309, 2014 m. – 307, 2013 m. – 320).

Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius rajono bibliotekose

Visos rajono bibliotekos, įskaitant ir mobiliąją, kompiuterizuotos. 2019 metais bibliotekose buvo kompiuterių **249** (2018 m. – 226; 2017 m. – 219; 2016 m. – 223; 2015 m. – 218).

	Vartotojams		Darbuotojams	
	2019	2018	2019	2018
Viešojoje bibliotekoje	51	35	36	37
Joniškėlio miesto bibliotekoje	10	9	2	2
Kaimo bibliotekose	116	111	34	32
Rajone	177	155	72	71

Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius

Prieiga ir sąlygos

Visą parą vartotojai gali naudotis prie bibliotekos įrengtu knygų grąžinimo įrenginiu. Visą parą prieinamos bibliotekos elektroninės paslaugos.

Per praėjusius metus viešojo ir Joniškėlio miesto bibliotekos skaitytojus aptarnavo pirmadieniais – penktadieniais nuo 10 iki 18 val., šeštadieniais nuo 9 iki 16 val. Paskutinis mėnesio penktadienis – Švaros diena. Vasaros mėn. (birželis, liepa, rugpjūtis) biblioteka šeštadieniais nedirba. Iš viso vartotojai buvo aptarnaujami 290 darbo dienų per metus arba 47 val. per savaitę.

Darbo valandų skaičius savaitėje, kai vartotojams visos paslaugos prieinamos padaliniuose (kaimo bibliotekose) buvo skirtingas, priklausomai nuo etato dydžio.

40 val. per savaitę dirbo 4 kaimo bibliotekos

30 val. per savaitę – 11 kaimo bibliotekų,

20 val. per savaitę – 12 kaimo bibliotekų,

10 val. per savaitę – 4 kaimo bibliotekos.

TBA

Ataskaitiniais metais rajono bibliotekų vartotojai TBA paslaugomis nesinaudojo. Kadangi paslaugos yra mokamos: visas dokumento siuntimo išlaidas turi susimokėti skaitytojas, taip pat ir papildomus kai kurių bibliotekų mokestinius reikalavimus. Paslauga yra brangi ir bibliotekos skaitytojams yra nepatraukli. Skaitytojams yra pigiau nuvykti į reikiamą biblioteką ir pasinaudoti jos paslaugomis.

Renginiai

	Iš viso		Kompleksiniai		Žodiniai		Vaizdiniai		Lankytojų skaičius	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
VB	625	336	116	84	387	159	122	93	21002	19647
Joniškėlio miesto bibliotekoje	57	65	6	9	28	30	23	26	5789	3466
Kaimo bibliotekose	1008	921	168	195	422	297	418	429	30860	26869
Rajone	1690	1322	290	288	837	486	563	548	57651	49982

Iš viso renginiuose dalyvavo 57651 lankytojas, t.y. 25 proc. visų apsilankiusių bibliotekose (2018 m. – 22,7 proc.; 2017 m. – 21,5 proc., 2016 m. – 20 proc., 2015 m. – 18,3 proc., 2014 m. – 17,1 proc.). Renginių lankytojų skaičius kasmet auga ir ženklų didėjimą įtakoja – suremontuotų bibliotekų naujos erdvės, projektų dėka įvairios galimybės pasiūlyti lankytojams naujas, įdomias paslaugas, bibliotekininkų ir jų partnerių ieškojimas įdomesnių renginių, bendravimo formų, mokymai ir kt. edukacinės veiklos.

2019 metais įvairiais renginiais paminėtos reikšmingos bibliotekai sukaktys: Pasvalio krašto e. bibliotekos „Pasvalia“ 10-metis, Pasvalio krašto istorijos ir kultūros žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ 20-metis, rašytojo Mariaus Katiliškio 105-osios gimimo metinės ir 25-erių metų sukaktis, kai Pasvalio viešajai bibliotekai suteiktas jos buvusio vedėjo, rašytojo Mariaus Katiliškio vardas. Kaimo bibliotekų jubiliejai: Pušaloto – 80; Meškalaudio ir Kraštų – 70; Jurgėnų ir Diliauskų – 65; Valakėlių – 55; Namišių – 50, bei Mobilios bibliotekos 20 – metis.

Taip pat įvairiais renginiais minėtas Baltijos kelio 30-metis, Juozo Tumo-Vaižganto, Lietuvos Tarybos Pirmininko, Lietuvos Valstybės Prezidento Antano Smetonos, Pasaulio lietuvių, Lietuvos Nepriklausomybės kovų atminimo bei Laikinosios sostinės atminimo metai – rengti susitikimai su žymiais visuomenės veikėjais, rašytojais, aktorais, kraštiečiais literatais ir kitų sričių meno žmonėmis, organizuotos dokumentų bei meno parodos.

Ataskaitiniais metais renovavus dalį bibliotekos patalpų – rugsėjo mėn. naujose erdvėse įsikūrė Vaikų erdvė ir Atviras jaunimo centras. Šiose erdvėse atsirado galimybė organizuoti daug naujų veiklų, skirtų vaikų, jaunimo bei šeimų laisvalaikiui, „atgimė“ lėlių teatro studija „Kaukutis“. 2019 m. viešojoje bibliotekoje veiklą pradėjo „Senjorų klubas“, toliau sėkmingai savo veiklą plėtojo Skaitytojų klubai Saločių, Pajiešmenų kaimo bibliotekose, Mamų klubas Joniškėlio m. bibliotekoje,

bendradarbiaujant ir įgijus naujų partnerių išsiplėtė ir Atviro jaunimo centro veikla. Bibliotekų lankytojams įsiminė susitikimai su Australijos lietuvių rašytoja Akvilina Cicėnaite, nekasdienis pasimatymas su rašytoju Rimantu Kmita, susirinkusiems pasvaliečiams skaičiusiu šiaurietiška tarme parašyto romano „Pietinia kronikas“ ištraukas ir pasidalijusio prisiminimais apie gyvenimą Lietuvos provincijoje po Nepriklausomybės paskelbimo, netradicinis renginys-susitikimas „Gyvasis Baltijos kelias 1989 metais“ surengtas Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centre pagyvenusiems ir neįgaliesiems – čia bibliotekos darbuotojos su užimtumo centro gyventojais paminėjo Baltijos kelio 30-metį, jaukus ir šiltas susitikimas su poetu Rimvydu Stankevičiumi, rašytojo Romualdo Granausko paminėjimo renginys, ypač daug pasvaliečių sulaukęs susitikimas su TV laidos „Lietuvos tūkstantmečio vaikai“ vedėju, Nacionalinės ekspedicijos dalyviu, populiarių knygų apie Antrąjį pasaulinį karą autoriumi Robertu Petrausku. Surengta Europos dienos paminėjimo šventė ir renginys „ES drauge saugiau“. Organizavus kaimo bibliotekininkams konkursą, skirtą Vietovardžių metams paminėti – kaimo bibliotekos ieškojo įvairesnių, netradicinių, įdomesnių darbo formų, organizavo renginius bendradarbiaudamos su savo ir kitų rajonų bibliotekomis, bendruomenėmis.

Viešoji biblioteka ir kaimo bibliotekos rašydamos projektus papildomam finansavimui gauti, užmegzdamos naujus ryšius – organizavo renginius, plėtojo tradicines ir kūrė naujas virtualias ir interaktyvias paslaugas, siekė gerinti bibliotekos paslaugų įvairovę, kokybę, didinti prieinamumą, pasiekiamumą. Organizuojant renginius talkino ir daug padėjo bibliotekos savanoriai, partneriai, rėmėjai, globėjai. *Plačiau apie renginius:*

priede Nr. 1 „2019 m. renginiai“

<http://www.psvb.lt/lt/renginiai/2019-metu-renginiai>

Meno parodos

2019 metais renovuojant biblioteką, iki rugsėjo mėn. buvo užimta Konferencijų salė ir negalėjome organizuoti, eksponuoti meno parodų. 2019 metais parodos rengtos ir eksponuotos III a. fojė bei erdvėje „Mono arba Stereo“ :

1. Fotografijų paroda "Megzta vaikystė". Fotografijų autorė Silvija Prana, meziniai Sigitos Jakubonienės
2. Pasvalio dailės mokyklos mokinių tapybos darbų paroda. Mokytoja E. Stravinskienė
3. Kraštietės grafikos Lolitos Putramentienės-Brazos ekslibrių paroda „Ekslibris geriau nei sriuba“
4. Plakatų paroda „S. Dariaus ir S. Girėno aerodromo istorija“
5. Kalėdinių atvirukų paroda. Iš Eleonoros Stravinskienės asmeninės kolekcijos.

Mokamos paslaugos

Biblioteka teikia tokias mokamas paslaugas: LIBIS skaitytojo pažymėjimo išdavimas bei pakeitimas, dokumentų kopijavimas bei skenavimas, bibliografinio sąrašo ar rodyklės sudarymas, leidinių maketavimas, dokumentų įrišimas, laminavimas, 3D spausdintuvo paslaugos, foto juostų negatyvų skenavimas ir vaizdo perversimas skaitmeniniu JPG arba TIF/BPM formatu, projektoriaus su ekranu, palapinės, generatoriaus, konferencijų salės, kompiuterių klasės nuoma, edukacinių užsiėmimų parengimas ir vedimas (Kultūros pasas).

Per praėjusius metus už mokamas paslaugas buvo surinkta 1497 eurai (2018 m. – 1844,00 €; 2017 m. – 1505,00 €; 2015 m.–1046,81 €; 2014 m.–1274 €).

Bibliotekos įvaizdžio formavimas

Informacija apie bibliotekas buvo viešinama įprastais ir elektoriniais informavimo kanalais: žiniasklaidoje (laikraščiuose „Darbas“, „Panevėžio kraštas“, Valstiečių laikraštis, Kaimo laikraštis, „XXI amžius“, žurnaluose „Tarp knygų“, „Šiaurietiški atsivėrimai“), bibliotekos interneto svetainėse (www.psvb.lt, www.pasvaliodirva.lt, www.pasvalia.lt, www.edukacija.psvb.lt, <http://verslui.pasvalys.lt>, Facebook, Instagram paskyroje), rajono savivaldybės svetainėje, internetiniuose portaluose: *Regionų naujienos, Panevėžio apskrities bibliotekos (PAVB) Regiono bibliotekų naujienos, Mano kraštas; LRT naujienų tarnyba.*

2019 m. apie bibliotekas ir jų veiklą buvo išspausdinti 364 straipsniai: 80 vietinėje spaudoje, 16 – respublikinėje, 268 – virtualioje erdvėje.

Direktorė dalyvavo stažuotėje Ispanijos bibliotekose „Tarptautinės tarpinstitucinės žinių dalijimosi praktikos LT-ESP“. Ataskaitiniais metais direktorė skaitė pranešimus: „Bibliotekos erdvių įveiklinimas vaikų ir jaunimo verslumo ugdymui“ (Pasvalys), „Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacija prieš 20 metų ir šiandien“ (Marijampolė), „Savivaldybių viešųjų bibliotekų erdvių įveiklinimas, įgyvendinant Europos Sąjungos struktūrinių fondų projektus“ (Vilnius).

D. Vareika sukūrė video filmukus:

„Viešųjų bibliotekų projektai“ (Scenarijaus autorė D. Abazoriuvienė). Trukmė – 30:57. Nuoroda: <https://youtu.be/QDQ8dE3egzA>.

„Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos naujų erdvių atidarymas“. Trukmė – 6:19. Nuoroda: <https://youtu.be/hlfm7QLrKkQ>.

„Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijai – 20 metų“ (Scenarijaus autorė D. Abazoriuvienė). Trukmė – 40 min.

Bibliotekos darbuotojai dalyvavo leidžiant Pasvalio krašto istorijos ir kultūros žurnalą „Šiaurietiški atsivėrimai“. Toliau buvo rengiama žurnalo straipsnių bibliografijos rodyklė, rengiami elektroniniai leidiniai: bibliografinis sąrašas „Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojo biblioteka spaudoje 2017 metais“, elektroninė žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ versija.

Bibliotekos darbuotojai, direktorė D. Abazoriuvienė, vyriausioji bibliografė A. Balčiūnienė, aktyviai dalyvauja visuomeninės žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ redakcijos veikloje. Žurnale daug spausdinama medžiagos iš bibliotekos rankraštyno.

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojo biblioteka yra Savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos (SVBA) narė, žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ visuomeninės redakcijos partnerė ir rėmėja. Bibliotekos direktorė nuo 2012 m. balandžio mėn. vadovauja SVBA, yra Lietuvos bibliotekų tarybos narė, Lietuvos savivaldybių asociacijos švietimo, mokslo ir kultūros komiteto narė, dalyvauja žurnalo „Tarp knygų“ redkolegijos darbe.

Kaimo bibliotekininkai yra savo kaimo bendruomenių tarybų nariai, 1 – bendruomenių pirmininkė, 1 – dirba ir daugiafunkciniame centre, 1 – kultūros centre.

Rajono bibliotekininkus vienija Lietuvos bibliotekininkų draugijos Pasvalio skyrius. Jo nariais yra 37 bibliotekininkai. Ataskaitiniais metais į draugiją įstojo 3 nauji nariai.

Puoselėjami ryšiai ir su užsienyje gyvenančiais kraštiečiais. Kasmet bibliotekoje lankosi JAV gyvenantys pasvaliečiai Živilė ir Žilvinas Ramašauskai ir kraštietis, Ohajo (JAV) universiteto profesorius emeritas Algis Mickūnas.

Kraštiečių dėka pildosi bibliotekos rankraštynas, M. Katiliškio atminimo kambario ekspozicija, skleidžiama informacija apie Pasvalį Jungtinių Amerikos Valstijų, Kanados lietuvių tarpe. Per e. biblioteką *Pasvalia* apie Mariaus Katiliškio viešąją biblioteką, Pasvalio rajoną sklinda žinia per pasaulį. Minėto portalio dokumentais pasinaudojo vartotojai iš daugelio Amerikos ir Europos žemynų valstybių.

IV. DARBAS SU VAIKAIS

Gyventojų vaikų iki 14 metų skaičius

Pasvalio rajone (remiantis Statistikos departamento duomenimis) 2019 m. gyveno 3227 (2018 m. – 3331; 2017 m. – 3338; 2016 m. – 3488; 2015 m. – 3617) vaikų iki 14 metų amžiaus. Vaikų skaičius rajone sumažėjo 104. Rajono bibliotekose lankosi ir skaito 2298 (2018 m. – 2542; 2017 m. – 2512; 2016 m. – 2498 m.; 2015 m. – 2694) vartotojai vaikai.

Vartotojų vaikų aptarnavimas

Vartotojų vaikų skaičius

	Vartotojų vaikų skaičius			Vaikų proc. nuo bendro vartotojų skaičiaus	
	2019	2018	Skirtumas	2019	2018
VB	684	679	+5	34,0	33,5
Joniškėlio m.	168	202	-34	27,0	32,6
Kaimo bibliotekose	1446	1661	-215	34,0	38,2
Rajone	2298	2542	-244	33,1	36,4

Vaikų apsilankymų skaičius ir lankomumo rodiklis

	Apsilankymų skaičius			Lankomumas	
	2019	2018	Skirtumas	2019	2018
VB	17516	16242	+1274	25,6	23,9
Joniškėlio m.	7662	6608	+1054	45,6	32,7
Kaimo bibliotekose	72314	70353	+1961	50,0	42,4
Rajone	97492	93203	+4289	42,2	36,7

Išduotis vaikams fiz. vnt. ir skaitomumo rodiklis

	Išduotis			Skaitomumas	
	2019	2018	Skirtumas	2019	2018
VB	16645	10483	+6162	24,3	15,4
Joniškėlio m.	6406	8164	-1758	38,1	40,4
Kaimo bibliotekose	44125	39143	+4982	30,5	23,6
Rajone	67176	57790	+9386	29,2	22,7

Renginiai vaikams

Ataskaitiniais metais didelis dėmesys buvo skiriamas darbo su vaikais tobulinimui, vaikų ir moksleivių laisvalaikio užimtumo, skaitymo skatinimo, žinių įgijimo ir informacinių gebėjimų ugdymo srityse. Buvo ieškoma naujų darbo formų, siekiant įtraukti į bibliotekos paslaugų vartotojų gretas daugiau naujų lankytojų. Aktyviai dalyvauta veiklose, skirtose 2019-tiesiems – Pasaulio lietuvių, vietovardžių, Juozo Tumo-Vaižganto paminėjimo metams, rajono bibliotekos įsitraukė į akciją „Skaitymo iššūkis“.

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje įgyvendinti renovacijos darbai trečio aukšto Vaikų erdvėje ir naujai pastatyta bibliotekos mansarda (IV a.). Renovacijos darbai įgyvendinti 2017–2019 metais vykdant bendrą Lietuvos-Latvijos tarpregioninį projektą „Modernaus tarpvalstybinio vaikų ir jaunimo verslumo kompetencijų ugdymo tinklo bibliotekose kūrimas“. Projekto lėšomis renovuota dalis Pasvalio M. Katiliškio viešosios bibliotekos erdvių, surengti jaunojo verslininko mokymai, idėjų konkursas ir stovykla Pasvalio ir Bauskės krašto moksleiviams, apmokyti jaunųjų verslininkų mentoriai – su vaikais dirbantys mokytojai bei bibliotekininkai.

Naujai atvertose Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos patalpose renovuota **Vaikų erdvė**, kurioje yra du Abonementai: ikimokyklinio amžiaus vaikams ir I–IV klasių mokiniams – **Mažųjų erdvė ir Abonementas ir skaitykla su poilsio zona** – V–IX klasių mokiniams. **Vaikų interneto skaitykla**, kurioje yra šeši nauji kompiuteriai, skirti informacijos paieškai internete, žaidimams, virtualiems pokalbiams, susirašinėjimui su draugais, darbui su taikomosiomis programomis, įvairių audio ir video įrašų peržiūrai.

Ketvirtame aukšte, mansardoje, įrengta – **Žaisloteka ir šeimos kambarys**, skirtas įvairaus amžiaus vaikų, šeimų laisvalaikiui, bendrauti, pramogauti. Šioje erdvėje gausu žaislų ir stalo žaidimų. Ši nauja paslauga suteikia galimybę išmėginti naujus konstruojamuosius, loginius, sensorinius, funkcinius, didaktinius, simuliacinius, interaktyvius žaidimus.

Po pertvarų biblioteka pasitiko skaitytojus su naujai įrengta **Kūrybos ir edukacijos erdve**, kuri skirta tobulėti, bendradarbiauti, kurti. Įsigijome modernų teleskopą, mikroskopą. Interaktyvus ekranas atvėrė dideles mokymosi, interaktyvių užduočių atlikimo galimybes. Čia organizuojami edukaciniai, kūrybiniai užsiėmimai, protmūšiai, viktorinos, stalo žaidimų čempionatai.

Naujose patalpose įrengtos **interaktyvios-edukacinės grindys**. Tai žaisminga, inovatyvi, kūrybinga priemonė, kuri skatinanti vaikus judėti, mąstyti, atlikti individualias užduotis ir/ar dirbti komandoje, kurti, rasti, pamatyti, skaičiuoti, skaityti.

Individualių užsiėmimų erdvėje – laisvė kūrybai. Robotika, programavimas, 3D spausdintuvas. Vaikai turi galimybę eksperimentuoti, kurti ir išbandyti save.

Atviras jaunimo centras – tai erdvė, kurioje jaunas žmogus gali jaustis nepriklausomas, būti savimi, organizuoti savo laiką pats, dalintis mintimis, idėjomis, organizuoti renginius.

Rugsėjo mėn., persikrausčius į naujas erdves, ypač suaktyvėjo darbas su vaikais ir jaunimu. Tokių jaukių, šiuolaikiškai įrengtų patalpų neturėjo nei viena rajono biblioteka. Metų pabaiga buvo gausi renginiais, edukacijomis, ekskursijomis, susitikimais, susirinkimais, mokymais. Vaikų erdvėje vyko įvairūs renginiai: knygų pristatymai ir aptarimai, garsiniai skaitymai, susitikimai su rašytojais, poetais, knygų iliustratoriais, leidėjais, vaikų piešinių ir darbų parodos, konkursai, viktorinos ir protų mūšiai, literatūros parodos, žaidimų popietės, filmų peržiūros, muzikinės valandėlės.

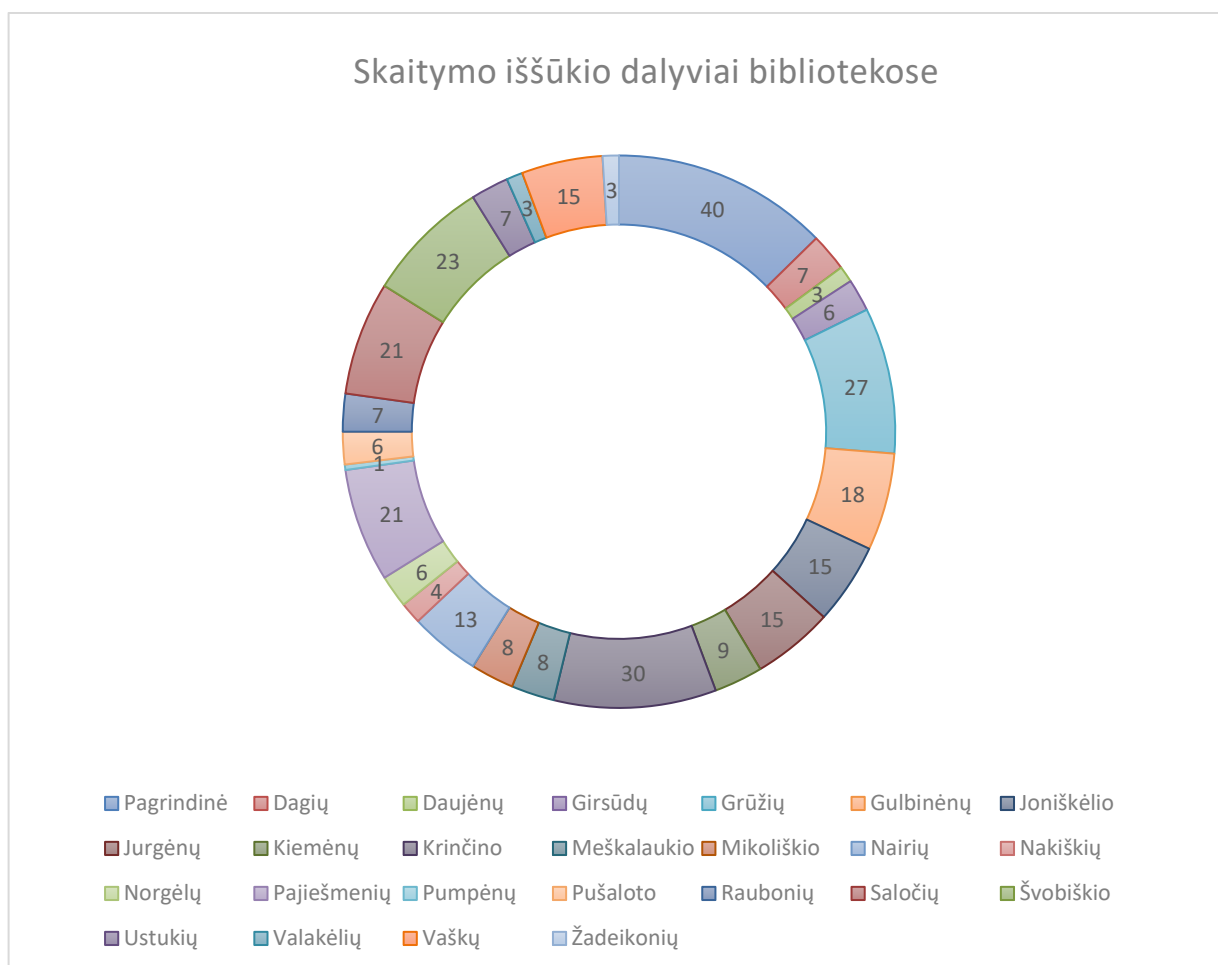
Laimėjus projektą „Lėlių teatro magija bibliotekoje“, vėl įkurta bibliotekoje vaikų lėlių teatro studija „Kaukutis“, gyvavusi prieš 10 metų. Buvo pastatytas spektaklis „Raudonkepuraitė iš Pasvalio“.

Jau keleri metai, kai Pasvalio M. Katiliškio viešoji biblioteka ir jos padaliniai įsitraukia į akciją „Skaitymo iššūkis“. Ataskaitiniais metais į vasaros poryčių nuotykį ryžosi leisti 342 skaitymo iššūkio dalyviai, užduotis įveikė 254. Skaitymo iššūkyje perskaityta knygų 1575. Iššūkyje dalyvavo

viešoji biblioteka ir dauguma kaimo bibliotekų. Pasiryžę dalyvauti iššūkyje ir jį įveikę, varžytuvių pabaigoje gavo prizus – knygas bei knygų skirtukus.

Aktyviausi skaitymo iššūkio dalyviai Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje (40 skaitytojų). Kaimo bibliotekų tarpe aktyviausi: Krinčino bibliotekos skaitytojai (30 skaitytojų), Grūžių (27 skaitytojai), Švobiškio (23 skaitytojai), Saločių ir Pajiešmenių (po 21 skaitytoją).

Labai svarbu, kad į akciją „Skaitymo iššūkis“ įtraukė šeimos: skaitė tėvai ir vaikai, seneliai ir anūkai. Pagrindiniai „Skaitymo iššūkio“ dalyviai – vaikai ir jaunimas iki 19 metų (51,1 proc.), kitą dalį sudarė vyresni skaitytojai (nuo 31 metų), kurie taip pat noriai dalyvavo šioje vasaros pramogoje. Jauni žmonės nuo 20 metų iki 30 metų skaitė mažiau. Skirstant dalyvius pagal lytį – dominavo moterys (70 proc.) suaugusiųjų tarpe. Vaikų grupėje – mergaičių (60 proc.), berniukų (40 proc.). Tarp populiariausių knygų – tiek vaikiška, tiek suaugusiųjų literatūra.

Kaimo bibliotekos bendradarbiaudamos su mokyklomis, bendruomenėmis, daugiafunkciais centrais organizavo renginius vaikams. Joniškėlio m. biblioteka jau daugelį metų organizuoja šventę

vaikams „Didžioji pasakų gatvė“, Daujėnų kaimo biblioteka kartu su mokyklos biblioteka ir kultūros centru jau antrus metus iš eilės organizavo – Aukštaitijos regiono vaikų ir jaunimo folkloro festivalį, Kiemėnų, Ustukių, Pušaloto kaimo bibliotekos – vasaros stovyklėlės vaikams. Kaimo bibliotekose vyksta susitikimai su vaikų rašytojais, aktorais, vedamos įvairios edukacijos ir užsiėmimai. Kaimo bibliotekininkės organizavo kaimo vaikams išvykas į Pasvalio M. Katiliškio viešąją biblioteką – Vaikų ir edukacijų erdves, kuriose jie galėjo išbandyti savo kūrybinius gebėjimus, dalyvauti robotikos užsiėmimuose, konstruoti, žaisti.

Organizuojant renginius ir kitas veiklas įvairiomis priemonėmis buvo vykdomas teikiamų paslaugų viešinimas, bendradarbiauta su kitomis institucijomis ir įstaigomis, teikiančiomis vaikų ugdymo, mokymo, socialinės globos, neformalaus laisvalaikio užimtumo paslaugas.

Ataskaitiniais metais rajone vaikams buvo suorganizuoti 678 (2018 m. – 535; 2017 m. – 466; 2016 m. – 461; 2015 m. – 381) renginiai: 450 kaimo bibliotekose, 13 – Joniškėlio m. bibliotekoje ir 215 – viešojoje bibliotekoje. Renginiuose apsilankė 21548 lankytojai: 13431 kaimo bibliotekose; 1296 – Joniškėlio m. bibliotekoje ir 6821- viešojoje bibliotekoje.

Plačiau apie renginius priede Nr. 2 „2019 m. renginiai vaikams“

priede Nr.4 „Edukacinė veikla“.

Veiklos Atvirame jaunimo centre ir jaunimo erdvėje „Mono arba Stereo“

Jaunimo erdvė „Mono arba Stereo“ ir Atviras jaunimo centras dirba bibliotekos darbo valandomis, kasdien 10–18 val., šeštadienį 9–16 val. Erdvė įsikūrusi II aukšte, o AJC – IV a. mansardoje. 2019 m. 14–29 metų amžiaus jaunuolių apsilankymų jaunimo erdvėje ir AJC – 9062: „Mono arba Stereo - 4115 ir Atvirame jaunimo centre – 4947. Ataskaitiniais metais unikalių lankytojų skaičius – 949 (2018 m. – 508). Sutelkta nemotyvuoto jaunimo – 60.

Po renovacijos, rugsėjo mėn. AJC persikėlus į naujas erdves, toliau sėkmingai savo veiklą plėtojo Atviras jaunimo centras, įsikūręs naujose patalpose IV a., šalia atnaujintos Vaikų erdvės. Atsirado galimybė organizuoti daugiau įvairesnių veiklų. IV a. mansardoje yra Šeimos kambarys su žaisloteka, skirti įvairaus amžiaus vaikų, jaunimo, šeimų laisvalaikiui, mokytis, bendrauti, pramogauti. Šioje erdvėje gausu žaidimų, teikiama nauja paslauga – galimybė išmėginti įvairius konstruojamuosius, loginius, sensorinius, funkcinus, didaktinius, simuliacinius, interaktyvius žaidimus. Edukacijų erdvė – skirta mokytis, tobulėti, kurti. Čia – teleskopas, mikroskopas, interaktyvus ekranas atveria didžiules mokymosi, interaktyvių užduočių atlikimo galimybes, organizuojami edukaciniai, kūrybiniai užsiėmimai, viktorinos, protmūšiai ir kt. Įrengtos interaktyvios grindys, individualių užsiėmimų erdvėje – laisvė kūrybai ir robotikos, programavimo galimybės. Atvirame jaunimo centre diskusijoms, pokalbiams, susitikimams renkasi VŠĮ Veiklių mamų klubas, Užimtumo tarnyba, VŠĮ

Socialinė iniciatyva, asociacija Vizionieriai, Pasvalio Interact klubas, Pasvalio Jaunųjų konservatorių lyga, Vaikų ir jaunimo stovykla „Pažinkime vieni kitus“ ir kt. socialiniai partneriai – sprendžiami klausimai jaunimo užimtumui gerinti, dalijamasi gera patirtimi, idėjomis, bendradarbiavimo galimybėmis, kartu planuojamos ir organizuojamos įvairios veiklos. AJC jaunuoliams organizuojami „Šeimadieniai bibliotekoje“, atvirų durų dienos, įvairios kūrybinės edukacijos, protmūšiai, susitikimai, didelis dėmesys skiriamas savanorystei.

2019 metais jaunimui buvo siūloma įvairių veiklų, o jų pasirinkimas vis plečiamas reaguojant į jaunuolių poreikius. Stengiamasi, kad jauni žmonės gautų ko jie nori patys, užsiimtą veiklą, kuri jiems patinka, o ne perša kiti. „Mono arba stereo“ erdvėje jaunimui sudarytos galimybės ne tik žaisti įvairius žaidimus, bet gerti arbatą, klausytis muzikos, groti gitara, neformaliai bendrauti ir atsipalaiduoti saugioje aplinkoje. Į veiklas įtraukiamas ir socialiai atskirtas, problemas patiriantis, specialių poreikių turintis jaunimas, jų skaičius 2019 m. – 60.

2019 m. biblioteka laimėjo ir sėkmingai įgyvendino projektą „Mono arba stereo: patirtys, emocijos, spalvos“, finansuojamą Jaunimo reikalų departamento (5054 Eur). Projekto įgyvendinimo laikotarpiu buvo suorganizuoti stalo ir kompiuterinių žaidimų užsiėmimai, stalo futbolo varžybos, oro ritulio turnyrai, įvairūs protmūšiai, karaokės popietės, filmų peržiūros. Didelio jaunimo susidomėjimo sulaukė susitikimas su kraštiečiu, žinomu virtuvės šefu Ruslanu Puskepaniu, susitikimas su psichologe Ieva Lingiene, atviras ir linksmas pokalbis apie muitininkų darbą ir kovą su kontrabanda su muitininku Dovydu Mazaliausku, susitikimas su VMI darbuotojais bei kiti įvairūs susitikimai su žymiais, savo profesiją išmanančiais žmonėmis. Taip pat vyko susitikimai ir bendri renginiai su „Veiklių mamų“ klubu, stovyklos „Pažinkime vieni kitus“ dalyviais. Įsimintinų įspūdžių jaunuoliai parsivežė iš kelionės į gyvūnų globos namus „Šiaulių letenėlė“. Daug jaunimo pritraukė renginiai su kosmetologe, dekupažo pamokos, edukaciniai užsiėmimai su dailininku A. Gudu. Vasarą jaunimo erdvės renginiai persikėlė į lauko erdves, organizavome išvykas Pasvalio krašte su įvairiais ir virtualiais žaidimais jaunimui. Linksmi jaunuoliai pažymėjo pyragų dieną ir baisiausio moliūgo skaptavimą.

Nuolat plėtojami ir palaikomi ryšiai su savo veiklos teritorijoje veikiančiomis su jaunimu dirbančiomis institucijomis – mokyklomis, kaimo bendruomenėmis, Pasvalio visuomenės sveikatos biuru, Užimtumo tarnyba. Jaunimo erdvėje savo užsiėmimus organizuoja Pasvalio jaunųjų konservatorių lyga ir INTERACT klubas.

Didelis dėmesys buvo skiriamas mažiau galimybių turinčiam jaunimui ir savanorystės plėtrai – savanoriai prisidėjo prie įvairių veiklų organizavimo. 2019 m. bibliotekoje savanoriavo 19 jaunuolių.

Ataskaitiniais metais Atviraime jaunimo centre ir erdvėje „Mono arba Stereo“ organizuotas 61 renginys: 15 susitikimų, 3 parodos, 1 protmūšis, 16 pažintinių ekskursijų, 6 edukaciniai užsiėmimai,

5 kūrybinės dirbtuvės, 6 susitikimai su įdomiais žmonėmis, 5 užsiėmimai stovyklose, 1 konkursas, 3 išvykos į kaimo šventes.

Renginiai, įvairios edukacijos, pažintiniai užsiėmimai – orientuoti į jaunimą, glaudesnę bendravimą su jais, atsižvelgiant į jų norus bei galimybes.

2019 m. buvo paruošta anketa, siekiant sužinoti ko jaunimui trūksta, kokių renginių, veiklų norėtų. Į tai buvo atsižvelgta ir įtraukta į 2020 planus.

Ataskaitiniais metais Atviras jaunimo centras užmezgė ryšius su Karate Koykušin klubu „Kamuido“, kuris organizuoja stovyklas vaikams ir jaunimui Pasvalio r. Raubonių kaimo sodyboje „Tatulos vingiai“. Stovykla – vaikams ir jaunimui nuo 7 iki 18 metų. Jos tikslai: socialinių ryšių tarp vaikų ir jaunimo stiprinimas; patyčių, savižudybių, nusilakstamumo prevencija; socialinių įgūdžių, padėsiančių atsispirti svaigalams, formavimas. Stovykloje vaikai ir jaunimas mokomi sveikos gyvensenos, supažindinami su įvairiausių profesijų atstovais, joje vyksta edukaciniai užsiėmimai, skatinantys domėtis krašto istorija, ugdantys pilietiškumą, tautiškumą ir toleranciją. Čia jaunuoliai užsiima sportine, kūrybine veikla. Stovyklos vadovai Gintaras Kazilionis ir Laura Misiukonienė sudarė sutartį su Atviru jaunimo centru ir kartu organizavo įvairias veiklas. Vasaros laikotarpiu mūsų bibliotekos darbuotojai vyko į stovyklą kaime ir vedė edukacinius užsiėmimus, o žiemos laikotarpiu – stovyklautojai lankėsi bibliotekoje, kartu organizavo renginius, edukacijas. Ataskaitiniais metais organizuotos 4 stovyklos: 2 – vasarą ir 2 – žiemą. Stovyklautojai – ne tik iš Pasvalio, bet ir Vilniaus, Anykščių, Šiaulių rajonų.

Gintaras Kazilionis yra ne tik stovyklos vadovas, jis – VŠĮ „Auto moto“ direktorius, kuris taip pat yra II DAN Juodo diržo Karate Kyokushin meistras. Atvirame jaunimo centre jis pravedė tris mankštos užsiėmimus jaunimui ir bibliotekos darbuotojams.

Jaunimo erdvės veiklos pagerino Pasvalio rajono savivaldybės jaunimo gyvenimo kokybę, padidino jaunimo aktyvumą ir motyvaciją, užimtumą, sustiprino jaunuolių bendruomeniškumo jausmą ir tuo sukūrė didesnę pridėtinę vertę.

Plačiau apie renginius:

priede Nr. 5 „Renginiai Atvirame jaunimo centre“.

priede Nr.4 „Edukacinė veikla“.

V. KRAŠTOTYROS VEIKLA

Publikacijų apie Pasvalio kraštą duomenų bazės kūrimas

Vienas iš pagrindinių darbų – publikacijų apie Pasvalio kraštą duomenų bazės kūrimas. Nuo 2001 m. kuriama elektroninė kraštotyros duomenų bazė Lietuvos integralios bibliotekų informacijos

sistemos (LIBIS) Analizinės bibliografijos posistemyje – kortelinės kraštotyros kartotekos (joje 119943 įrašai), tęsinys. Iš viso publikacijų apie Pasvalio kraštą duomenų bazėje 2019 m. gruodžio 31 d. buvo 220517 įrašai, automatizuotai parengtų įrašų skaičius 100574.

Duomenų bazėje kaupiami:

- rajono laikraščio „Darbas“ ir žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ straipsnių bibliografiniai įrašai;
- kraštotyros straipsnių iš bibliotekoje gaunamos respublikinės spaudos bibliografiniai įrašai;
- monografijų bei serialinių leidinių sudėtinių dalių bibliografiniai įrašai;
- retrospektyvinės bibliografijos bibliografiniai įrašai;
- kopijuoti kraštotyros straipsnių bibliografiniai įrašai iš Nacionalinės bibliografijos duomenų banko (NBDB) bei LIBIS suvestinio katalogo.

2019 m. sukurti 6035 analiziniai bibliografiniai įrašai (2018 m. – 4805, 2017 m. – 3595), iš jų – 2093 (2018 m. – 1817, 2017 m. – 1978) rajono laikraščio „Darbas“ ir žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ straipsnių, 3942 (2018 m. – 2988, 2017 m. – 1617) – visų kitų leidinių sudėtinių dalių analiziniai bibliografiniai įrašai. Rajono spaudos bibliografiniai įrašai 2019 m. sudarė 35 proc. visų įrašų (2018 m. – 32 proc.), visi kiti įrašai sudarė – 65 proc. (2018 m. – 68,2 proc.) visų sukurtų įrašų.

Nuo 2003 m. kartu su kitomis Lietuvos bibliotekomis dalyvaujama kuriant Nacionalinės bibliografijos duomenų banką (NBDB). Į NBDB pateikiami pačių reikšmingiausių, turinčių išliekamąją vertę rajono laikraščio „Darbas“ ir žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ straipsnių bibliografiniai analiziniai įrašai. 2019 m. į Nacionalinės bibliografijos duomenų banką išsiųsti 589 įrašai, 9 proc. visų įrašų skaičiaus (2018 m. – 544, 11 proc.).

Bibliografiniai įrašai nuolat redaguojami – įrašai peržiūrimi, ar nėra klaidų, įrašomi tikslesni ar papildomi reikšminiai žodžiai.

Sukurtų analizinių bibliografinių įrašų skaičius didėja jau treči metai dėka struktūrinių pokyčių ir vieno darbuotojo, skiriančio šiam darbui beveik 80 proc. darbo laiko (dirbančio šį darbą puse etato), priėmimas: atsirado galimybė kurti daugiau retrospektyvinės bibliografijos įrašų, juos rengti kokybiškiau.

Skaitmeninimo veikla, bibliotekos skaitmeninės kolekcijos formavimas, elektroninės bibliotekos „Pasvalia“ kūrimas

Per 2019 metus suskaitmenintų krašto kultūros paveldo objektų vaizdų skaičius – 3831. Iš šių objektų į e. biblioteką „Pasvalia“ įkelta 1793 vaizdai (iš bibliotekos fondų, Pasvalio rajono

institucijų ir privačių pateikėjų archyvų). Likę 2038 objektų vaizdai (Pušaloto bažnytinių metrikų knygų ir iš privačių pateikėjų archyvų) suskaitmeninti, bet neįkelti, nes šiems vaizdams taikomi Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) reikalavimai.

Vartotojų statistika. Per 2019 metus e. bibliotekoje „Pasvalia“ apsilankė 12341 vartotojas. (2018 m. – 9407 vartotojai). Jie peržiūrėjo 18142 puslapių rodinių (2018 m. – 14454). Naudotojai – iš 76 pasaulio šalių.

2019 m. e. biblioteka „Pasvalia“ minėjo 10-ies metų jubiliejinę sukaktį. Šiai prasmingai ir įsimintinai progai paminėti bibliotekos Krašto galerijoje (II a.) buvo atidaryta kraštotyrinė spaudinių, fotografijų ir dokumentų paroda „Dešimt metų su Pasvalia“ ir surengtas šios parodos pristatymas. Parodos pristatymas buvo antrasis Lietuvos Nacionalinės bibliotekų savaitės „Ateik – sužinok ir išmok!“ renginys bibliotekoje, kuris vyko 2019 m. balandžio 24 d.

Pristatymai. Edukacinės programos „PASVALIA arčiau žmogaus: e. bibliotekos PASVALIA pristatymas“ pristatymai vartotojams: savanorišką veiklą mūsų bibliotekoje atlikusiems gimnazistams, Vaškų gimnazijos 8 ir 9 klasių moksleiviams, LIONS QUEST „Raktai į sėkmę“ programoje savanoriaujančioms mokytojoms, tarptautinio teatrų festivalio „Theater Cluster“ dalyviams ir kt.

Bendradarbiavimas su kitomis institucijomis. 2019 m. lapkričio 11 d. Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba, atstovaujama jos įgalioto atstovo, „Elektroninės paslaugos EAIS „Skaitmeninė skaitykla“ sukūrimas“ projekto bažnyčių koordinatoriaus Ramojaus Kraujelio ir Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka, atstovaujama direktorės Danguolės Abazoriuvienės pasirašė susitarimą dėl Pasvalio rajono skaitmeninių bažnytinių metrikų knygų apsikeitimo. Šis susitarimas leido „Pasvaliai“ pasipildyti naujomis bažnytinėmis metrikų knygomis, kurios yra labai naudingos ir reikalingos vartotojams susidarant genealoginius medžius ar ieškant informacijos apie savo protėvius.

Elektroninės paslaugos vartotojams. E. bibliotekoje „Pasvalia“ 2019 m. sukurtos naujos virtualios parodos: „Fotografijose atsiveriantis poeto Eugenijaus Matuzevičiaus (1917 12 24 – 1994 06 20) gyvenimo ir kūrybos kelias“, „Rašytojas Albinas Vaitkus (Marius Katiliškis). Nuo Pasvalio bibliotekos vedėjo (1941–1944) iki darbo Lemonto (JAV) gamyklose“, „Diplomatas dr. Stasys Antanas Bačkis“. Sukurta virtuali paroda, kuri buvo demonstruojama TV ekrane, II a. fojė: „Atrask Pasvalį per *Pasvalią*“. Paroda, skirta Pasvalio krašto e. bibliotekos 10-osioms gyvavimo metinėms.

2019 m. buvo atnaujinti vartotojų itin mėgstami: „Įdomybių testas apie Pasvalio kraštą“ ir žaidimas „Surask ir pažink Pasvalio rajono kultūros paveldo nekilnojamuosius objektus“.

Viešinimas. Apie elektroninę biblioteką „Pasvalia“ publikuota 10 straipsnių Pasvalio rajono laikraštyje „Darbas“ ir Pasvalio krašto istorijos ir kultūros žurnale „Šiaurietiški atsivėrimai“, 1 straipsnis – žurnale „Tarp knygų“. Bibliotekos elektroniniuose šaltiniuose (bibliotekos interneto svetainėje, bibliotekos „Facebook“ paskyroje) parengtas informacinių pranešimų iš 27 dalių ciklas „Dešimt metų su Pasvalio krašto e. biblioteka Pasvalia“.

Rankraštynas

2019 m. į Rankraštyną priimta 11873 dokumentų laikinojo saugojimo vienetų, buvo surašyti 36 dokumentų priėmimo aktai.

Tęsiasi ilgametė draugystė su kraštiečiu, Ohajo (JAV) universiteto profesoriumi Algiu Mickūnu. 2019 metais profesorius atsiuntė 36 laikinojo saugojimo vienetų dokumentų straipsnių kopijų lietuvių ir anglų kalbomis, apdovanojimų kopijų, knygų. Šie dokumentai papildys didžiulį Algio Mickūno fondą F 104.

Pasvalio rajono literatų klubo „Užuovėja“ vadovė, lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja Regina Grubinskienė padovanojo Pasvalio krašto rašytojo, dailininko Zenono Nistelio eseistinės knygos „Pamokslėliai prie šventoriaus vartų“ rankraščius. Tai originalūs Zenono Nistelio ranka rašyti 7 sąsiuviniai, kurių apimtis 472 lapai.

Pasvalio Garbės pilietė (2006 m.) doc. Genovaitė Jusaitienė padovanojo Rankraštynei padėkos laišką gautą iš pacientės, dokumentų kopijas, nuotraukų, kūrybos bloknotą, amė Genovaitės Jusaitienės 1953–1954 metais parašyti eilėraščiai. Fonde šie dokumentai sudaro 7 laikinojo saugojimo vienetus, 33 lapus.

LR Seimo narys Antanas Matulas perdavė bibliotekai asmeninių 2005–2017 metų (dalyje atvirukų nenurodyta data) atvirukų kolekciją, kurią sudaro 678 laikinojo saugojimo vienetai. Šioje kolekcijoje atvirukai, atvirukų įklijos, atvirlaiškiai, kvietimai. Didžiausią kolekcijos dalį sudaro kalėdiniai sveikinimai nuo įvairių įstaigų vadovų, politikų, dvasininkų, užsienio ambasadų. Iš šių atvirukų 2020 metais bus paruošta paroda Krašto galerijoje „Šventų Kalėdų džiaugsmas“.

Elizabetos Avižonytės-Vaitkienės dukterėčia Ilona Bičkuvienė perdavė Rankraštynei labai vertingų dokumentų ir originalių bei skaitmeninių nuotraukų, liudijančių E. Avižonytės-Vaitkienės gyvenimo kelią, iš viso 11 laikinojo saugojimo vienetų. Dokumentų chronologinės ribos 1943–2005 metai. Labai džiaugiamės gavę neįkainojamos vertės eksponatą – Albino Vaitkaus ir Elizabetos Avižonytės sutuoktinių metrikų išrašą, 1942 m. kovo 5 dieną sudarytą „Saločių metrikinėje apylinkėje“. Šis dokumentas atskleidžia daugiau Mariaus Katiliškio biografinių duomenų. Dokumentai yra suskaitmeninti ir patalpinti Pasvalio krašto kultūros paveldo e. bibliotekoje „Pasvalia“.

Taip pat yra sukauptas didelis Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos fondas F50. Į šį fondą 2019 metais priimta 7671 laikinojo saugojimo vienetų Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose vykusių renginių nuotraukų. Dokumentų chronologinės ribos 1988–2019 metai.

Pradėti skenuoti nuotraukų negatyvai, 2019 metais nuskenuota ir priimta į Rankraštyno fondus 815 Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose vykusių renginių nuotraukų negatyvų.

2019 m. buvo tvarkomas vienas didžiausių Rankraštyno fondų, Stasio Antano Bačkio fondas (F1), surašyta 214 aplankų aprašų, pradėtas rankraštinų dokumentų kompiuterinių bibliografinių įrašų kūrimas.

Ryšiai su kraštiečiais

Toliau palaikomi glaudūs ryšiais su Ohajo universiteto profesoriumi emeritu, filosofu Algiiu Mickūnu. 2019-aisiais kraštiečiai gimtinėje lankėsi du kartus: susitiko su Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos darbuotojais bei Pumpėnų gimnazijos bendruomene. Profesorius pora savo naujausių knygų dovanuoja bibliotekai, viena jo publikacija paskelbta rajono laikraštyje „Darbas“.

Su JAV gyvenančia kraštiečiu Živile Ramašauskiene sutarta dėl jos gyvenamojo namo Pasvalyje (Žemaitės g.) istorinės apybraižos. Vasarą bendrauta su į gimtinę iš Vilniaus atvykusiu prof. Jonu Aniču. Rajono laikraštyje „Darbas“ plačiai nušviestas pirmasis Aničių giminės susitikimas Kalno kaime.

Užmegzti ryšiai su Šiaulių r. Bazilionų mokykla-daugiafunkciu centru, kuriame saugoma kraštiečio, filosofo, Kovo 11-osios akto signataro Romualdo Ozolo biblioteka ir rankraštynas.

Bendradarbiaujama su kituose šalies miestuose ir rajonuose gyvenančiais, iš mūsų krašto kilusiais literatais. Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje kartu rajono literatų klubo „Užuovėja“ surengtas Palangoje gyvenančio literato Jono Brazdžionio eilėraščių knygos „Tarytum vėstančios žarijos“ pristatymas. Renginyje dalyvavo autorius su žmona. Naujausią savo eilėraščių knygą „Neskaitytos eilės“ bibliotekai padovanojo Kėdainiuose gyvenantis literatas Jonas Strelčiūnas.

Užmegzti ryšiai su Vilniuje gyvenančiu Algimantu Benediktavičiumi – prieškarinio Pasvalyje gyvenusio vargonininko Jono Benediktavičiaus sūnumi. Jis virtualiai Pasvalio krašto kultūros paveldo bibliotekai „Pasvalia“ padovanojo nuotraukų.

Su kraštiečiais bendradarbiaujama organizuojant renginius. Iš Stumbrišio kilusi Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos darbuotoja Albina Saladūnaitė vedė partizano, poeto, vertėjo Broniui Krivicko 100-osioms gimimo metinėms skirtą minėjimą, o iš Manikūnų kilusios Dalia Greviškienė ir Lilija Lasauskienė pristatė knygą „Manikūnų mokyklos istorija, 1918–1991“.

Tęsiamas ryšys, užmegztas 2018 metais su rašytojo Albino Vaitkaus (slapyvardis Marius Katiliškis) pirmosios žmonos Elizabetos Avižonytės, dukterėčia gyvenančia Vilniuje, gydytoja Ilona Bičkuvienė.

Bendraujama su prof. Petro Vasinausko dukterimi Ona Laimute Vasinauskaite-Tindžiulienė, padovanojusia bibliotekai skaitmeninių nuotraukų rinkinį „Prof. Petro Vasinausko gyvenimo akimirkos nuotraukose“. Šie neįkainojami Lietuvos Mokslų Akademijos nario, agronomo, Valstybinės premijos laureato, profesoriaus, agrarinių mokslų habilituoto daktaro Petro Vasinausko gyvenimo ir darbo vaizdai patalpinti Pasvalio krašto e. bibliotekoje PASVALIA.

Edukacinė veikla ir Mariaus Katiliškio atminimo kambario viešinimas

2019 m. rašytojo Mariaus Katiliškio atminimo kambarys susilaukė didžiulio lankytojų dėmesio. Lankytojus kvietė kambario sienos, ant kurių daugybė rašytojo M. Katiliškio gyvenimo ir kūrybos faktų, informacinis-edukacinis terminalas, talpinantis interaktyvius žaidimus, autentiški rašytojo daiktai (spausdinimo mašinėlė, pypkių kolekcija, aplankas su inicialais M. K., rankinis laikrodis ir kt.), sukurta edukacinė programa „Išėjęs sugrįžti: rašytojas Marius Katiliškis“, kuri leido sužinoti apie rašytoją tai, ko nėra vadovėliuose. O tai, kas yra vadovėliuose, atrasti iš naujo.

2019 m. vyko 53 edukaciniai užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 683 lankytojai. Sulaukėme skirtingo amžiaus grupių lankytojų iš Biržų, Marijampolės, Panevėžio, Pasvalio, Prienų, Radviliškio, Šiaulių, Vilniaus ir net iš tolimosios Čikagos (JAV).

Edukacinė veikla ir prof. Vandos Zaborskaitės ekspozicija Vaškų kaimo bibliotekoje.

Gruodžio mėnesį Vaškų Vandos Zaborskaitės bibliotekoje atidaryta ir pristatyta atnaujinta nuolatinė ekspozicija „Vanda Zaborskaitė-gyvenimo puslapiai“, skirta profesorei Vandai Zaborskaitei atminti. Ši ekspozicija buvo atnaujinta įgyvendinus Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos projektą „Tekančio laiko ženklai“. Projektą finansavo Kultūros taryba, prisidėjo Pasvalio rajono savivaldybė. Projektą įsipareigojo remti žmogiškaisiais ištekliais, konsultavimo paslaugomis, informacijos viešinimu, nemažai socialinių partnerių. Tai Vaškų gimnazija, Vaškų krašto bendruomenė, Pasvalio krašto muziejus ir kt. Ši ekspozicija yra orientuota ne į paviršutinišką pramogą, bet skirta lankytojus praturtinti dvasiškai, skatinti gilesnį susidomėjimą literatūra ir kultūra. Ji pritaikyta individualiam lankytojui, ekskursijoms grupėmis, edukaciniams užsiėmimams. Emociškai paveiki, tinkama švietėjiškai ir pažintinei veiklai. Ekspozicijos idėja remiasi pamatinėmis profesorės Vandos Zaborskaitės gyvenimo ir kūrybos nuostatomis išskirtinėmis jos asmenybės savybėmis. Ekspozicijoje panaudota šiuolaikinės technologijos bei inovatyvūs sprendimai, juos jungiant su tradicinėmis išraiškos priemonėmis: medinėmis lentynomis ir stendais, kuriuose eksponuojami išlikę asmeniniai daiktai, nuotraukos, autografuotos knygos, profesorės močiutės K. Ježauskaitės daiktai, profesorės namų biblioteka.

Ekspoziciją sudaro trys interaktyvūs standai, kuriuose atsiskleidžia su profesore susijusios vietos, jos atminimo įamžinimo darbai ir veiklos. Pirmas standas atspindi profesorės šaknis, sąsajas su Vaškų miesteliu. Atskleidžiama senovinio namo, kuriame gimė ir kūdikystę praleido Vanda Zaborskaitė, istorija, eksponuojami likę senoviniai daiktai, nuotraukos. Namas stovi šalia bibliotekos, ant jo 2013 m. atidengta Vandos Zaborskaitės memorialinė lenta. Šis namas unikalus ir tuo, kad jame gyveno profesorės močiutė Kamilija Ježauskaitė - neeilinė asmenybė, daug nusipelnusi miestelio žmonėms, apie kurią taip pat stende pateikiama informacija. Antrajame stende tęsiasi pažintis su profesorės Vandos Zaborskaitės tolimesniu gyvenimu Panevėžyje, mokslus universitete, apie darbo metus (mokyklose, vėliau Vilniaus universitete, kitose įstaigos). Čia atspindi ir mokslininkės kūrybiniai, moksliniai darbai, jų parašymo istorija. Trečias standas skirtas profesorės atminimo įamžinimui. Eksponuojamos nuotraukos iš lankymosi tėviškėje, kalbos pasakytos dalyvaujant įvairiuose renginiuose Vaškuose, dovanotas Vaškams knygas ir kt. Taip pat ekspozicijoje yra informacinis-edukacinis kompiuterinis terminalas liečiamuoju ekranu, kuriame atskleidžiamas profesorės Vandos Zaborskaitės gyvenimas, kūryba bei teikiamos elektroninės paslaugos-edukaciniai žaidimai. Ekspozicijoje yra magnetinė lenta, kurioje įrengta dėlionė „Sudėliok Vandos Zaborskaitės gyvenimo akimirkas“. Čia galima iš detalių sudėlioti gimtąjį profesorės namą, jos parašytų knygų viršelius, citatą iš monografijos „Maironis“. Ekspoziciją praturtina dvi kabančios drobės ir senovinio veidrodžio rėme įkomponuotos senovinės nuotraukos ir tekstas.

Vaškų Vandos Zaborskaitės bibliotekoje yra 3 veikiančios edukacinės programos. Ataskaitiniais metais parengtos 2 naujos edukacinės programos. Šios naujos programos atsirado įrengus bibliotekoje atnaujintą profesorės Vandos Zaborskaitės nuolatinę ekspoziciją. Į ekspozicijos atnaujinimo programą įėjo ir informacinio-edukacinio terminalo įdiegimas. Terminale patalpinta virtuali ekspozicija, skirta greitai susipažinti su literatūrologės profesorės Vandos Zaborskaitės asmenybe, gyvenimu ir kūryba. Sudaryta galimybė demonstruoti video ir audio medžiagą. Siekiant, kad terminalas būtų populiarus, pritrauktų kuo daugiau jaunų žmonių, jame buvo patalpintos dvi edukacinės programos. Tai virtualus žaidimas: „Kokias knygas vaikystėje skaitė profesorė Vanda Zaborskaitė“ ir viktorina-žaidimas: „Ką aš žinau apie profesorę Vandą Zaborskaitę“. Kuriant žaidimus konsultuotasi su literatūrologu V. Gasiliūnu. Informacinis-edukacinis terminalas Vaškų bibliotekoje pradėjo veikti pačioje metų pabaigoje-antroje gruodžio mėnesio pusėje. Bet ir per tą trumpą laiką, dvi savaites, juo pasinaudojo palyginti didelė dalis bibliotekos lankytojų. Buvo pravesta 12 edukacinių užsiėmimų.

2019 m. Gružių kaimo bibliotekininkė **įkūrė J. Lindės – Dobilo kampelį**, kuriame yra asmeniniai daiktai, baldai, knygos.

Kraštotyros darbų rengimas ir leidyba

2019 m. skyriaus darbuotojai dalyvavo leidžiant Pasvalio krašto istorijos ir kultūros žurnalą „Šiaurietiški atsivėrimai“. Alma Balčiūnienė redagavo dvių 2019 m. išleistų žurnalų numerių kalbą, žurnalo pirmajame numeryje išspausdinta jos parengta „2018 metais kraštiečių išleistų knygų apžvalga“. Parengta 2019 metų Pasvalio rajono kultūros renginių kronika, 2020 m. kraštotyros datų kalendorius. Parengta 2014–2019 (Nr. 1) žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ bibliografija su asmenvardžių ir vietovardžių rodyklėmis. Parengtas pranešimas „Žvilgsnis į keletą išeivių laiško rašytojui Jonui Mikelinskiui Pasaulio lietuvių metų proga“.

Buvo rengiami elektroniniai leidiniai:

- bibliotekos svetainėje www.psvb.lt publikuotas bibliografinis sąrašas „Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka spaudoje 2019 metais“ (parengtas A. Balčiūnienės);
- elektroninė Pasvalio krašto istorijos ir kultūros žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ versija buvo pildoma ir atnaujinama nauja informacija.

Kaimo bibliotekininkės parengė kraštotyros darbus:

„Karpiai ir jų dvarai“ – Joniškėlio m. biblioteka

„Kraštų krašto žmonės“ – Kraštų kaimo biblioteka

„Grūžių krašto vietovardžiai“ – Grūžių kaimo biblioteka

Kraštotyros informacijos kaupimas ir sklaida

Kraštotyros informacija kaupiama kraštotyros informacijos fonde (rajono laikraščio „Darbas“ komplektai, iki 2015 m. buvo tvarkomi teminiai kraštotyros aplankai, nuo 2015 m. kaupiama kraštotyros skaitmeninė kolekcija (atrenkami kraštotyros pobūdžio straipsniai iš respublikinės periodinės spaudos, jie aprašyti ir skaitmeninės kopijos saugomos visatekstėje kompiuterinėje duomenų bazėje).

Pildomas kraštiečių sąvadas, kuriame saugoma ir tvarkoma informaciją apie žymius Pasvalio krašto žmones.

Bibliografinė informacija kaupiama bibliotekos elektroniniame kataloge, kraštotyros, personalijų kartotekose. Nuo 2001 metų, bibliotekai įsijungus į LIBIS sistemą, korteliniai katalogai bei kartotekos toliau nebepildomi.

Vykdoma kraštotyros informacijos sklaida:

- informacija apie Pasvalio kraštiečius skelbiama bibliotekos interneto svetainėje, bibliotekos facebooko puslapyje;
- organizuojamos ir vedamos ekskursijos, edukaciniai užsiėmimai Mariaus Katiliškio atminimo kambaryje;

- atsakoma į vartotojų užklausas apie Pasvalio krašto istoriją, visuomenės ir kultūros raidą, bendruomenės gyvenimą, žymius kraštiečius. 2019 m. gautos ir atsakytos 3948 (2018 m. – 2372) kraštotyros užklausos.
- organizuojami kraštotyros žodiniai renginiai bei dokumentų parodos.

Kraštotyros renginiai

Parodos „Jonas Vileišis: Vasario 16-osios akto signataro kelias nuo Medinių sodžiaus iki Kauno Burmistro“ pristatymas;

Renginys, skirtas rašytojo Mykolo Karčiausko gimimo 80-mečiui ir pirmosioms mirties metinėms „Iškilus mūsų krašto poetas, prozininkas, vileišiados gaivintojas Mykolas Karčiauskas“;

Spaudinių, fotografijų ir dokumentų parodos „Dešimt metų su Pasvalia“ pristatymas;

Pasaulinės poezijos dienos (kovo 21-osios) paminėjimas, kuriame savo kūrybą skaitė Pasvalio literatai, pristatyti Pasvalio krašte gimę poetai;

Susitikimai su kraštiečiu kraštiečiu profesoriumi Algiu Mickūnu;

Susitikimas su rašytoju Kaziu Saja, kuriame rašytojas pristatė savo naujausią knygą paaugliams „Dar ne visos paslaptys“ bei dokumentinį filmą „Knygnešio duktė“;

Susitikimas su kraštiečiu Jonu Brazdžioniu ir jo poezijos knygos „Tarytum vėstančios žarijos“ pristatymas;

Kraštietės grafikės Lolitos Putramentienės-Brazos ekslibrių parodos „Ekslibris geriau nei sriuba“ pristatymas ir kūrybinės dirbtuvės;

Renginys „Šiaurietišku atsivėrimu valanda: 20 metų, kaip laikraštis išaugo į kultūrinį fenomeną“, skirtas Pasvalio istorijos ir kultūros žurnalo 20-mečiui paminėti;

23-ieji Mariaus Katiliškio skaitymai – Žodžio ir muzikos valanda „Kad Lietuva neišsivaikščiūtų“;

Popietė „Nesuklupęs po vergijos jungu“, skirta partizano, poeto, literatūros kritiko Broniaus Krivicko (1919–1952) 100-osioms gimimo metinėms bei spaudinių ir dokumentų parodos „Broniaus Krivicko gyvenimas ir kūryba“ pristatymas;

Istoriko Juozo Brazausko knygos „Universalus Juozas Tumas-Vaižgantas kaip Viešpaties diena“ pristatymas (Pasvalio P. Vileišio gimnazijoje),

Renginys „Manikūnų mokyklos istorijos takais“, kuriame pristatyta knyga „Manikūnų mokyklos istorija 1918–1991“.

Plačiau apie renginius priede Nr. 2 „2019 m. renginiai“.

Išskirtiniai kraštotyros renginiai kaimo bibliotekose:

Jau penktus metus, siekdama įprasmiti profesorės Vandos Zaborskaitės atminimą, **Vaškų V. Zaborskaitės biblioteka organizuoja respublikinį kūrybinės raiškos konkursą „Eilėraščio menas ir**

jo interpretacija“. Vertinimo komisija: profesorės dukra lietuvių kalbos mokytoja ekspertė Virgilija Stonytė, Audra Svėrienė – LR Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento vyriausioji specialistė, literatūrologas Virginijus Gasiliūnas ir Pasvalio rajono mokytojai. Konkurse dalyvauja 9-12 klasių gimnazijų ir vidurinių mokyklų moksleiviai, kurie pasirenka mėgstamą poezijos kūrinį ir jį interpretuoja patinkančia rašytine, menine arba vaizdine forma: rašinys (analizė, interpretacija), esė, filmukas, vaidinimas, daina, šokis, foto arba vaizdo montažas, piešinys.

Konkursui pristatyti 45 darbai iš 9 Lietuvos mokyklų. Daugiausia moksleivių dalyvavo iš Pasvalio ir Biržų gimnazijų. Savo forma darbai labai įvairūs: piešiniai, eilėraščių interpretacijos (rašiniai), savos kūrybos haiku, šokiai, vaidybinės improvizacijos, dainos, animacija.

Pirmos dvi vietos buvo paskirtos Erikui Baltokui, Akmenės gimnazijos 4kl. mokiniui, už eilėraščio interpretaciją pagal Alfonso Nykos-Nyliūno eilėraštį „Aštuntoji vienatvė“ (mokytoja Rita Ringienė) ir Gabrielei Katilevičiūtei, Panevėžio 5-osios gimnazijos moksleivei už esė „Orfėjo ir Euridikės istorija: nuo A iki Ž“ (mokytoja Lina Šešetienė).

Antrosios trys vietos skirtos Monikai Kajotaitei, Akmenės gimnazijos 10 kl. mokinei už eilėraščio interpretaciją pagal Broniaus Krivicko eilėraštį „Jei be laiko man tavęs gedėti“. (mokytoja Rita Ringienė).

Vaškų gimnazijos vaidybinei-muzikinei inscenizacijai „(Ne)parsidavęs“ pagal Marcelijaus Martinaičio baladę „Kukutis – pasaulinei parodai“ (Rugilė Aniūnaitė, Auksė Bajoriūnaitė, Monika Trinskytė, Gabrielius Lesvinčiūnas). (mokytoja Vaida Lipinskienė).

Panevėžio 5-osios gimnazijos trijų vaikinių: Mato Kazlausko, Modesto Kavaliausko ir Simo Vazonio sukurtai kompiuterinei animacijai pagal Salomėjos Nėries eilėraštį „Senelės pasaka“. (mokytoja Lina Šešetienė).

Trys trečiosios vietos skirtos šiems darbams: Simonui Pažemeckui Pajstrio Juozo Zikaro gimnazijos 2 kl. mokiniui už sukurtą melodiją dainai „Elgeta“, pagal Vinco Mykolaičio-Putino eilėraštį „Elgeta“. (mokytoja Kristina Lisauskienė).

Aistei Židonytei, Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos 12 kl. mokinei už piešinį „Prisiminimui“, pagal Vytauto Mačernio eilėraštį „Prisiminimui“ (mokytoja Leonora Stravinskienė).

Saulei Štuopinytei už savos kūrybos ir pačios pianinu atliekamą muzikinį kūrinį „Lietus“, pagal Antano Mackaus eilėraštį „Ir mirtis nebus nugalėta“ (rengėsi savarankiškai, konsultavosi dėl idėjos su mokytoja Regina Grubinskiene).

Konkurso baigiamajame renginyje buvo įteikti 8 paskatinamieji prizai. Visiems mokiniams įteiktos padėkos už dalyvavimą konkurse.

Vaškų biblioteka spalio mėn. suorganizavo renginį „Nykstančių kaimų kapinaitės mena...“, skirtą Vietovardžių metams, kuriame dalyvavo istorikas G. Balčiūnaitis, literatas V. Šopis, kraštotyrininkas

Alg. Stalilionis, kraštiečių kalbininkė, filologijos mokslų daktarė I. Kruopienė, kurie pasakojo, dalijosi mintimis apie savo išnykusius kaimus, kapinaites, o I. Kruopienė atvežė paruoštą anketą apie tarmiškų žodžių reikšmes. Ją užpildė visi renginyje dalyvavusieji. Šios anketos duomenys bus panaudoti moksliniame straipsnyje.

Jau antrus metus Daujėnu kaimo biblioteka kartu su mokyklos biblioteka, KC organizavo Aukštaitijos regiono vaikų ir jaunimo folkloro šventę „Pavasarielis linksmas atėjo“. Šio renginio pagrindinis tikslas – ugdyti jaunosios kartos tautinę savimonę skatinant moksleivių saviraišką per kūrybą, domėjimąsi savo tautos etninės kultūros paveldu.

Deglėnų kaimo biblioteka kartu su bendruomene organizavo tradicinį Kraštiečių susitikimą „Pasimatymai parke“. Kraštiečių suvažiavimas rengiamas kas du metai.

Į suvažiavimą atvyksta visi, kam miela susitikti su buvusiais klasiokais, kaimynais, draugais, jų vaikais, prisiminti vaikystę, jaunystę, pažinti kraštą.

Visi atvykusieji į susitikimą registruojami pagal gyvenamą kaimą.

Šventėje pagerbiami jubilatai. 2019 m. pagerbta 99-nerių metų Ona Vengrytė- Briedienė. Ji prisiminė savo jaunystę, papasakojo apie brolius Joną ir Antaną Vengrius. Deglėnų kaime išlikusi jų sodyba, kuri dabar vadinama „Vengryne“.

Šventėje kalbėjo dirigentas, trijų knygų apie išnykusius kaimus autorius Kestutis Mikeliūnas. Jis papasakojo Būdininkų-Šarkaičių kaimo pavadinimo atsiradimą. Minėjo, kad tuometiniai kaimo gyventojai kaimą vadino „šarkyne“. Netoli kaimo, miške yra Bedugnių pelkė. K. Mikeliūnas minėjo, kaip gyventojai pasakodavo, kad po 1864 m. sukilimo kazokai nugarmėdavo su visais arkliais, o likdavo ant viršaus kazokų kepurės. Sukilėliai galėdavo pabėgti slaptais povandeniniais lieptais.

Danutė Sviderskytė papasakojo Pagirnupių kaimo istoriją. Apie tai galima paskaityti knygoje „Sviderskių giminė“.

Kraštiečių Algis Baronas prisiminė jaunystę Šniūrų kaime. Taip pat papasakojo apie Buojaus pelkynus, pūdymų laukus, prisiminė M. Jankauską.

Daukučių kaimo atstovė Birutė Pranulytė negailėjo gražių atsiminimų apie kaimą.

Šermukšnių kaimo malūnininko dukra Genovaitė Cisevičiūtė kalbėjo apie ten stovėjusį malūną, jaunimo gegužines.

Deglėnų bendruomenė viena iš pirmųjų Pasvalio krašte pastatė savo puošniame parke aštuonis koplytstulpius išnykusiems kaimams atminti.

Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną – prie **Grūžių kaimo bibliotekos** vyko **kraštiečio Julijono Lindės – Dobilo kampelio atidarymas**. Idėja įkurti tokį kampelį kilo Bronei Šinkevičienei perdavus Genutės Lindaitės išsaugotus J. Lindės – Dobilo baldus. Vaškų seniūnas K. Jasėnas leido pasinaudoti šalia bibliotekos esančia patalpa, pasirūpino jos remontu ir baldų pergabenimu. Daug padėjo

seniūnijos darbuotojai ir bibliotekos savanoriai Aušra Strelčiūnienė ir Audvydis Samušis. Bibliotekininkė Danutė Ratinskienė renginio dalyviams papasakojo apie neeilinę Dobilo asmenybę ir jo vingiuotą kelią nuo kunigo iki rašytojo, filosofo ir pedagogo. Priminė jo jaunystės svajones ir draugus G. Petkevičaitę – Bitę, M. Šeižį – Dagilėlį. Gimnazistės skaitė J. Lindės – Dobilo mintis ir amžininkų eiles apie jį. Šalia Dobilo kampelio prisiglaudė ir kiti Grūžių krašto muziejaus eksponatai susiję su knyga, senąja raštija, su krašto istorija.

Grūžių kaimo biblioteka organizavo liepos 13 d. keturių kaimų (Kalneliškių, Grūžių, Švobiškio ir Vaškų) bendruomenių šventę **Kaimynų dieną**. Ši šventė buvo skirta sveikatos projektams ir Vietovardžių metams paminėti. Švobiškiečiai organizavo pėsčiųjų ir dviratininkų žygį „Judėkime sveikai“ į Velniakalnį. Į žygį įsijungė ir kitų bendruomenių nariai. Pirmoji žygeivių stotelė buvo Grūžiai. Trumpai atsikvėpę bibliotekoje svečiai aplankė Grūžių krašto muziejų ir J. Lindės – Dobilo kampelį. Bibliotekininkė Danutė juos supažindino su Grūžių krašto istorija, svarbiausiais muziejaus eksponatais, papasakojo apie mūsų kraštiečių ryšį su kunigu M. Šeižiu – Dagilėliu, kilusiu nuo Švobiškio, kunigavusiu Grūžiuose I pasaulinio karo metais. Atsirado žmonių, kurie mokėsi Grūžių mokykloje ir dar ją gerai prisimena. Kita sustojimo stotelė buvo Velniakalnis. Dauguma žygio dalyvių čia lankėsi pirmą kartą. Buvusi mokytoja D. Ratinskienė papasakojo apie Velniakalnio kilmę, istorinę reikšmę mūsų protėvių gyvenime ir apie gražias dabartines tradicijas šioje sakralinėje vietoje, pakvietė kitais metais atvykti kartu giedoti Tautišką giesmę. Buvo prisiminti ir kiti Velniakalnio apylinkių vietovardžiai: Velniabala, Gojus, Ramojus, Degutkalnis, Magazinkalnis, Vopnyčios kalnas, Paliepiei, Lepšinė, Ožalynė ir kiti mūsų kalbos lobiai. Keturių bendruomenių nariai kaimyniškai bendravo, vaišinosi gardžiu troškiniu, ilsėjosi po ilgos kelionės. Bendruomenių vadovės apdovanojo vyriausius ir jauniausius žygio dalyvius. Visi džiaugėsi susipažinę su kaimynų gyvenamomis vietovėmis ir aktyviai atlikę sveikatinimo programą.

Gulbinėnų kaimo biblioteka organizavo renginį „Vietovardžiai – istorinės praeities, tapatybės, tarmės, gyvensenos liudytojai. Gulbinėnų kaimo pavadinimas siejamas su Kazio Ladigos dvaru. Todėl, minint Vietovardžių metus, būtent dvaras ir tapo traukos objektu, sukvietęs visus į Gulbinėnus. Kadangi jau keletą metų Gulbinėnų kaimo biblioteka draugauja ir bendradarbiauja su Biržų Jurgio Bielinio viešosios bibliotekos kraštotyros skyriumi, tai kartu buvo nuspręsta, Vietovardžių metams skirtą renginį organizuoti, sujungus abiejų bibliotekų renginius, t.y. Gulbinėnų kaimo bibliotekos renginį „Vietovardžiai – istorinės praeities, tapatybės, tarmės, gyvensenos liudytojai“ ir Biržų J. Bielinio viešosios bibliotekos „Gimtinės laisvei pasišventę“, skirtą generolui K. Ladigai. Šie du renginiai tapo gražaus bendradarbiavimo pavyzdžiu ir sukvietė gausų dalyvių, bei renginio lankytojų skaičių. Apie K. Ladigos ir jo žmonos S. Paliulytės-Ladigienės veiklą, nuopelnus saugant ir puoselėjant lietuviybę, apie jų gyvenimą Gulbinėnuose, kalbėjo Vilniaus universiteto profesorė Ona Voverienė ir generolo anūkas L.

Ladiga. Savo mintimis apie pareigos Tėvynei prasmę pasidalino Lietuvos kariuomenės karo prievolės ir komplektavimo tarnybos Biržų poskyrio štabo seržantas Donatas Voveris. Prisiminimais apie gyvenimą Gulbinėnuose pasidalino jauniausioji K. Ladigos dukra Joana Ladigaitė-Ardžiūnienė. Šventės dalyvius pasitiko pučiamųjų orkestras „Biržų Blėkvakaris“ (vad. Pranas Dapšauskas) atliekamos melodijos. Su turima ginkluote supažindino Krašto apsaugos savanorių pajėgų Vyčio apygardos 5-osios pėstininkų kuopos kariai savanoriai. Parengta fotografijų paroda generolui K. Ladigai ir jo šeimai.

Jurgėnų kaimo biblioteka kiekvienais metais organizuoja tradicinę kaimo šventę Onines. Šventės visada yra teminės. Ataskaitiniais metais, 20-ą kartą, šventė buvo skirta Vietovardžių metams bei Lietuvos Valstybės Prezidento Antano Smetonos metams pažymėti. Vienas iš renginio tikslų ir buvo skatinti domėtis savo kraštu, jo istorija, kultūriniu palikimu, prisiminti ir puoselėti išnykusių gyvenamųjų vietų vardų reikšmę ryšiams su tėvų ir protėvių žeme, sukviečiant į šventę iš čia kilusius kraštiečius. Bibliotekininkė kartu su bendruomene parašė 2 projektus ir gavo finansavimą. Kaimo žmonės sukūrė Jurgėnų krašto žemėlapi, sužymėjo išnykusius ir esančius kaimus, pažymėjo upes, miškus, kelius, objektus. Suradę senuosius Jurgėnų krašto bei Kalno dvarui priklausančių žemių žemėlapius, atidarė kūrybines dirbtuves ir atkūrė Jurgėnų krašto žemėlapi. Šventės metu, kiekvienas dalyvis žemėlapyje pažymėdavo – prismeigdamas gėlytę prie savo gimtojo kaimo. Kraštiečiai fotomenininkas J. Linda surengė parodą „Pajstriečiai...2019“. Šventės išskirtinumas – gausa veiklų, edukacijų, žinomi atlikėjai ir kūrėjai bei gausiai susirinkę kraštiečiai iš visos Lietuvos.

Gražiais renginiais paminėtos kaimo bibliotekų sukaktys ir jubiliejai: Jurgėnų 65-metis „Suverkime vėrinį akimirkų ramių“, Diliauskų 65- metis „Naktiniai skaitymai prie Pyvesos“, Kraštų-70 metis „Istorija prabyla“, Pušaloto 80-metis „Į laiko knygą viskas surašyta“, Namišių, Valakėlių ir Meškalaudio kaimo bibliotekos savo jubiliejus minėjo Kraštiečių švenčių metu.

VI. INFORMACINĖ VEIKLA

Informacinis vartotojų aptarnavimas

Informacinės užklausos

	2019		2018	
	Gauta	Įvykdyta	Gauta	Įvykdyta
Viešojoje bibliotekoje	27687	27687	24256	24256
Joniškėlio miesto bibliotekoje	2180	2180	1788	1788
Kaimo bibliotekose	11662	11384	9564	9323
Iš viso SVB	41529	41251	35608	35367

Ataskaitiniais metais rajono bibliotekose gauta 41529 užklauso, beveik šešiais tūkstančiais užklausų daugiau negu 2018 metais. Įvykdyta 41251; iš jų elektroninėmis priemonėmis gauta 4676 (VB – 3983; kaimo padaliniuose – 255 ir Joniškėlio m. bibliotekoje – 438). Žymiai daugėja užklausų, gaunamų elektroninėmis priemonėmis: 2019 m. – 4676; 2018 m. - 2132; 2017 m. –1919; 2016 m. – 1673 elektroninėmis priemonėmis gautos užklauso.

Atsakant į vartotojų informacines bei bibliografines užklauso buvo naudojamos bibliotekos elektroniniu katalogu, Nacionalinės bibliografijos duomenų banku, Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos Suvestiniu katalogu, Lietuvos periodinės spaudos bibliografinės straipsnių bazės 1994–2002 m. archyvu, Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktų duomenų bazėmis, prenumeruojamomis Infollex, EBSCO Publishing, Naxos Music Library duomenų bazėmis, internetu, bibliotekos fondu, skyriaus darbuotojų nuo 2015 m. kuriama visateksčių kraštotyros dokumentų baze.

Interneto prieiga

Šiuo metu rajono bibliotekose yra 249 (2018 m. – 226) kompiuterizuotos darbo vietos bibliotekose, 177 (2018 m. – 155) skirtos vartotojams ir 72 (2018 m. – 71) darbuotojams. Vienai vartotojui skirtai kompiuterizuotai darbo vietai su prieiga prie interneto tenka 39 (2018 m. – 45) vartotojai.

2019 metais Viešojoje bibliotekoje atnaujinta kompiuterinė ir programinė įranga, įkurtos ir atnaujintos darbo vietos, pritaikytos dirbti su vaizdo, garso, grafine medžiaga, robotikos ar virtualios realybės įrenginiais, konstruktoriais, lavinančiais skaitmeninius gebėjimus.

Interneto skaitykloje vartotojams yra skirtos 5 kompiuterizuotos darbo vietos ir kūrybinis paketas, Atviroje jaunimo erdvėje „Mono arba stereo“ – 5 kompiuterizuotos darbo vietos, vienas kompiuteris – bibliotekos II a. fojė, skirtas paieškai bibliotekos elektroniniame kataloge, Vaikų erdvėje – 7 ir vienas Edukacijų erdvėje. Visuose kompiuteriuose įdiegta Windows 10 operacinė sistema. Mokymų klasėje įrengta 10 kompiuterizuotų darbo vietų, yra 16 planšečių. Mokymų klasės kompiuteriai naudojami net tik mokymams Viešojoje bibliotekoje, jie taip pat skolinami kaimo padaliniams, kuriuose organizuojami kompiuterinio raštingumo mokymai.

Viešosios interneto prieigos vartotojai registruojami Vartotojų registracijos ir statistikos sistemoje (VRSS). Tačiau interneto vartotojų apskaita nėra tiksli, nes nemažai vartotojų interneto paslaugomis naudojasi WiFi bevieliu ryšiu savo išmaniuosiuose mobiliuosiuose prietaisuose – šie vartotojai kol kas neapskaitomi. *Ataskaitiniais metais apskaitė tik Pušaloto ir Krinčino kaimų bibliotekose.*

Interneto prieiga dažnai naudojasi bedarbiai, neįgalieji, pensinio amžiaus asmenys, kurie čia turiningai praleidžia laiką. Darbingo amžiaus asmenys, studentai truputį rečiau užsuka į Interneto skaityklą, nes dauguma kompiuteriais ir internetu naudojami darbe, mokymo įstaigoje ar namuose. Šie

asmenys bibliotekos teikiama interneto prieiga naudojami sugebus kompiuteriui ar prireikus skubiai pasinaudoti internetu, atsispausdinti dokumentus, skenuotą dokumentą išsiųsti el. paštu ir pan. Atnaujinus Vaikų erdvę ir jos kompiuterinę techniką, labai aktyvūs interneto vartotojai yra vaikai ir moksleiviai, po pamokų atbėgantys ne tik pažaisiti kompiuterinių žaidimų, bet ir pasiruošti pamokoms. Dar viena grupė asmenų, besinaudojančių interneto prieiga bibliotekoje – neturintys pakankamai darbo kompiuteriu įgūdžių ir norintys, kad bibliotekininkas padėtų susitvarkyti reikalus, pakonsultuotų bei pamokyti. Kompiuteriai kaimo bibliotekose vis dar labai paklausūs. Tačiau vartotojams labiau patrauklūs nauji kompiuteriai, senais naudojami mažiau, nes sumažėjusi greitaveika.

Viso seansų skaičius rajono bibliotekose – 37002 (2018 m. – 33507; 2017 m. – 42294; 2016 m. – 50516); Viešojoje bibliotekoje - 6264 (2018 m. – 4481; 2017 m. – 6325); padaliniuose – 30738 (2018 m. – 29026; 2017 m. – 35969). Seansų skaičius vėl išaugo. Pagrindinės vartotojų apsilankymų (seansų) didėjimo priežastys – atnaujinta kompiuterinė technika ir programos, po remonto atidaryta Vaikų erdvė su Edukacijų erdve bei didžiulis susidomėjimas pagal projektą „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“ organizuojamais nemokamais skaitmeninio raštingumo mokymais.

O padidėjimą kaimo bibliotekose lėmė tai, kad tik Pušaloto ir Krinčino bibliotekose VRSS skaičiaus WiFi bevielio ryšio prisijungimus išmaniuosiuose mobiliuosiuose prietaisuose.

Mokamos paslaugos

Rajono bibliotekose 2019 m. padaryta kopijų vartotojams – 16435, iš jų – 15707 fotokopijų popieriuje. Kaimo bibliotekose- 6829, iš jų fotokopijų popieriuje – 6404.

Viešojoje bibliotekoje vartotojams padarytos 9606 (2018 m. – 12619; 2017 m. – 6981, 2016 m. – 8457) dokumentų kopijos:

- fotokopijų popieriuje 2753 (2018 m. – 5307; 2017 m. – 881, 2016 m. – 2019);
- išsaugota informacijos kompiuterinėse laikmenose 307 (2018 m. – 625; 2017 m. – 740, 2016 m. – 1037);
- išspausdinta dokumentų 6550 (2018 m. – 6250; 2017 m. – 4909, 2016 m. – 4897);
- skenuota dokumentų 303 (2018 m. – 437; 2017 m. – 451, 2016 m. – 501).
- teksto rinkimas 10 tekstų, 1861 spaudos ženklas (2018 m. – 12 tekstų, 5495 spaudos ženklai; 2017 m. pradėta teikti paslauga, kuria pasinaudojo vienas lankytojas, rinkti 79 spaudos ženklai).
- foto juostų negatyvų skenavimas ir vaizdo perversimas skaitmeniniu JPG arba BMP formatu;
- edukacinio užsiėmimo parengimas ir pravedimas (Kultūros pasas).

Vartotojų supažindinimas ir mokymas

Bibliotekininkai jau seniai atlieka svarbų vaidmenį bendruomenėse – yra tapę projekto „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“ „skaitmeniniais lyderiais“ ir konsultantais, skatina gyventojus išmaniai naudotis internetu, siūlo mokytis ne tik skaitmeninio raštingumo pradmenų, bet ir gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius.

2019 m. bibliotekos vartotojai tradiciškai buvo mokomi skaitmeninio raštingumo: savarankiškai orientotis bibliotekoje bei jos informacijos paieškos sistemoje, atlikti paiešką elektroninės informacijos šaltiniuose, įvairiuose interneto ištekliuose, naudotis elektroninėmis paslaugomis, gebėti taikyti darbe ir buityje kompiuterinę techniką ir programinę įrangą, dirbti kompiuteriu, naudotis Microsoft Office taikomosiomis programomis, interneto naršyklėmis, elektroniniu paštu, interneto ištekliais.

Vartotojai individualiai buvo konsultuojami, kaip naudotis išmaniuoju telefonu, dirbti kompiuteriu, naudotis Microsoft Office taikomosiomis programomis, interneto naršyklėmis, elektroniniu paštu, interneto ištekliais, atsispausdinti dokumentą ir pan. Vartotojams suteiktos 6565 konsultacijos.

Vartotojai buvo individualiai mokomi ieškoti informacijos bibliotekos elektroniniame kataloge, Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) Suvestiniame kataloge, Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB) ir užsisakyti dokumentus bibliotekos elektroniniame kataloge., naudotis kitomis elektroninėmis paslaugomis (pvz.: užsiregistruoti pas gydytoją, apsipirkti elektroninėje parduotuvėje ar susimokėti mokesčius už elektrą, įsigyti bilietą ir kt.). Individualiai 2019 m. buvo mokyti 107 vartotojai.

Apibendrinant, individualiai mokyta šių temų:

- naudojimosi kompiuteriu;
- darbo Word programa;
- darbo PowerPoint programa;
- naudojimosi interneto naršykle;
- naudojimosi elektroniniu paštu;
- paieškos internete;
- paieškos bibliotekų kataloguose;
- naudojimosi elektroninėmis paslaugomis;
- naudojimasis išmaniuoju telefonu;
- darbo paieškos internete.

Vartotojų grupių mokymai buvo vykdomi viešosios bibliotekos Mokymų klasėje, kurioje yra 10 kompiuterizuotų darbo vietų. 2019 m. buvo surengti **92 vartotojų grupių** kompiuterinio raštingumo mokymai, kuriuose dalyvavo **1150 vartotojų**: Pasvalio Trečiojo amžiaus universiteto (TAU) studentų, bibliotekininkų, Užimtumo tarnybos klientų bei kitų Pasvalio rajono gyventojų.

Rajono bibliotekos taip pat organizavo *nemokamus* skaitmeninio raštingumo mokymus ir suteikė galimybę gyventojams rinktis mokymus net iš 10 projekto „Prisijungusi Lietuva“ programų ir 2 programų/10 temų VB parengtų. Aktyviai bendradarbiaujant su Užimtumo tarnyba, Trečiojo amžiaus universitetu rajono bibliotekose organizuotuose mokymuose surengtuose pagal projekto „Prisijungusi Lietuva“ programas surinkta viso grupių **33: Pradžiamokslio grupių – 18 ir Pažengusiųjų – 15** ir mokymus baigė ir įgijo pažymėjimus **362** gyventojai. Norint apmokyti kuo daugiau žmonių, sukurtas konsultantų (bibliotekininkų) ir e. skautų (savanorių) tinklas. Viso rajone – 34 konsultantai ir 28 e. skautai. Daugiausia e.skautų sutelkė Vaškų V. Zaborskaitės biblioteka – 5; Žadeikonių – 4; Gulbinėnų, Nakiškių ir viešojo bibliotekos po 3.

Skaitmeninio raštingumo mokymai buvo vykdomi ir pagal pačios bibliotekos parengtas pradinio kompiuterinio raštingumo programas, pagal projekto „Senjorai ir skaitmeninės technologijos“ parengtą mokymo programą „Planšetė – skaitmeninių įgūdžių ugdymui“ Mokyta šių temų:

- naudotis kompiuteriu, planšete ar telefonu;
- saugiai naršyti internete ir dalytis informacija;
- susikurti e. paštą ir išsiųsti laišką;
- internetu bendrauti su artimaisiais ir draugais;
- sumokėti mokesčius neišeinant iš namų;
- užsiregistruoti pas gydytoją internetu;
- sužinoti ir skaityti aktualiausias naujienas portaluose;
- naudotis laisvalaikio paslaugomis;
- veiksmingai planuoti laiką, pasitelkiant interneto kalendorius;
- taisyti nuotraukas, kurti koliažus ir vaizdo įrašus;
- sukurti originalų ir šiuolaikišką gyvenimo aprašymą.

Taip pat vyko mokymai „Excelis pradedantiesiems ir ne tik“ pagal bibliotekos parengtą Neformaliojo Suaugusiųjų švietimo programą, finansuotą Pasvalio rajono savivaldybės. Buvo vykdyti taikomosios programos MS Excel mokymai 2 grupėms Pasvalio krašto suaugusių gyventojų: kiekvienoje grupėje mokėsi po 15 asmenų, iš viso apmokyta 30 dalyvių (turinčių kompiuterinio raštingumo pradmenis). Programos trukmė vienai grupei – 14 kontaktinių valandų.

Papildomai mokymų dalyviai mokėsi savarankiškai nuotoliniu būdu. Mokymus sudarė 7 temos: pradinės žinios apie programą, funkcijos ir formulės, diagramų kūrimas, duomenų rikiavimas ir filtravimas, spaudinių parengimas ir spausdinimas, papildomos galimybės – duomenų bazių kūrimas, programos pritaikymas savo poreikiams.

Bibliotekos lankytojams buvo suorganizuotos įvairios Skaitmeninės savaitės („All digital Week“) veiklos, kuriose dalyvavo 70 suaugusiųjų ir 15 moksleivių. Iš viso kartu su kaimo padaliniais Skaitmeninės savaitės veiklose dalyvavo 263 suaugusieji ir 111 vaikų.

Skaitmeninės savaitės veiklos:

- Akcijos pristatymas.
- Projektų „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“ bei „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“ pristatymas.
- Naujų bibliotekos turimų specializuotų (inžinierinio ir kūrybinio) paketų pristatymas. Kompiuterinės techninės įrangos (3D spausdintuvo, konstruktoriaus elektronikos ir mechanikos pradmenims įgyti, virtualiosios realybės akinų, negatyvų ir nuotraukų skaitmeninimo skenerio, rašalinio nuotraukų spausdintuvo, kompiuterio su 360 laipsnių kamera ir kt.) demonstracija.
- Skaitmeninio raštingumo mokymai ir testai mobiliąja programėle „Kahoot“ (atsisiuntimas ir žinių pagilinimas).
- Bibliotekos specialistų išvyka į Pasvalio specialiąją mokyklą. Jos mokiniams ir mokytojams pristatyta bibliotekos turima kompiuterinė technika. Supažindinta su virtualios realybės akiniais – ir vaikai, ir mokytojai linksmi „rinko grybus“ bei dalyvavo virtualiame 3D ture po Pasvalį.

Ataskaitiniais metais projekto „Prisijungusi Lietuva“ grupė dalyvavo bibliotekų organizuotuose didžiuosiuose renginiuose, supažindino Nairių, Žadeikonių, Pajiesmenių, Gulbinėnų, Jurgėnų ir Pasvalio m. gyventojus su projektu, jo veiklomis.

Ataskaitiniais metais rajono bibliotekų vartotojai pateikė skaitmeninio raštingumo užklausų 11011 (2018 m. – 10010), dalyvavo mokomuosiuose renginiuose – 8197 (2018 m. – 4870).

Be to, mokymų klasėje visus metus vyko anglų kalbos mokymai, kuriuos savanoriškai ir nemokamai vedė bibliotekos darbuotoja Juratė Genytė. Ataskaitiniais metais vyko 78 pamokos, kurias lankė 28 žmonės. Internetiniame forume „Pasvalys Library Goes English“ yra užsiregistravę 107 nariai.

Ekskursijos

2019 m. bibliotekoje vyko 104 ekskursijos, kuriose dalyvavo daugiau kaip 1000 dalyvių (2018 m. – 40 ekskursijų, 486 dalyviai). Ekskursijos buvo vestos Marijampolės Petro Kriaučiūno viešosios bibliotekos darbuotojoms, Prienų rajono savivaldybės administracijos Jiezo seniūnijos darbuotojams, Vabalninko mokytojoms (LIONS QUEST Mokytojų Savanorystė), Pajiešmenių skaitytojų klubo „Atviras visiems“ nariams, Bazilionų mokyklos-daugiafunkcio centro delegacijai, Tarptautinio teatrų festivalio (Theater Cluster 2019) aktoriams, stovyklos „Pažinkime vieni kitus 2019“ dalyviams iš Anykščių bei Pasvalio, Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centro „Viltis“ lankytojams, Grūžių globos namų auklėtiniams, Pasvalio lopšelių-darželių „Žilvitis“, „Eglutė“ ir „Liepaitė“, Jurgėnų kaimo darželio, Pumpėnų kaimo darželio, Narteikių mokyklos-darželio „Linelis“, Pasvalio „Riešuto“ mokyklos ugdytiniais, Pasvalio „Svalios“ progimnazijos, Pasvalio „Lėvens“, Pajiešmenių, Ustukių, Krinčino Antano Vienažindžio, Saločių Antano Poškos pagrindinių mokyklų mokiniams, Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos Valakėlių skyriaus mokiniams, Pumpėnų, Vaškų, Joniškėlio, Pasvalio P. Vileišio gimnazijų gimnazistams, Pasvalio Šv. Jono Krikštytojo parapijos vaikų dienos centro, Pasvalio vaikų dienos centro „Gelbėkit vaikus“, Grūžių šeimos krizių centro, Gulbinėnų daugiafunkcio centro lankytojams, Vabalninko žemės ūkio mokyklos moksleiviams, Radviliškio rajono Alksniupių pagrindinės mokyklos Maironiečių būrelio nariams, Panevėžio apskrities mokyklų mokiniams – Matematikos olimpiados dalyviams, Marijampolės ir Panevėžio Trečiojo amžiaus studentams, Užimtumo tarnybos Pasvalio jaunimo darbo centro projekto „Jaunimo socialinių kompetencijų didinimas“ dalyviams, Miesto šventės renginių lankytojams, individualiems asmenims, besidomintiems biblioteka, jos naujomis erdvėmis bei paslaugomis, kraštotyros veikla.

Pasvalio P. Vileišio gimnazijos gimnazistai tęsė gražią tradiciją – Diena „ne mokykloje“, praleisdami visą dieną viešojoje bibliotekoje, susipažindami su biblioteka, jos veiklomis, naujomis paslaugomis, dalyvaudami edukaciniuose renginiuose (protmūšiai, žaidimų turnyrai ir kt.).

Edukacinės programos.

2019 metais rajono bibliotekose buvo 59 veikiančios edukacinės programos: VB – 28; padaliniuose – 31. Pravesta edukacinių užsiėmimų – 263, iš jų VB – 128; padaliniuose – 135. Viso dalyvavusių edukacinėse programose – 4995; iš jų VB – 2879 ir 2116 padaliniuose. 2019 metais buvo pateiktos 3 paraiškos priemonei Kultūros pasas. Patvirtintos 2 paraiškos – „Išėjęs sugrįžti: rašytojas Marius Katiliškis“ ir „Gyveno senelis ir bobutė: vaikams apie tremtį“. Didelio populiarumo susilaukė edukacinė programa „Išėjęs sugrįžti: rašytojas Marius Katiliškis“, kuri leido sužinoti apie rašytoją tai, ko nėra vadovėliuose. Mariaus Katiliškio atminimo kambaryje 2019 m.

vyko 53 edukaciniai užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 683 lankytojai. Sulaukėme skirtingo amžiaus grupių lankytojų iš Biržų, Marijampolės, Panevėžio, Pasvalio, Prienų, Radviliškio, Šiaulių, Vilniaus ir net iš tolimosios Čikagos (JAV).

2019 metais Viešojoje bibliotekoje buvo 28 veikiančios edukacinės programos. Beveik visos edukacinės programos yra skirtos vaikams ir jaunimui. Pačios naujausios edukacinės programos ir kūrybiniai-edukaciniai užsiėmimai:

- „Paukšteliams reikia mūsų pagalbos“;
- „Tautos drabužis žmogų puošia“;
- „Vaikams apie profesijas“;
- „Šešėlių teatras“;
- „Žaidimas su šešėliu“;
- Edukacinis lėlių teatro spektaklis „Raudonkepurnaitė iš Pasvalio“.

Naujos edukacijos, sukurtos panaudojant interaktyvių grindų įrenginį ir interaktyvų ekraną (projektas „Atradimai – Tau po kojomis!“):

- „Metų ratas“;
- „Muzikos šokis“;
- „Ten kur spalvos susitinka“;
- „Pasakų takais“
- „Ryto pasakėlės su Varle Karaliene“

Šiuo metu Kultūros paso paslaugų sąrašė yra trys Pasvalio M. Katiliškio bibliotekos edukacinės programos. Iš viso 2019 metais praveisti 9 edukaciniai užsiėmimai pagal Kultūros paso paslaugų sąrašė esančias programas ir kitas anksčiau paruoštas programas: protmūšis „Istorija linksmiai“ Pasvalio Lėvens ir Svalios mokyklos penktokams, „Pasivaikščiojimas su Andersenu“ trims įvairaus amžiaus mokinių grupėms iš Pasvalio ir Šiaulių pagrindinių mokyklų. Su protmūšiu „Istorija linksmiai“, literatūriniu protmūšiu apie knygų herojus ir pačias knygas, edukacinėmis programomis „Pasivaikščiojimas su Andersenu“ lankytasi Ustukių, Vaškų, Pumpėnų bibliotekose.

Plačiau priede Nr. 4 „Edukacinė veikla“.

<http://edukacija.psvb.lt/>

ELEKTRONINĖS PASLAUGOS

Elektroninės paslaugos vartotojams teikiamos bibliotekos interneto svetainėje, kitose bibliotekos kuriamose interneto svetainėse: www.pasvaliodirva.lt, <http://verslui.pasvalys.lt>, <http://edukacija.psvb.lt>, <http://siaurietiskiatsiverimai.psvb.lt>, forume „Pasvalys Library Goes

English“, skirtame anglų kalbą besimokantiems vartotojams, „Facebook“ socialinio tinklo bibliotekos puslapiuose. Vartotojams buvo suteikta galimybė naudotis laisvai prieinamomis bei prenumeruojamomis duomenų bazėmis.

Duomenų bazės. Interneto skaitykloje vartotojai turėjo galimybę naudotis laisvai prieinamomis ir prenumeruojamomis duomenų bazėmis.

Nemokamos lietuviškos duomenų bazės:

- Bibliotekos elektroninis katalogas.
- Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) suvestinis katalogas.
- Nacionalinės bibliotekos elektroninis katalogas.
- Nacionalinės bibliografijos duomenų bankas.
- Lietuvos periodinės spaudos bibliografinė straipsnių bazė 1994–2002m. (archyvas)

CD.

- Bibliografinė Europos Sąjungos oficialiųjų dokumentų bazė.
- Lietuvos Respublikos Seimo Teisės aktų ir Seime įregistruotų teisės aktų projektų

paieška.

Prenumeruojamos duomenų bazės:

- „EBSCO Publishing“ duomenų bazių paketas;
- „Naxos Music Library“ duomenų bazė;
- Lietuviška teisinė duomenų bazė INFOLEX;
- „Vyturio“ skaitmeninių knygų vaikams ir jaunimui biblioteka.

Daugiausiai naudotasi „EBSCO Publishing“ duomenų baze – jungtasi 866 kartus (866 sesijos), vykdytos 1999 paieškos, pagal 194 užklausas, atsisiųsti 92 visateksčiai dokumentai. Infolex duomenų bazėje buvo atliktos 299 operacijos, „Vyturio“ skaitmeninių knygų vaikams ir jaunimui bibliotekos statistika tokia: iš viso vartotojų – 1000, iš jų, gruodžio 31 d. duomenimis, 18 – aktyvūs. Pagal leidyklos siūlomą knygų išduočių fiksavimo metodą, vienas skaitytojas vidutiniškai atsiverčia keturias knygas. Naxos Music Library bibliotekos vartotojai naudojami nelabai aktyviai. Pagrindinės priežastys – nėra poreikio bei anglų kalbos žinių trūkumas.

Bibliotekos interneto svetainė. Bibliotekos interneto svetainėje www.psvb.lt teikiamos elektroninės paslaugos, leidžiančios vartotojams neišeinant iš namų naudotis bibliotekos paslaugomis ir informaciniais resursais:

- Elektroniniame bibliotekos kataloge susirasti norimą knygą ir ją užsisakyti arba rezervuoti, jei knyga paimta kito skaitytojo. 2019 m. užsakyti 78 dokumentai, rezervuoti 549 dokumentai.

- Pasinaudoti bibliotekos prenumeruojamomis duomenų bazėmis.
- Susirasti visą reikalingą informaciją apie biblioteką: jos darbo laiką, darbuotojų kontaktus, teikiamas paslaugas ir pan.
- Sekti bibliotekos naujienas, informaciją apie naujas knygas.
- Pasinaudoti paslauga „Klausk bibliotekininko“ ir operatyviai gauti atsakymus į visus rūpimus klausimus.
- Pasinaudoti bibliotekos tinklalapiu kaip vartais į kitų Lietuvos ar užsienio šalių bibliotekų katalogus.
- Naudotis tikslinėmis paslaugomis vaikams, bibliotekininkams).
- Naudotis bibliotekos parengtais elektroniniais leidiniais (Pasvalio krašto istorijos ir kultūros žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ elektroninė versija).

2019 m. bibliotekos interneto svetainėje apsilankė 126 (2018 m. – 252) virtualūs lankytojai.

Interneto svetainė žemdirbiams. 2019 m. toliau buvo teikiamos elektroninės paslaugos 2011–2012 m. vykdyto projekto „Libr-A: Į pagalbą Pasvalio ūkininkams“ metu sukurtoje žemdirbiams skirtoje svetainėje www.pasvaliodirva.lt:

- Visateksčiai Pasvalio rajono laikraščio „Darbas“ straipsniai žemės ūkio temomis;
- Lietuvos ūkininkų sąjungos Pasvalio skyriaus informacija;
- Naudingų Lietuvos ir Pasvalio krašto interneto adresų katalogas;
- Mokslininkų rekomendacijos žemdirbiams.

Dėl žmogiškųjų išteklių trūkumo svetainė nebuvo pildoma reguliariai. Visgi išlaikyta tendencija paskelbti Pasvalio mieste vykstančias aktualijas. Paskelbti 6 informaciniai pranešimai žemės ūkio tematika. Papildytas svetainės modulis, įkelta naudingos informacijos apie Žemės ūkio naudmenų deklaravimą (transliacija youtube), diskusijas dėl žemės ūkio ir kaimo plėtros ateities; apie pratęsiama paraiškų teikimo grafiką; du aktualūs straipsniai žemdirbiams iš Žemės ūkio ministerijos svetainės naujienų; apie tiesiogines išmokas. Paskelbta 12 straipsnių apie biblioteką Naujienų kategorijoje.

2019 m. svetainėje apsilankė 4086 virtualūs lankytojai (2018 m. – 4965).

Interneto svetainė verslininkams. 2019 m. toliau buvo teikiamos elektroninės paslaugos 2013–2014 m. vykdyto projekto „Tarpvalstybinio verslui palankių bibliotekų tinklo kūrimas“ metu verslininkams skirtoje interneto svetainėje <http://verslui.psvb.lt>:

- Informacija apie bibliotekoje esančius verslininkams naudingus leidinius bei galimybė juos užsisakyti bibliotekos elektroniniame kataloge.

- Informacija apie savivaldybės, privačių asmenų, verslininkų parduodamą, išnuomojamą, privatizuojamą ar bešeimininkį nekilnojamąjį turtą. Sudaryta galimybė patiems vartotojams (registruotiems) įkelti informaciją.

- Katalogas „Pasvalio rajono verslo įmonės“. Pasvalio rajono įmonės sugrupuotos pagal veiklą. Pateikiamas įmonių veiklos sričių sąrašas. Pateikiami duomenys apie įmonę: kontaktai, veiklos rūšis, teikiamos paslaugos, interneto svetainė (jei yra), pageidautina vieta žemėlapyje. Galima paieška pagal pavadinimą, bet kokį žodį.

- Interaktyvus investicinis gidas-žemėlapis „Verslo aplinka Pasvalio rajone“. Žemėlapis, kuriame nurodyti objektai Pasvalio rajone, į kuriuos galima investuoti.

- Informacija apie verslui skirtus renginius. Publikuojami renginių anonsai ir renginių archyvas. Sudaryta galimybė patiems vartotojams (registruotiems) įkelti informaciją.

Sudaryta galimybė informaciją prenumeruoti RSS, užsiregistravusiems vartotojams galimybė užsiprenumeruoti naujienlaiškį.

Per 2019 metus paskelbti 4 informaciniai pranešimai Verslo bibliotekoje. Svetainėje apsilankė 1720 (2018 m. – 1306) virtualūs lankytojai.

Interneto svetainė edukatoriams. Interneto svetainė edukatoriams <http://edukacija.psvb.lt>, skirta skaitmeninės kompetencijos ugdytojams. Joje jie gali dalintis savo žiniomis ir patirtimi, talpinti sukurta mokymo programas, pamokų planus, praktines užduotis, pateiktis ir kitą informaciją, naudingą ugdymo procesui.

Svetainės skiltyje „Aktualijos“ talpinama informacija apie skaitmeninės kompetencijos ugdymo naujoves, informacija apie svetainės turinio papildymus, naujų edukacinių programų anonsai, skiltyje „Edukacija“ pateikiamos bibliotekos sukurtos edukacinės programos (visa medžiaga), suskirstytos į kelias kategorijas skirtingo amžiaus ir poreikių vartotojams. Be to, pateikiama informacija apie projektą, yra skiltis apie svetainę: ką joje galima rasti ir kaip naudotis.

2019 m. svetainėje apsilankė 5070 (2018 m. – 6678) virtualūs lankytojai.

Anglų kalbos forumas. 2014 m. lapkričio mėn. bibliotekos darbuotoja Juratė Genytė pradėjo vartotojus mokyti anglų kalbos. Bibliotekos kuriamoje interneto svetainėje <http://edukacija.psvb.lt/> buvo sukurta anglų kalbą besimokantiems vartotojams skirtas forumas „Pasvalys Library Goes English“. Forumą administruoja skyriaus vedėja Rita Bedulytė, forumo moderatorius – metodinė vėdininkė viešiesiems ryšiams ir rinkodarai Juratė Genytė. Forume besimokantys anglų kalbos vartotojai gali tobulinti savo kalbos įgūdžius, atlikti namų darbus, gauti įvairios naudingos informacijos apie anglų kalbos gramatiką ar leksiką.

VII. METODINĖ VEIKLA

Viešoji biblioteka bendradarbiauja su kitų žinybų bibliotekomis, teikia praktinę, teorinę pagalbą miesto, kaimo ir kt. žinybų bibliotekininkams. Rūpinasi bibliotekos ir jos teikiamų paslaugų reklama, skleidžia bibliotekininkystės naujoves. Siekia, kad bibliotekininkai naudotųsi profesinio lavinimosi galimybėmis, skatina darbuotojų profesinį, kūrybinį, kultūrinį tobulėjimą. Bibliotekos veiklos kokybei lemiamą reikšmę turi darbuotojo išsimokslinimas, nuolatinis kvalifikacijos kėlimas, savišvieta, aktyvus dalyvavimas bendruomenės gyvenime.

Rajono bibliotekų darbuotojų profesionalumui ugdyti kasmet rengiami seminarai, į kuriuos kviečiami ir mokyklų bibliotekininkai, vyksta kas mėnesiniai darbuotojų pasitarimai – metodinės dienos, kurių metu aptariamos visos bibliotekų veiklos aktualijos, problemos, dalinamasi gerąja patirtimi, skaitomi pranešimai įvairiomis bibliotekų darbo temomis. Darbuotojai aktyviai dalyvauja kvalifikacijos tobulinimo seminaruose, mokymuose, kituose renginiuose ir už bibliotekos ribų.

Pasvalio M. Katiliškio VB surengti seminarai, konferencijos, mokymai.

Kovo 27 d. VB vyko mokymai bibliotekų darbuotojams „Psichikos ligos – mitai ir tikrovė: kaip bendrauti su psichikos negalavimų turinčiais žmonėmis“ (projektas „Atradimai – tau po kojomis“), kuriuos vedė psichologė D. Čeponienė. Mokymuose dalyvavo 45 bibliotekų darbuotojai.

Balandžio 30 d. vyko VB ir Pasvalio rajono švietimo darbuotojų organizuota konferencija „Lietuvių prozos keliai: Nuo Biliūno iki Granausko“, kuriame dalyvavo 25 bibliotekų darbuotojai. Konferencija buvo skirta apžvelgti lietuvių prozininkų kūrybai, joje pranešimus rengė ir skaitė Pasvalio rajono gimnazijų ir mokyklų mokiniai, mokytojai. Įgytas konferencijoje žinias bibliotekininkai galės panaudoti renginių, parodų, susijusių su lietuvių rašytojais organizavime.

Gegužės 23 dieną Pasvalio krašto muziejuje Pasvalio M. Katiliškio VB kartu su LNB Vaikų ir jaunimo literatūros departamentu surengė seminarą Panevėžio regiono viešųjų bibliotekų darbuotojams „Ankstyvasis skaitymas: teorija ir praktika“. Seminare pranešimus skaitė vaikų skaitybos, ikimokyklinio amžiaus vaikų literatūros specialistai, garsinių skaitymų ir užsiėmimų su ikimokyklinio amžiaus vaikais vedėjai. Seminare dalyvavo 22 Pasvalio rajono bibliotekininkai.

Birželio 20 d. vyko Tarptautinio projekto „Modernaus tarpvalstybinio vaikų ir jaunimo verslumo kompetencijų ugdymo tinklo bibliotekose kūrimas“ (LLI-155 “Business bag”) baigiamoji konferencija. Joje dalyvavo 9 bibliotekininkai – verslumo ugdymo mentorai. Konferencija užbaigė numatytas projekte veiklas, paskelbė rezultatus ir nuveiktų darbų analizę, sekančias projekto tęstinumo veiklas.

Spalio 30 d. viešoji biblioteka surengė seminarą „Bendravimo su ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikais ypatumai“ (projektas „Atradimai – tau po kojomis“), kuriame mokėsi, kaip bendrauti su vaikais, tame tarpe ir su turinčiais elgesio bei psichikos sutrikimų, organizuojant jiems

įvairias veiklas ir edukacijas. Seminarą vedė psichologė D. Čeponienė. Jame dalyvavo 50 bibliotekų darbuotojų.

Lapkričio 27 d. viešoji biblioteka surengė patirties pasidalinimo seminarą bibliotekininkams ir ikimokyklinio amžiaus ugdymo specialistams „žaidimai bibliotekoje“ (projektas „Atradimai – tau po kojomis“). Pranešimus skaitė vaikų psichologijos, skaitybos specialistai iš Vilniaus ir Kelmės bibliotekų, kitų organizacijų. Dalyvavo 43 bibliotekininkai.

Kvalifikacinės kelionės.

Rajono bibliotekininkai kasmet dalyvauja ir kvalifikacinėse kelionėse. Vasario mėn. organizuota kvalifikacinė išvyka į tarptautinę Vilniaus knygų mugę, kurioje dalyvavo 48 viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojai.

Birželio 18 d. 5 VB darbuotojai dalyvavo kvalifikacinėje išvykoje į Šiaulių AJC ir Šiaulių VB Saulės filialą, taip pat į Kelmės viešąją biblioteką, kur susipažino su darbo su jaunimu specifika ir interaktyvių grindų panaudojimu edukacijai bibliotekose.

Rugsėjo 11-12 dienomis VB IMIIC vyriausioji metodininkė R. Baltrukienė ir VAC vedėja R. Bedulytė dalyvavo kvalifikacinėje kelionėje po Latvijos bibliotekas. Kelionės metu kartu su kitais Panevėžio regiono bibliotekininkais patirties sėmėsi Rundalės, Jelgavos, Jūrmalos, Ventspilio viešosiose bibliotekose, kur daugiausiai dėmesio buvo skirta istorijų pasakojimo ir garsinių skaitymų veikloms.

Rugsėjo 27 d. 23 VB ir jos padalinių darbuotojai dalyvavo kvalifikacinėje išvykoje Marijampolės P. Kriaučiūno viešąją biblioteką. Joje susipažino su renovuotomis Marijampolės bibliotekos erdvėmis, teikiamomis paslaugomis, veiklų inovacijomis, aplankė Marijampolės kultūrinės ir istorinės vietas.

Lapkričio mėn. kartu su projekto „Teatro magija bibliotekoje“ dalyviais 4 VB darbuotojai dalyvavo kvalifikacinėje kelionėje į Utenos A. ir M. Miškinų viešąją biblioteką, kur domėjosi bibliotekoje veikiančio lėlių teatro veikla, kitomis bibliotekoje teikiamomis netradicinėmis paslaugomis.

Kiti kvalifikacijos kėlimo renginiai.

Pasvalio rajono bibliotekų darbuotojai savo profesines kompetencijas tobulino ir kituose kvalifikacijos kėlimo renginiuose. Įsibėgėjo projektas „Prisijungusi Lietuva“: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“. Kovo 13 d. Panevėžio apskr. G. Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje vyko projekto informacinis renginys lektoriams, dalyvaujantiems projekto mokymo programose. Jame dalyvavo 11 darbuotojų – būsimųjų projekto mokymų lektorių. Birželio 5 d. viešojoje bibliotekoje vyko projekto mokymų bibliotekų darbuotojams, skaitmeniniams lyderiams ir skaitmeniniams konsultantams I ciklas, jame mokėsi 42 mokymų dalyviai. Spalio 16 d. vyko projekto mokymų bibliotekų darbuotojams, skaitmeniniams lyderiams ir skaitmeniniams konsultantams II ciklas, kuriame dalyvavo 40 darbuotojų.

2019 metais viešoji biblioteka kaip partnerė įsijungė į rajono savivaldybės projektą „Paslaugų ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimas Pasvalio rajono savivaldybėje: Pasvalio M. Katiliškio VB paslaugų procesų modernizavimas ir patobulintų procesų modernizavimo užtikrinimas“. Nuo birželio iki rugsėjo mėn. įvyko 3 projekto mokymai – „Procesų žemėlapių sudarymas“, „Procesų schemų sudarymas“, „VACA metodas – procesų optimizavimui“. Šiuose mokymuose dalyvavo 52 bibliotekininkai.

2019 m. VB ir jos padalinių darbuotojai dalyvavo ne viename kvalifikacijos kėlimo renginyje, kurį organizavo Panevėžio apskr. G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka. Balandžio mėn. 11 d. 29 rajono bibliotekininkai savo žinias gilino PAVB vykusiuose mokymuose pagal 3 programas – „Bibliotekininkystės pradžiamokslis“, „Darbas su atvirojo kodo dokumentų maketavimo programa „Scribus“, „Virtualių parodų kūrimas nemokamais *Google* įrankiais“.

5 VB darbuotojai birželio 4 d. dalyvavo VU Komunikacijos fakulteto seminare Panevėžio regiono bibliotekų specialistams „Skaitmeninės erdvės keliama iššūkiu bibliotekų darbotvarkėje“. Pranešimus seminare skaitė Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto specialistai.

Gruodžio 3 d. Pasvalio viešojoje bibliotekoje vyko dveji PAVB mokymai bibliotekų specialistams: „LIBIS analizinės bibliografijos posistemis“ (dalyvavo 6 VB darbuotojai, dirbantys bibliografinį darbą) ir „Skaitymo skatinimo programos ir knygų klubai skirtingoms amžiaus grupėms“ (dalyvavo 17 VB ir padalinių darbuotojų, kurie tobulino žinias darbo skaitytojais srityje).

Spalio 9 d. IMIIC vyriausioji metodininkė R. Baltrukienė ir VAC vyriausioji bibliotekininkė L. Markevičienė dalyvavo LNB ir Tarptautinės vaikų ir jaunimo literatūros asociacijos (IBBY) Lietuvos skyriaus tarptautinėje konferencijoje „Vaizdų kalba vaikų literatūroje“ Lietuvos Respublikos Seime. Joje pranešimus skaitė lektoriai iš Lietuvos, Suomijos, Norvegijos, Švedijos, Italijos, Latvijos, Lenkijos, Didžiosios Britanijos.

Nuotoliniai mokymai.

2019 metais 3 VB darbuotojai – V. Samulėnienė, A. Balčiūnienė ir N. Banelienė dalyvavo nuotoliniuose PAVB mokymuose „Nemokamos debesų paslaugos ir jų taikymo galimybės bibliotekose“.

UAB „Baltijos kompiuterių akademija“ ir asociacijos „Viešieji interneto prieigos taškai“ nuotoliniuose mokymuose (projektas „Prisijungusi Lietuva“) naujų asmens duomenų apsaugos, saugaus elgesio internete, šiuolaikinių skaitmeninių technologijų teikiamų galimybių darbo rinkoje temomis nuotoliniu būdu mokėsi 35 darbuotojai.

Per 2019 metus savo kvalifikaciją seminaruose, mokymuose ir kursuose, vykusiuose už Pasvalio M. Katiliškio viešosios bibliotekos ribų ir kuriuos organizavo ne tik viešosios bibliotekos, bet ir kitos institucijos, dalyvavo 60 darbuotojų. Kaimo padalinių darbuotojai aktyviai dalyvauja ir bendruomenių, VVG, NVO bei kitų organizacijų rengiamuose mokymuose, seminaruose bei paskaitose. Taip pat

prisideda ir prie bendruomenių, VVG, NVO bei kitų vietos visuomeninių organizacijų bendrai rengiamų ir įgyvendinamų projektų veiklose – pažintiniuose, mokomuosiuose, edukaciniuose, etninio paveldo, kraštotyriniuose, sveikatinimo renginiuose, bendruomenių šventėse ir kt.

Studijos aukštosiose mokyklose.

2019 metais trys rajono bibliotekų darbuotojos studijavo aukštosiose mokyklose: J. Genytė – Kauno kolegijoje, Technologijų fakulteto Multimedijos technologijos programą, J. Janonė ir A. Brazauskaitė-Velmunskienė – Panevėžio valstybinėje kolegijoje, socialinių mokslų programas.

Naujų darbuotojų mokymai.

2019 metais į kaimo bibliotekas buvo priimti 2 nauji darbuotojai (į Pumpėnų ir Valakėlių kaimo padalinius). Taip pat priimtas naujas darbuotojas į viešosios bibliotekos Informacijos išteklių formavimo padalinio vedėjos vietą. Naujiems padalinių darbuotojams buvo organizuojami mokymai viešojoje bibliotekoje, taip pat VB darbuotojai vyko į padalinius apmokyti naujų darbuotojų vietoje. Iš viso suorganizuoti 5 mokymai atskiruose VB skyriuose pagal darbo specifiką ir mokymai padaliniuose 8 išvykų metu. Nauji darbuotojai buvo mokomi šių bibliotekinio darbo pagrindų: skaitytojų registracija į bibliotekos paslaugų vartotojus; skaitytojų formuliarių pildymas, apskaita, tvarkymas; el. dienoraščio pildymas; VRSS apskaita, vaikų darbo su kompiuteriais taisyklės, laiko fiksavimas; mokymų ir konsultacijų apskaita, lentelių pildymas; darbo grafiko pildymas; pareigybės, padalinio nuostatai, taisyklės ir tvarkos; asmens duomenų apsauga; mokamų ir nemokamų paslaugų sąrašas, atsiskaitymo už mokamas paslaugas tvarka; bibliotekos renginių, parodų, edukacinių ir kultūrinių užsiėmimų, parodų organizavimas; informacijos apie veiklas teikimas ir viešinimas; darbo planavimas ir ataskaitų rengimas. VB Informacijos išteklių formavimo padalinio vedėjai buvo teiktos konsultacijos įvairiais bibliotekinio darbo klausimais pagal jai tenkančias kompetencijas.

Darbuotojų pasitarimai – metodinės dienos.

2019 metais įvyko 7 darbuotojų pasitarimai – metodinės dienos, kuriuose dalyvavo Viešosios bibliotekos ir jos padalinių darbuotojai. Jų metu buvo aptariami aktualūs bibliotekų veiklos klausimai, kitų Lietuvos rajonų, apskričių viešųjų bibliotekų patirtis ir bibliotekų darbo naujienos, teikiamos metodinės rekomendacijos, vyko atskirų inovatyvių veiklų, edukacijų, profesinės spaudos straipsnių pristatymai, aktualią informaciją teikė VB centrų darbuotojai ir kviestiniai lektoriai iš kitų įstaigų bei organizacijų. Pasitarimų metu nagrinėtos šios temos:

- bibliotekų veiklos naujovės ir aktualijos 2019 metais;
- inovatyvių paslaugų kitose Lietuvos viešosiose bibliotekose pristatymas, gauti apdovanojimai; LSVB asociacijos veikla;
- VB padalinių veiklos planų ir ataskaitų, bibliotekų veiklų vykdymo, aktualių įvykių paminėjimo renginiais analizės ir aptarimai;

- darbuotojų veiklos vertinimo už 2019 metus rezultatai;
- Europos asmens duomenų apsaugos reglamento ir Asmens duomenų apsaugos įstatymo bei kitų duomenų apsaugą reglamentuojančių dokumentų taikymas bibliotekų veikloje.
- 2019 m. konkurso VB padaliniais, skirtu Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui, rezultatų apžvalga;
- Panevėžio apskr. G. Petkevičaitės-Bitės VB mokymų bibliotekininkams ir kvalifikacijos kėlimo renginių pristatymas, skaitmeninio raštingumo ir kitų bibliotekinio darbo mokymų organizavimas;
- naujų bibliotekos paslaugų vartotojų registracijos formų pildymas ir LIBIS sistemos naujovės;
- projektinės VB veiklos 2019 metais aptarimas;
- dalyvavimas tarpreregioninio projekto „Skaitymo iššūkis: vasara su knyga“ veiklose: registracijos, pagalbos skaitytojams, dalyvaujantiems iššūkyje, iškilusių sunkumų aptarimas ir pasidalinimas gerąja patirtimi; rezultatų ir pasiekimų viešinimas, dalyvavimas baigiamajame renginyje ir kt. klausimai;
- projekto „Prisijungusi Lietuva“ veiklą, akcijų, skaitmeninio raštingumo mokymų organizavimo, viešinimo darbų aptarimai;
- interaktyvių paslaugų viešojoje bibliotekoje – mobilios kūrybinės laboratorijos, virtualios realybės akinių panaudojimo galimybės; naujų interaktyvių produktų paketų pristatymas;
- Atviro jaunimo centro prie viešosios bibliotekos darbų ir veiklos pristatymas;
- pagrindinių metinių renginių planavimas, vykdymas ir jiems skirtų lėšų panaudojimas, renginių sąmatų pildymas ir atskaitomybė;
- pasikeitusių bibliotekos veiklą, vidaus darbo tvarką, teikiamas paslaugas ir kitus darbus reglamentuojančių dokumentų, dokumentų formų apžvalgos ir darbuotojų supažindinimas su šiais dokumentais;
- metodinių išvykų į kaimo padalinius ir suteiktų konsultacijų apžvalga;
- naujausios profesinės ir metodinės literatūros apžvalgos;
- metinės inventorizacijos rezultatų apžvalga;

Pranešimai. Metodinės rekomendacijos.

Siekiant užtikrinti, kad bibliotekų darbuotojai neatsiliktų nuo bibliotekininkystės aktualijų, bibliotekų veiklos, literatūros renginių ir knygų naujienų bei svarbių įvykių, 2019 metais buvo parengti 7 pranešimai, metodinės rekomendacijos ir naujų leidinių pristatymai.

Kartą į ketvirtį metodinių dienų metu darbuotojams pateikdavo metodinės ir profesinės literatūros apžvalgas, įtraukiant spaudinius ir elektroninius leidinius. Vasaros laikotarpiu parengtas aktualių profesinės spaudos straipsnių sąrašas su trumpomis anotacijomis, kuris išsiųstas bibliotekoms el. paštu. Iš viso buvo parengtos 3 apžvalgos. Taip pat el. paštu kas mėnesį buvo siunčiamos aktualios nuorodos į straipsnius, apžvalgas, interviu su rašytojais, dailininkais, knygų recenzijas, kitus šaltinius, gaunamus iš

leidyklų, autorių, kultūros ir meno įstaigų. Prie siunčiamos medžiagos pridedami trumpi pasiūlymai ir rekomendacijos, kaip galima panaudoti gautą informaciją savo darbe (renginių, edukacinių užsiėmimų, parodų rengimui, būsimų veiklų planavimui).

Kiti leidiniai ir metodinės rekomendacijos, pristatyti metodinių dienų metu:

- Metodinės rekomendacijos, kaip nurodyti leidybinius duomenis ruošiant knygą spaudai (LNB el. išteklius);
- Bibliografinių nuorodų ir jų sąrašo sudarymas;
- Dalyvavimo Panevėžio SVB projektų „Skaitymo iššūkis. Vasara su knyga“ ir „Kelionė į devintą stotį“, jų eigos, veiklų, rezultatų viešinimo, supažindinimo su rezultatais metodinės rekomendacijos;
- Lietuvos bibliotekų specialistų elektroninių paslaugų skaitmeninės rinkodaros kompetencijų stiprinimas. (el. išteklius);
- Daugiakultūrio dialogo biblioteka. Darbo su migrantais gairės (LNB el. išteklius);
- Tarptautinių organizacijų duomenų bazės. Naudotojo vadovas (LNB el. išteklius);
- rekomendacijos dėl naujų interaktyvių produktų paketų, robotikos rinkinių panaudojimo kaimo bibliotekose;
- pranešimas „Pasvalio M. Katiliškio viešosios bibliotekos projekto „Atradimai – tau po kojomis“ pirmieji rezultatai ir patirtys: žaisloteka, interaktyvios grindys vaikų edukacijai“ “ seminare „Žaidimai bibliotekoje“.

Metų pabaigoje bibliotekų darbuotojams buvo pateikta aktuali informacija apie LR Seimo nutarimus dėl minėtinų datų ir įvykių paskelbimo. Gruodžio pradžioje buvo sudaryti ir išsiųsti el. paštu trys 2020 m. žymių datų ir sukakčių kalendoriai: 2020 metų minėtinų datų ir sukakčių Lietuvoje ir pasaulyje; 2020 m. vaikų literatūros datų; Pasvalio krašto 2020 m. įžymių datų ir sukakčių.

Gerosios praktikos pavyzdžiai

IMIIC vyriausioji metodininkė R. Baltrukienė bibliotekų veiklos naujienas įvairiose darbo srityse, edukacinių užsiėmimų, projektinių veiklų, susitikimų su kūrėjais pavyzdžius, renginių pasiūlymus teikia kaimo padaliniais el. paštu, dalinasi kitų Lietuvos bibliotekų gerosios praktikos naujienomis Facebooko paskyroje, viešina metodinių dienų metu.

Vasario mėn. metodinio darbuotojų pasitarimo metu gerosios praktikos pavyzdžiais pasidalino dvi VB padalinių darbuotojos: kaip sekėsi vykdyti konkurso, skirto Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui veiklas savo padaliniuose pasakojo Gulbinėnų kaimo bibliotekos vyresnioji bibliotekininkė Rima Mačiukienė ir Jurgėnų kaimo bibliotekos vyresnioji bibliotekininkė Asta Salučkienė.

Birželio mėnesį metodinio darbuotojų pasitarimo metu IMIIC vedėja Audronė Likienė pristatė Lietuvos viešųjų bibliotekų teikiamas inovatyvias paslaugas, už kurias bibliotekos buvo nominuotos LSVB asociacijos skelbtame 2018 metų konkurse ir gavo apdovanojimus.

Spalio mėnesį metodinio darbuotojų pasitarimo metu vartotojų aptarnavimo centro vyriausios bibliotekininkės Rasa Milerienė ir Lijana Markevičienė pasidalino patirtimi, kaip sekėsi dalyvauti projekto „Skaitymo iššūkis: Vasara su knyga“ veiklose, paskelbė iššūkio rezultatus Pasvalio rajone, išdalino prizus. Apie savo patirtį šiame projekte kalbėjo ir kitos kaimo padalinių bibliotekininkės (Joniškėlio miesto, Saločių, Kiemėnų, Jurgėnų ir kitų kaimo bibliotekų).

Metodinės išvykos į VB padalinius.

Per 2019 metus aplankyti visi viešosios bibliotekos kaimo padaliniai ir Joniškėlio miesto biblioteka. Iš viso per metus į bibliotekas išvykta 81 kartą. Vidutiniškai kiekvienas VB padalinys aplankytas po 2,5 karto per metus. Metodinių išvykų metu tikrinti šie bibliotekų darbo aspektai:

- bibliotekų darbo apskaitos vedimas – darbo dienoraščių, skaitytojų formuliarių pildymas, mokymų ir konsultavimo apskaita;
- darbas su LIBIS sistema, LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemės duomenų atitikimas su dienoraščio duomenimis;
- bibliotekos fondo būklė – tvarkymas, apipavidalinimas, savalaikis susidėvėjusios literatūros nurašymas;
- bibliotekos renginiai ir parodos, jų profesionalumas, planuose numatytų veiklų vykdymas;
- vartotojams skirtų informacinių technologijų panaudojimas bibliotekoje, mokamų ir nemokamų paslaugų teikimas, jų apskaita;
- darbą reglamentuojančių dokumentų laikymasis, skaitytojams reikalingų dokumentų (taisyklių, tvarkų aprašų, paslaugų sąrašų ir kt.) pateikimas bibliotekoje;
- naujai priimtų darbuotojų apmokymas ir konsultavimas vietoje;
- po paskutinio bibliotekos veiklos patikrinimo duotų įpareigojimų ir darbų įvykdymas;
- bibliotekos inventoriaus tvarkymas ir apsauga;
- bendras bibliotekos estetiškas vaizdas, tvarka ir švara.
- skaitytojų buvimas/nebuvimas bibliotekoje, jų atsiliepimai apie bibliotekos darbą.

Metodinių išvykų metu bibliotekų darbuotojai gaudavo konsultacijas ir realią metodinę bei praktinę pagalbą, kuri buvo reikalinga tuo laiku. Buvo atliekami informacinių technologijų atnaujinimo darbai, kompiuterinės ir dauginimo technikos gedimų šalinimas, apsaugos sistemų tikrinimas. Vykdomi fondų perdavimo ir patikrinimo darbai, esant galimybei, išvežami nurašyti spaudiniai. Metų pabaigoje visuose VB padaliniuose atlikta metinė turto inventorizacija, jos metu taip pat teiktos konsultacijos, praktinė pagalba, tikrinama kita bibliotekos veikla.

Konkursas VB padaliniams.

Siekiant VB padalinių darbuotojų aktyvumo, iniciatyvumo, naujų idėjų ir darbo formų panaudojimo bibliotekų veikloje, darbuotojų profesionalumo ugdymo, 2019 metais VB padaliniams

buvo organizuotas konkursas „2019-ieji – Vietovardžių metai bibliotekų veikloje“, kuriuo buvo siekiama paminėti 2019-uosius kaip Vietovardžių metus, organizuojant įvairias veiklas, įprasminančias savo krašto etnologinį, lingvistinį, istorinį ir kultūrinį palikimą, saugotiną kaip Lietuvos ir pasaulio kultūros palikimo dalį, taip pat skatinti domėjimąsi savo krašto (apylinkės, kaimo) istorija, kultūra, etnografiniu palikimu, ugdyti tautinę savimonę, puoselėti išlikusių ir jau išnykusių gyvenamųjų vietų vardų reikšmę ryšiams su tėvų ir protėvių žeme. Buvo parengti konkurso nuostatai, vertinimo kriterijai, sudaryta vertinimo komisija. Konkurse dalyvavo 28 kaimo padaliniai ir Joniškėlio miesto biblioteka. Dėl įvairių priežasčių (ilgalaikis nedarbingumas ir kt.) konkurse nedalyvavo 4 kaimo padaliniai. Buvo vertinamas darbuotojų kūrybiškumas, išradingumas, originalumas; krašto istorinės ir kultūrinės, etnografinės medžiagos, susijusios su vietovardžiais, panaudojimas ir viešinimas; vietos gyventojų įtraukimas į veiklas; renginio organizavimas, apipavidalinimas, pristatymas ir/arba kraštotyrinio darbo turinys, jo apipavidalinimas; bendradarbiavimas ir partnerystė su kitomis institucijomis ir vietos bendruomene; veiklos viešinimas ir sklaida. Suvedus konkurso rezultatus, I vietą laimėjo Grūžių kaimo biblioteka (D. Ratinskienė), II vietą pasidalino Kiemėnų (V. Atkočiūnienė) ir Krinčino (R. Kubiliūnienė) kaimo bibliotekos, III vietą – Jurgėnų (A. Salučkienė), Deglėnų (K. Petrauskienė) ir Kriklinių (R. Vasiliauskiene) kaimo bibliotekos, paskatinamaisiais prizais apdovanotos Tetirvinų (D. Balčiūnienė), Namišių (V. Atkočiūnienė) ir Pumpėnų (D. Janušauskienė) kaimo bibliotekos.

Atsižvelgus į dabartines bibliotekų veiklos aktualijas – skaitymo skatinimo, vartotojų pritraukimo į bibliotekas naujomis inovatyviomis paslaugomis, skaitytojų vaikų ugdymo, edukacijos svarbą – 2020 m. nutarta organizuoti konkursą „Vasara bibliotekoje“, kuriuo siekiama skatinti bibliotekų veiklos aktyvumą vasaros laikotarpiu, suteikti sąlygas įvairaus amžiaus žmonėms turiningai leisti laisvalaikį, stiprinti vaikų, šeimų, bendruomenių tarpusavio ryšius. Metų pabaigoje buvo parengti konkurso nuostatai su rekomendacijomis, vertinimo kriterijais, paskirta vertinimo komisija.

2019 m. kovo mėnesį vyko tradicinė Pasvalio rajono kultūros darbuotojų šventė – Skruzdės apdovanojimai. Už aktyvų, nepriekaištingą ir kūrybišką darbą Skruzdė buvo įteikta Joniškėlio miesto bibliotekos vedėjai Rimutei Namikienei.

2019 metų birželio mėn. Pasvalio M. Katiliškio viešosios bibliotekos bibliotekininkų komanda dalyvavo jubiliejiniame X Aukštaitijos bibliotekininkų sąskrydyje, kurį organizavo Biržų Jurgio Bielinio viešoji biblioteka.

Gruodžio 19 dieną buvo suorganizuota ir pravesta tradicinė šventinė metodinė diena – Padėkos vakaras. Jo metu pagerbti bibliotekų darbuotojai, 2019 metais šventę darbo ir asmenines sukaktis, apdovanoti VB padalinių konkurso, skirto Vietovardžių metams, nugalėtojai, pasidžiaugta metų pasiekimais, į kolektyvą priimti naujieji bibliotekų darbuotojai.

Ataskaitiniais metais 60 bibliotekininkų ir 8 kvalifikuoti specialistai kėlė profesinę kvalifikaciją, kai kurie po keletą kartų.

Aktyvindami bibliotekų veiklą, stiprinome ryšius su nevyriausybinėmis organizacijomis, mokyklomis, draugijomis, bendruomenėmis ir kitomis institucijomis. Konsultavome kaimo bibliotekininkus rašant projektus, dalyvaujant konkursuose. Parengtos 6 metodinės rekomendacijos: personalinių jubiliejų datų kalendoriai – 3, 2 scenarijai: Bibliotekininko dienos ir bibliotekininkų sąskrydžio; 1 konkursiniai nuostatai: rajono bibliotekininkams „2019-ieji – Vietovardžių metai bibliotekų veikloje“.

Bibliotekininkų profesionalumui kelti komplektuojamas metodinės literatūros fondas: literatūra bibliotekininkystės, bibliografijos, informatikos, vadybos, projektų rengimo, planavimo, kalbos kultūros, bibliotekų istorijos ir statistikos, edukacinės veiklos klausimais, žinyai, profesinės periodikos ir tęstinių leidinių rinkiniai. Kuo gyvena Lietuvos bei pasaulio bibliotekos ir bibliotekininkai, kokios mūsų veiklos ir darbų aktualijos, rajono bibliotekininkai galėjo sužinoti iš žurnalo „Tarp knygų“. 2019 m. metodinės literatūros fondas papildytas 20 egz. spaudinių ir sudaro 789 egz.

Bibliotekininko darbo aktualijos talpinamos bibliotekos tinklalapyje www.psvb.lt.

Biblioteka dalyvauja Nacionalinėje savanorystės programoje, yra akredituota ir įtraukta į duomenų bazę www.buk-savanoriu.lt. Ataskaitiniais metais neatsirado norinčių savanoriauti. Viešojoje bibliotekoje ir jos padaliniuose.

Tačiau organizuojant renginius ir kitas veiklas daug padeda vietiniai savanoriai. 2019 metais viešojoje bibliotekoje savanoriavo 28 savanoriai. Viso rajono bibliotekose sutelkta – 278 savanoriai.

Nuo 2014 metų VB ir kaimo bibliotekose pildomas elektroninis bibliotekos dienoraštis.

Užsienio ryšiai

Biblioteka palaiko ryšius su Latvijos Respublikos Bauskės ir Iecavos, Baltarusijos Gardino ir su savo regiono (Biržų, Panevėžio, Pakruojo r.) bibliotekomis. Bibliotekininkai važiuoja vieni pas kitus dalijasi patirtimi, dalyvauja seminaruose, skaito pranešimus, kartu įgyvendina projektus. Biblioteka įvairioms veikloms yra sutelkusi per 50 partnerių. Užmegzti ryšiai su Graikijos, Marselio (Prancūzija) biblioteka, Slovėnijos, Suomijos, Danijos, Ukrainos, Portugalijos ir Lenkijos viešųjų bibliotekų asociacijomis. Direktorės D. Abazoriuvienės apsilankymas Graikijos, Portugalijos, Suomijos, Danijos bibliotekose sudarė galimybę stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą, rūpintis bibliotekos pristatymu užsienyje, perimti iš kolegų naują, įdomią patirtį bei pasidalinti savąja.

Įgyvendinant tarptautinį Pasvalio ir Bauskės (Latvija) savivaldybių projektą „Modernaus tarpvalstybinio vaikų ir jaunimo verslumo kompetencijų ugdymo tinklo bibliotekose kūrimas“ bendradarbiaujama su Latvijos respublikos bibliotekomis, dalijamasi gera patirtimi. Grupė latvių

bibliotekininkų dalyvavo baigiamajame šio projekto renginyje mūsų bibliotekoje, domėjosi vaikų, jaunimo užimtumu, verslumu ir kt. veiklomis Vaikų erdvėje ir atvirame jaunimo centre.

Dalijimasis geraja patirtimi. Bibliotekos direktorė D. Abazoriuvienė skaitė pranešimus „Bibliotekos erdvių įveiklinimas vaikų ir jaunimo verslumo ugdymui“ (Pasvalys), „Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacija prieš 20 metų ir šiandien“ (Marijampolė), „Savivaldybių viešųjų bibliotekų erdvių įveiklinimas, įgyvendinant Europos Sąjungos struktūrinių fondų projektus“ (Vilnius).

D. Vareika sukūrė video filmukus:

„Viešųjų bibliotekų projektai“ (Scenarijaus autorė D. Abazoriuvienė). Trukmė – 30:57.
Nuoroda: <https://youtu.be/QDQ8dE3egzA>.

„Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos naujų erdvių atidarymas“. Trukmė – 6:19.
Nuoroda: <https://youtu.be/hlfm7QLrKkQ>.

„Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijai – 20 metų“ (Scenarijaus autorė D. Abazoriuvienė). Trukmė – 40 min.

„Kiek kainuoja Lietuvos laisvė?“, dokumentinis filmukas, skirtas Sausio 13-ajai. Trukmė – 10:30.
Nuoroda: <https://youtu.be/745ppNFji58>.

„Skraidantis vėžlys“, edukacinis mokomasis animacinis filmukas, skirtas žemės dienai. Trukmė – 3:02. Nuoroda: <https://youtu.be/U3tuDsETjpM>

Tvirti ryšiai biblioteką sieja su užsienyje gyvenančiais lietuviais: prof. Algiu Mickūnu, Živile ir Žilvinu Ramašauskais.

Susirašinėjimo dėka bibliotekos Rankraštynas ir Dovanotų knygų fondas pasipildo laiškais, rankraščiais, fotonuotraukomis, įvairiais dokumentais ir knygomis.

VIII. DALYVAVIMAS PROJEKTUOSE IR PROGRAMOSE

2019 m. Pasvalio M. Katiliškio viešoji biblioteka iš įvairių finansuojančių institucijų gavo dalinį finansavimą 8 projektams ir programoms. Jų įgyvendinimui iš viso gauti 34924 eurai. Dalinį finansavimą skyrė šios finansuojančios institucijos: Lietuvos Kultūros taryba prie LR kultūros ministerijos, Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje, Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Pasvalio rajono savivaldybė.

Įgyvendinti projektai: „Atradimai tau po kojomis“; „Tekančio laiko ženklai“; „Renginių ciklas „Dienos ir naktys 2019: Lietuva ir pasaulis“; „Lėlių teatro magija bibliotekoje“; „Mono arba Stereo: patirtys, emocijos, spalvos“; Europos dienos šventė „Europos dienos fiesta“; Kampanijos „ES drauge saugiau“ renginys.

2019 m. Pasvalio M. Katiliškio viešoji biblioteka pateikė 2 projektų paraiškas Lietuvos kultūros tarybai, jiems finansavimas negautas. Pateikta projekto „Nestovėk – ateik ir veik!“ paraiška Jaunimo

reikalų departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos – finansavimas negautas. Buvo tęsiamos 5 tęstinių projektų veiklos. Bibliotekos darbuotojai prisidėjo įgyvendinant Pasvalio rajono savivaldybės projektą „Business Bag“ (2014–2020 m. INTERREG V-A Latvijos ir Lietuvos programa), kuris buvo įgyvendinamas 2017–2019 m.

Dalyvauta projekto „Tarptautinis bibliotekų tinklas patrauklios aplinkos sukūrimui ir pažeidžiamų grupių socialinės sanglaudos stiprinimui (Community Hub)“ (finansuojamas iš 2014–2020 metų Europos kaimynystės priemonės Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos) paraiškos rengime. Paraiška patvirtinta finansavimui.

TĘSTINIŲ PROJEKTŲ VEIKLOS

Buvo tęsiamos 5 tęstinių projektų veiklos. Bibliotekos darbuotojai prisidėjo įgyvendinant Pasvalio rajono savivaldybės tęstinį projektą „Business Bag“ (2014–2020 m. INTERREG V-A Latvijos ir Lietuvos programa).

„Libr-A: Į pagalbą Pasvalio ūkininkams“. 2011–2012 m., finansuotas tarptautinės organizacijos EIFL.

„Tarpvalstybinio verslui palankių bibliotekų tinklo kūrimas“. 2012 m. gegužė – 2014 m. lapkritis, dalinai finansuotas Europos regioninės plėtros fondo lėšomis iš Lietuvos ir Latvijos bendradarbiavimo per sieną 2007–2013 m. programos.

„Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka – skaitmeninės kompetencijos centras“. 2013 m., dalies finansuotas Lietuvos Kultūros ministerijos (Bibliotekų plėtros programa).

E. bibliotekos „Pasvalia“ kūrimas.

Pasvalio M. Katiliškio biblioteka padeda įgyvendinti tęstinį projektą „Šiaurės verdenės“.

Priedas Nr. 1 „Projektai“

IX. PERSONALAS

Darbuotojų skaičius

Bibliotekoje viso darbuotojų – 66 (2–motinystės atostogose). Etatų – 53: profesionalių bibliotekininkų – 40,25 et.; kvalifikuotų specialistų – 9,25 et.; techninių darbuotojų – 3,5 et.

Viešojoje bibliotekoje ne visą darbo laiką dirba 3 bibliotekininkai. Kaimo bibliotekose – 25. Dviem kaimo bibliotekininkams yra sudarytos sąlygos dirbti dviejose bibliotekose: dirba po 0,25 etato vienoje ir po 0,75 etato kitoje bibliotekoje. Keturiuose kaimo bibliotekose dirba pilnu etatu.

Kiekvienų metų pradžioje, pagal patvirtintus „Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos padalinių etatų nustatymo normatyvus“, peržiūrimi kaimo bibliotekų darbuotojų darbo krūviai ir nustatomi etatai. Kriterijai: konkrečios aptarnaujamos teritorijos gyventojų skaičius, vartotojų, lankytojų bei išduotiems rodikliai, renginių skaičius. Peržiūrėjus bibliotekos veiklos

rodiklius pagal normatyvus bibliotekose rodikliai stabilūs, kitose – mažėja, bet ne tiek, kad reikėtų mažinti krūvius.

Vadovaujantis Darbo kodeksu, darbuotojai kasmet vertinami ir jiems formuojamos naujos veiklos užduotys.

Profesionalių bibliotekininkų išsimokslinimas

	Aukštasis	Aukštesnysis	Kitas
	2018	2018	2018
Viešojoje bibliotekoje	12	7	1
Joniškėlio miesto bibliotekoje	0	2	0
Kaimo bibliotekose	9	16	4
Iš viso SVB	21	25	5

2019 metais tęsė studijas Panevėžio kolegijoje – Dagių kaimo bibliotekininkė Alvita Brazauskaitė-Velmunskienė, Šiaulių valstybinėje kolegijoje – Diliauskų kaimo bibliotekos bibliotekininkė Jurgita Janonė. Ataskaitiniais metais į Kauno kolegiją įstojo Juratė Genytė.

Darbuotojų kaita

2019 metais keitėsi 3 darbuotojai: Valakėlių kaimo bibliotekoje ir 2 viešojoje bibliotekoje.

Iš viso rajono bibliotekose dirbo 2 pensinio amžiaus bibliotekininkai, 1 – viešojoje, 1 – kaimo bibliotekose, tačiau metų pabaigoje jie išėjo iš darbo.

Darbuotojų veiklos efektyvumo rodikliai

Vartotojų skaičius vidutiniškai vienam bibliotekininkui tenka **136** (2018 m. – 134; 2017 m. – 129; 2016 m. – 133 ; 2015 m. – 140; 2014 m. – 149);

Lankytojų skaičius vienam bibliotekininkui tenka 4543 (2018 – 4231; 2017 m. – 3928; 2016 m. – 3979 ; 2015 m. – 3905; 2014 m. – 4237);

Išduotų dokumentų vienam bibliotekininkui tenka 5994 (2018– 5805; 2017 m. – 5423; 2016 m. – 5387; 2015 m. – 5333; 2014 m. – 5854);

X. MATERIALINĖ BAZĖ

Patalpų būklė

2019 m. Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje buvo įgyvendintas tarptautinis projektas „Modernaus tarpvalstybinio vaikų ir jaunimo verslumo kompetencijų ugdymo tinklo bibliotekose kūrimas“. Šio projekto metu buvo pastatyta mansarda su dvišlaitiniu stogu virš viso bibliotekos pastato. Mansardos sienose ir stogo šlaite sumontuoti švieslangiai mansardos patalpų natūraliam apšvietimui. Įrengta aliuminio stiklo konstrukcijos oranžerija. Oranžerijoje sumontuotos jungtys – antro ir trečio aukštų tilteliai, rekreacinė erdvė – tarp dviejų bibliotekos korpusų. Buvo pilnai rekonstruotos III aukšto vaikų erdvės patalpos (vaikų erdvės abonementas, skaityklas, interneto

skaitykla, du kabinetai darbuotojams), IV aukšte įrengtos erdvės: šeimos kambarys ir žaisloteka, kūrybos ir edukacijos erdvė, individualių kūrybinių užsiėmimų erdvė, Atvira jaunimo erdvė.

2019 m. seniūnijų lėšomis renovuotos Vaškų, Nakiškių, Švobiškio kaimo bibliotekų patalpos. Reikalingas remontas Joniškėlio m., Kriklinių, Girsūdų, Raubonių kaimo bibliotekų patalpose.

Bendras bibliotekų patalpų plotas

Bendras bibliotekų patalpų plotas yra 4371 m², naudingas plotas bibliotekos funkcijoms atlikti – 3526m². Viešosios bibliotekos patalpų plotas – 1735,69 m², iš jų naudingas – 1322,72 m²; po rekonstrukcijos bibliotekos patalpų plotas padidėjo – 541,69 m², iš jų naudingas – 187,72 m².

Viso fondo lentynų metrų skaičius 6474, atviro fondo lentynų metrų skaičius – 5827; 647 m. lentynų yra uždaroje skaitytojų aptarnavimo skyriaus fondo dalyje, buvusioje saugykloje. Uždaroje patalpoje yra ir bibliotekos Rankraštnas.

Techninis aprūpinimas

	Kompiuterių skaičius			Dauginimo priemonių skaičius		
	Iš viso	Vartotojams	Darbuotojams	Iš viso	Vartotojams	Darbuotojams
Viešojoje bibliotekoje	87	51	36	14	2	12
Joniškėlio miesto bibliotekoje	12	10	2	2	1	1
Kaimo bibliotekose	150	116	34	32	31	1
Iš viso sistemoje	249	177	72	48	34	14

Igyvendinant tarptautinį projektą – buvo atnaujinti baldai, kompiuterinė įranga; III aukšto Vaikų erdvėje, kabinetuose, IV aukšte – Šeimos kambaryje ir žaislotekoje, kūrybos ir edukacijos erdvėje, individualių kūrybinių užsiėmimų erdvėje, jaunimo erdvėje. Kūrybos ir edukacijų erdvėje sumontuota: 86 colių įstrižainės profesionalus lietimui jautrus ekranas su OPS kompiuteriu, interaktyvių grindų įrenginys "Funatronic" su interaktyviais žaidimais, įsigytas dronas Dronas DJI Mavic. Erdvė pasipuošė fototapetu su Andromedos galaktikos vaizdu ir įsigytas teleskopas Skymax-127 Wi-Fi GO-TO. AZ-GTi kartu su SynScan programa užtikrina visišką kompiuterizuotą GoTo valdymą, leidžiantį teleskopą automatiškai sukti į bet kurią iš objektų, esančių duomenų bazėje, apimančioje virš 10000 dangaus objektų. Tai suteikia naudotojui stebėjimuose didelę laisvę, patogumą ir lankstumą. Taip pat įsigytas mikroskopas BioLight 500 su paruoštais stebėti preparatais ir USB vaizdo kamera, kurios pagalba stebimas vaizdas perduodamas į monitorių. Šeimos kambaryje ir žaislotekoje įsigyti 29 interaktyvūs, simuliaciniai stalo žaidimai, robotai, išmanūs žaislai, pažangiosios technologijos robotai, kurie atskiria į žmogaus veidą, reaguoja į vaizdą, garsą, lietimą, išvengia kliūčių, gali savarankiškai važinėti. Vaikų interneto skaitykloje įrengtos 6 darbo vietos su naujais

kompiuteriais, į šiuos naujus kompiuterius įdiegta populiari žaidimų socialinio tinklo platforma „Steam“. Šioje žaidimų platformoje buvo nupirkti ir įdiegti 39 strateginiai, simuliaciniai žaidimai.

Įsigyta vaizdo filmavimo kamera, skirta bibliotekos konferencijų salėje vykstančių renginių tiesioginio vaizdo retransliavimui į socialinius tinklus.

Igyvendinant projektą „Lėlių teatro magija bibliotekoje“ buvo įsigyta dekoruota teatro širma, teatro butaforinės dekoracijos ir vaidinimo lėlės.

Parodų eksponavimui nupirkto modernios parodų eksponavimo staltiesiai – pakylės ir 5 vandeniui atsparių aliuminio korpusu stendai, skirti rengti parodas lauko sąlygomis.

2019 m. Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka įgyvendino projektą „Tekančio laiko ženklai“ ir Vaškų Vandos Zaborskaitės kaimo bibliotekoje įrengta prof. Vandos Zaborskaitės skirta ekspozicija. Įrangą sudaro: interaktyvūs stendai (ekspoziciniai stendai – 2 vnt., ekspoziciniai fototapetai – 2 vnt., magnetinė lenta – žaidimas – 1 vnt.), informacinis – edukacinis terminalas su informacinio-educacinio terminalo programine įranga.

Igyvendinant Jaunimo erdvės projektą „Mono arba Stereo: patirtys, emocijos, spalvos“ jaunimo išvykoms į gamtą įsigyta palapinė iš aliuminio konstrukcijos.

Telefonai

Viešojoje bibliotekoje yra 5 (su atskirais numeriais, bei 2 sublokuoti) fiksuoto ryšio ir 3 mobilaus ryšio telefonai. Fiksuoto ryšio telefonai yra Joniškėlio miesto ir 11 kaimo bibliotekų.

Transportas

Biblioteka turi lengvąjį automobilį Renault Espace ir autobusą VOLVO, kuriame įrengta mobilioji biblioteka.

XI. FINANSAVIMAS

Gauta lėšų

2019 m. viešosios bibliotekos biudžetą sudarė:

savivaldybės – **689600** (2018 m. – 619370; 2017 m. – 545900)

valstybės – **20304** (2018 m. – 33354; 2017 m. – 38168)

už mokamas paslaugas **1497** (2018 m. – 1844; 2017 m. – 1505)

juridinių ir fizinių asmenų parama – **286** (2018 m. – 1233; 2017 m. – 614)

iš programų, projektų – **28324** (2018 m. – 12707; 2017 m. – 18100)

Išlaidos

Darbo užmokesčiui – **596100** (2018 m. – 413600; 2017 m. – 365600)

Dokumentų įsigijimui – **32386** (2018 m. – 20647; 2017 m. – 20068) Iš jų:

spaudiniams – **20263** (2018 m. – 20502; 2017 m. – 19915)

periodikai – **12000** (2018 m. – 11400; 2017 m. – 9000)

elektroniniams ir kt. dokumentams – **123** (2018 m. – 145; 2017 m. – 152)

Automatizacijai, kompiuterinei programinei įrangai – **13100** (2018 m. – 7870; 2017 m. – 11511)

Kitos bibliotekos išlaidos (įmokos SODRAI, komunalinės paslaugos, ryšiai, smulkus patalpų remontas ir kt.) sudarė **97875** (2018 m. – 202284; 2017 m. – 179322).

XII. IŠVADOS

Pasiekimai

- Nors ir mažėjant gyventojų skaičiui, išliko stabilus bibliotekų tinklas. Rajone veikia 32 viešosios bibliotekos padaliniai: 31 kaimo ir 1 miesto biblioteka. Atokių kaimų gyventojus aptarnauja mobili biblioteka.
- Bibliotekų paslaugomis naudojasi 29,0 proc. gyventojų. 2019 m. bibliotekose sutelkta 6935 vartotojai; 213712 lankytojų išduota 305736 egz. dokumentų.
- Vystant kultūrinę-educacinę veiklą rajono bibliotekose surengti 1690 renginių, iš jų 563 dokumentų parodos. Daugėjant ir įvairėjant paslaugoms – didėja lankytojų skaičius. Renginiuose apsilankė 57651 lankytojas (2018 m. – 49982).
- Rajono bibliotekos pakankamai aprūpintos informacinėmis technologijomis ir šiuo metu atitinka sparčiai augančius vartotojų poreikius. Rajono bibliotekose yra 249 kompiuterizuotos darbo vietos: 177 – vartotojams ir 72 – darbuotojams.
- Dalyvaujant įvairiuose bibliotekų vystymo projektuose ir programose – 2019 m. buvo įgyvendinti 8 projektai, tęsiamos 5 tęstinių projektų veiklos.
- Įgyvendinti projektai ženkliai pagerino vartotojų naudojimosi bibliotekos paslaugomis galimybes. Biblioteka dalyvauja projekto „Tarptautinis bibliotekų tinklas patrauklios aplinkos kūrimui ir pažeidžiamų grupių socialinės sanglaudos stiprinimui (Community Hub)“ (finansuojamas iš 2014-2020 metų Europos kaimynystės priemonės Latvijos, Lietuvos, Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos) paraiškos rengime.
- Biblioteka įsijungė į rajono savivaldybės projektą „Paslaugų ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimas Pasvalio rajono savivaldybėje: Pasvalio M. Katiliškio VB paslaugų procesų modernizavimas ir patobulintų procesų modernizavimo užtikrinimas“.
- Bibliotekoje vyksta įvairūs mokymai: aktyviai įsijungėme į projekto „Prisijungusi Lietuva“ veiklas; Vyksta gyventojų kompiuterinio raštingumo, anglų kalbos mokymai, edukaciniai užsiėmimai.

- Tęsiamas virtualios Pasvalio krašto kultūros paveldo informacijos sistemos www.pasvalia.lt kūrimas. Per 2019 m. e. bibliotekoje apsilankė 12341 vartotojas iš 76 šalių, jie peržiūrėjo 18142 puslapių rodinių.
- Bibliotekos veiklos kokybė priklauso nuo darbuotojų išsimokslinimo, profesionalumo. 2019 m. kvalifikaciją kėlė 60 bibliotekos specialistų. 3 bibliotekininkai neakivaizdiniu būdu studijuoja kolegijose.
- Biblioteka glaudžiai bendradarbiauja su rajono įvairiomis kultūros, švietimo institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis. Vykdam projektus, bibliotekos veikloje dalyvauja per 50 partnerių. Rajono bibliotekose sutelkta 278 savanoriai.
- Bendradarbiaujant su rajono savivaldybe, seniūnijomis pagerinta bibliotekų materialinė bazė: viešojoje bibliotekoje renovuota dalis patalpų, Namišių, Švobiškio ir Vaškų V. Zaborskaitės bibliotekose suremontuotos patalpos. Visos kaimo bibliotekos įsikūrę jaukiose, šiltose patalpose.

Problemos

Blogėjant demografiniai situacijai rajone – mažėjant gyventojų skaičiui, bibliotekose mažėja vartotojų skaičius. Ataskaitiniais metais nežymiai mažėjo kai kurie rodikliai, nes vyko patalpų renovacija viešojoje bibliotekoje, Vaškų, Nakiškių, Švobiškio kaimo bibliotekose vyko patalpų remontai, Meškalaukio kaimo biblioteka (dėl bibliotekininkės ligos) nedirbo pusmetį. Kai kuriose kaimo bibliotekose dirbama ne pilnu etatu. Ataskaitiniais metais Mobilioji biblioteka dirbo ne pilnu pajėgumu dėl techninių bibliobuso problemų (Mobilios bibliotekos-autobuso gamybos metai – 1995). Dėl nepakankamo finansavimo – lėtai atnaujinami fondai (mažėjant gyventojų skaičiui, mažėja lėšos, skirtos dokumentams įsigyti). Bibliotekininko profesija neatrodo patraukli dėl mažų atlyginimų (didėjantys darbo krūviai, profesinės kompetencijos reikalavimai), ypač juntamas iniciatyvių, jaunų specialistų trūkumas. Viešosios bibliotekos prieiga nepritaikyta fizinę negalią turintiems vartotojams, nesutvarkyta prieiga į AJC, nėra san. mazgų viešosios bibliotekos III-IV aukštuose. Joniškėlio miesto, Girsūdų, Kriklinių, Raubonių kaimo bibliotekoms reikalingas patalpų remontas.